СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ *САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА* ● ПИСАН *ИЈЕКАВСКИМ* ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 17 ● АПРИЛ 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БАРАЈЕВО

СЛОБОДАН АДАМОВИЋ

Барајево ће напокон добити и спортски центар

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА

МИЛОШ ИГЊАТОВИЋ

Звездарци имају кључну улогу у доношењу одлука

БЕОГРАД У ЗНАКУ ЈАСЕНОВЦА

ОДРЖАНА ПРВА МЕМОРИЈАЛНА ПЛОВИДБА И ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА ПОСВЕЋЕНА УСТАШКИМ ЖРТВАМА

ЛИНТА: Морална је обавеза да донесемо резолуцију о геноциду почињеном у НДХ

СТРАНЕ 4 - 5

» ПОЛАГАЊЕ ВИЈЕНАЦА КОД РАТНОГ ОСТРВА: Владика Јован, Иван Костић, Јелена Бухач Радојчић, Владимир Божовић, Гојко Рончевић Мраовић, Миодраг Линта, др Абрахам Кригер и др Гидеон Грајф

СЛОБОДАН ДРАШКОВИЋ

Гусле су српство чувале, вријеме је да им бар нешто вратимо!

СТРАНА 30.

ДРАГАНА ЂУКИЋ

Терет *Сузе* могу разумјети само они који дијеле нашу судбину!

СТРАНА 14.

ДЕНИС БОЈИЋ, АУТОР ФИЛМА *ЛИЦЕ ЛАФОРЕ*

ПОРОДИЦА ГАЈИЋ нас је научила да предаја није опција

СТРАНА 6.

ЈУБИЛЕЈ НАВРШИЛЕ СУ СЕ ДВИЈЕ ДЕЦЕНИЈЕ ОД ФОРМИРАЊА НАЈМЛАЂЕГ БЕОГРАДСКОГ НАСЕЉА

ОД СРЕМСКЕ ОРАНИЦЕ ДО МОДЕРНОГ ГРАДСКОГ НАСЕЉА

СТРАНЕ 20 - 21

УВОДНИК

» Пише: *Трифко Ћоровић*

Латини су старе варалице

У Бискупском двору у Пожеги 22. априла 2017. године завршен је четврти састанак Мјешовите комисије Хрватске бискупске конференције и Српске православне цркве, чији је задатак да заједнички размотри лик кардинала Алојзија Степинца прије, за вријеме и након Другог свјетског рата. Прије почетка одржавања оваквих скупова обје стране су се обавезале на ћутање и то се донедавно и поштовало, па у јавности, осим да се комисија састаје и да је дијалог у току, друге информације нису ни објављиване.

Међутим, након овог четвртог поглавља више ништа не може да буде исто. Наиме, на сајту Пожешке бискупије објављене су фотографије са састанка. На њима се види да чланови комисије сједе у просторији на чијим зидовима су постављене три слике са ликом Алојзија Степинца. На једној је представљен као загребачки кардинал, на другој у друштву папе, док се на трећој изнад његове главе види ореол. У таквој атмосфери се, дакле, одвијао састанак у Пожеги, па је сасвим разумљиво што је на једном од српских портала осванула коментар *Степинац надгледа рад Комисије.*

ФОТО: БИСКУПИЈА ПОЖЕШКА

Колики је притисак римокатолика показује и податак да је састанак заказан баш у Бискупском двору у Пожеги у којој, осим Степинчевих слика, и једна од сала носи његово име. Кампања је настављена и неколико дана касније, када је римокатоличка страна прекршила „завјет ћутања". У загребачком *Вечерњем листу* као ексклузиван објављен је текст у коме се, позивајући се на „блиске изворе", тврди да „СПЦ није предочила ниједан доказ који би требало да заустави или да одложи канонизацију Степинца". У тексту се даље наводи да „српска страна или није проналазила документе за своје тврдње о Степинчевој кривњи или се радило о комунистичким кривотворинама које се као неваљане и невјеродостојне не могу прихватити".

У свом реаговању патријарх Иринеј је прокоментарисао да писање загребачког дневника представља најобичније нагађање. Он је потврдио да је предочен велики број историјских докумената који потврђују да је Степинац био умијешан у злочине, наглашавајући да је ријеч о совјетским изворима.

Док Комисија засиједа, по хрватским градовима ничу споменици и улице посвећени Степинцу. За римокатолике очито дилеме нема. Да се не лажемо, нема је ни код нас. Колико се могло из медија сазнати Ватикан не дозвољава да Комисија на увид добије документа из њихових архива која би расвијетлила улогу загребачког кардинала у злочиначкој НДХ. Разлог је опасност да се докаже и папина улога у усташкој држави. Зато се намеће питање да ли уопште има смисла учествовати у даљој расправи коју је римокатоличка страна претворила у најобичнију фарсу. Уосталом, није случајно настала изрека: „Латини су старе варалице."

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: ***Савез Срба из региона***
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ћоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Редакција: **Весна Вуковић, Сњежана Станишић и Јелена Рокнић**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**
Тираж: **25.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио *Хум*, Барајево**
Штампа: **Штампарија *Графопродукт***
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају.

ISSN 2466-3476

Штампање Српског кола помогло је Министарство културе и информисања Републике Србије и Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону

ФОТО: Т. ЋОРОВИЋ

» Мчађен Цицовић, Недељко Чубриловић, Маја Гојковић, Миладин Милошевић и

У БЕОГРАДУ ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА *25 ГОДИНА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ*

Народна скупштина је лична карта Републике Српске

Предсједник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић отворио је 7. априла у Архиву Југославије у Београду Изложбу *25 година Народне скупштине Републике Српске*, која документима и фотографијама илуструје како се развијала та институција, а паралелно са њом и Република Српска. Отварању су, између осталих, присуствовали савјетник премијера Србије Владимир Божовић, амбасадор БиХ у Србији Лазар Миркић, директор Представништва Републике Српске Мчађен Цицовић, замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, представници избјегличких и завичајних удружења и други угледни гости из јавног и културног живота.

Чубриловић је рекао да вјерује да ће изложба оставити трајан утисак на све који је у Београду буду видјели јер је прича о Народној скупштини у ствари прича о настанку и развоју Републике Српске.

Он је истакао да стабилне институције, попут Народне скупштине, чине Републику Српску функционалнијим дијелом БиХ и нагласио да се нада да ће Народна скупштина у времену које долази наставити свој рад, напредак и успон.

– Република Српска је трајна правна и политичка заједница у чијем је стварању и очувању значајну улогу имала, а има и данас, Народна скупштина, као највиши уставотворни и законодавни орган Републике Српске – рекао је Чубриловић новинарима из Републике Српске.

Он је истакао да се политика Српске заснива на унапређењу и јачању специјалних и паралелних веза Републике Српске и Србије, у складу са Дејтонским мировним споразумом.

Предсједник Народне скупштине Србије Маја Гојковић истакла је да изложба, која прати историјски слијед догађаја, свједочи да је Народна скупштина била суштински важно и кључно мјесто у настајању Републике Српске, као и то да је морала да доноси многе тешке судбоносне одлуке по живот и будућност њених грађана.

– Важно је истаћи да је Скупштина Републике Српске у многим историјским тренуцима, упркос великим изазовима и притисцима, на најбољи начин препознавала интересе својих грађана. Тако је најдиректније дијелила судбину свог народа – оцијенила је Гојковићева.

Она је поручила да је за Србију од великог значаја даљи развој Републике Српске и јачање свих њених институција и истакла да ће Србија наставити да свесрдно и искрено подржава Републику Српску.

Директор Архива Републике Српске Бојан Стојнић истакао је да изложба прати рад Народне скупштине Републике Српске од њеног првог сазива 24. октобра 1991. године до данас и говори о томе кроз каква је искушења за то вријеме пролазила Република Српска.

– Народна скупштина је наша самоодбрана и самокритички императив нашег постојања – оцијенио је он.

Директор Архива Југославије Миладин Милошевић истакао је да је за ту институцију посебна част што је домаћин изложбе.

Изложба *25 година Народне скупштине Републике Српске* премијерно је отворена у Бањалуци 24. октобра прошле године, на датум када је та институција конституисана.

Предвиђено је да након Београда изложба буде постављена и у Пожаревцу и Новом Саду. **СРНА**

ДЕЛЕГАЦИЈУ ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ ПРИМИО ПАТРИЈАРХ ИРИНЕЈ

Подршка изгласавању декларације о геноциду у НДХ

Делегација Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије, коју су чинили предсједник Иван Костић, замјеник предсједника Миодраг Линта, члан Јадранка Јовановић и секретар Весна Матић Вукашиновић, састала са 26. априла 2017. године са патријархом српским Иринејем.

На састанку је делегација Одбора упознала патријарха Иринеја са својим активностима а посебно са изложбом о Јасеновцу у холу Народне Скупштине Републике Србије. Циљ изложбе је да допринесе заштити културе сјећања и глобалних напора УН и да спријечи појаву ревизионизма и фашистоидних идеологија искључивости и дискриминација свих врста.

Линта је упознао патријарха Иринеја са иницијативом да се сазове посебна сједница Скупштине Србије на којој би се, послије расправе, усвојила декларација о геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима а затим започела интензивна борба за признање постојања геноцида у међународној јавности, по узору на Јерменију и јерменске организације. Патријарх Иринеј подржао је сазивање посебне сједнице Скупштине Србије, организовање изложбе о Јасеновцу и друге активности Одбора за дијаспору и Србе у региону, чији циљ је опстанак и очување националног и културног идентитета Срба у региону и дијаспори.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Иван Костић, Јадранка Јовановић, патријарх Иринеј, Миодраг Линта и Весна Матић Вукашиновић

ОБИЉЕЖЕНО 72 ГОДИНЕ СТРАДАЊА У ЈАСЕНОВЦУ И ДОЊОЈ ГРАДИНИ

ВУЧИЋ: Сви треба да се покају, а посебно они у чије име се десио Јасеновац!

– Без спознаје и сјећања кроз шта смо прошли, тешко да ћемо умјети да изградимо бољу будућност за нашу дјецу – поручио је премијер и изабрани предсједник Србије Александар Вучић на обиљежавању 72-годишњице страдања у Јасеновцу и Доњој Градини.

– Наша је обавеза да будемо овдје због потомака јасеновачких жртава којих има и у РС и у Србији због тога да се никад више не понове догађаји од прије седам деценија, али и да поручимо да никад нећемо заборавити шта нам се догодило и да ћемо се снажно одупријети покушају да се то врати – рекао је Вучић.

Он је додао да Јасеновац јесте био радни логор, али у којем је рад био смрт и додао да „ниси постао бољи зато што огормног броја Срба нема, напротив – увијек ћеш бити нижи".

– Наш посао је да се увијек и на сваком месту суочимо на сопственим грешкама са злом које су чинили у наше име. Да се супротставимо онима који би да мијењању границе на Балкану, онима који би да праве „велике Албаније". Наша је слобода и право да будемо своји на своме – рекао је Вучић и поновио да „никоме и никада више нећемо дозволити ни *Бљесак* ни *Олују*".

Премијер Србије Александар Вучић изјавио је да су сви народи на Балкану дужни да се покају и постиде, а посебно су то дужни они „у чије име и за чију корист" су почињени злочини у Јасеновцу и другим усташким логорима.

– Дужни су јер већи злочин од државног не постоји, дужни су јер им је Јасеновац био мали, недовољно продуктиван, и зато што су им јаме у које су нас бацали биле плитке. Хтјели су много више, да Срба у Хрватској и Босни једноставно више нема – истако је Вучић на комеморацији поводом Дана сјећања на жртве усташког злочина у Концентрационом логору Јасеновац.

Он је казао да у Хрватској „и данас постоје они који желе да у њој нема Срба" и њихових културних, вјерских и осталих обиљежја, додавши да Србија жели и мора да сарађује „с нормалном Хрватском", у којој људе неће гледати по томе да ли су други и другачији.

– Можеш да заобиђеш Јасеновац и Доњу Градини, можеш да окренеш главу кад поред њих пролазиш, можеш и дан-данас да качиш табле са усташким поздравима на њима, али не можеш да побјегнеш од баналности тог зла, од његове обичности и просјечности, и ниси постао бољи зато што огромног броја Срба више нема – казао је Вучић.

Како је рекао, сваки пут на том га мјесту порази баналност самог зла, упитавши „да ли су они убијали како би њихов народ постао бољи и колика би цифра убијених Срба задовољавала потребе веће и боље Хрватске?".

Његова светост патријарх српски Иринеј изјавио је да је Доња Градина свето мученичко мјесто, гдје је земља натопљена крвљу и људским костима.

Српски патријарх је подсјетио и на друге жртве из Другог свјетског рата, од Пребиловаца, Велебита, на њихова страдања и страшне муке које су поднијели од људи без ума и срца, а једина кривица им је била што су припадали једном одређеном народу и вјери.

– Бројеви страдалишта су веома велики и када би их пребројавали и помињали био би то дуг списак имена, гдје се налазе оваква и слична стратишта са хиљадама и хиљадама невино убијених, наше браће, сестара и дјеце – рекао је патријарх Иринеј, након парастоса који је служио за српске жртве на гробном пољу Храстови у Спомен-подручју Доња Градина. **СРНА**

УСКОРО ФИЛМ О ЈАСЕНОВЦУ?

Одговор на питање која је права истина о Јасеновцу могао би ускоро да пружи филм свјетски познатих продуцената и глумаца, пише *Блиц*. Како наводи лист, то је идеја премијера Србије Александра Вучића и предсједника Републике Српске Милорада Додика, који су се договорили да би филм о страдању Срба, Јевреја и Рома требало да се снима у међународној продукцији.

– Представник Владе Србије, којег је делегирао премијер Вучић, у контакту је са једним од најпознатијих продуцената данашњице. Он је расположен да продуцира филм о страдању Срба, Јевреја и Рома у Јасеновцу, а у наредним мјесецима требало би да буду договорени детаљи – наводи извор *Блица* укључен у преговоре. Он открива и да Влада Србије неће финансирати овај пројекат.

– Ријеч је о теми која ће увијек бити актуелна. Држава Србија би дала сву неопходну документацију и пружила би сву неопходну логистичку подршку, а све остало је на продуцентима – наводи саговорник листа.

На питање ко би требало да глуми неке од главних улога, исти саговорник каже да је рано да се о томе говори, будући да је све и даље само идеја.

СРНА ПРОСЛАВИЛА 25 ГОДИНА РАДА

Новинска агенција Републике Српске (*СРНА*) обиљежила је крсну славу и 25 година постојања и рада, а свечаности су присуствовали предсједник Републике Српске Милорад Додик, предсједник Владе Жељка Цвијановић, као и бројне друге личности из политичког и јавног живота Српске.

На рођендан али и крсну славу у *Срни* су се сјетили и својих најстаријих радника. Један од њих је и Невенко Ерић, дописник из Источног Сарајева.

– Кад се стварала *Срна*, стварала се Република Српска и посебна је част знати да сте учествовали у томе и да сте били дио свега тога – рекао је Невенко Ерић.

– У цјелини сам задовољан, али мислим да увијек може боље. Ја се надам да ћемо са овим техничким унапређењем моћи да побољшамо услове и за рад новинара, да допринесемо и да њихов рад у будућности у професионалном смислу буде квалитетнији – додао је директор *Срне* Никола Деретић.

За свој рад *Срна* је одликована *Орденом заставе Републике Српске са сребрним вијенцем и Орденом Његоша I реда*. Новинска агенција *Срна* основана је 7. априла 1992. године на Палама, одлуком Народне скупштине тадашње Српске Републике БиХ, као прва српска новинска агенција у БиХ. Одлуком Владе Републике Српске 27. марта 2008. године добила је свој садашњи назив – Новинска агенција Републике Српске – СРНА.

ОБИЉЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ РТРС

У Културном центру на Палама одржавањем *Свечане академије*, откривањем спомен-плоче и тематском изложбом фотографија обиљежено је 25 година од почетка рада Радио-телевизије Српске Републике БиХ, данашње Радио-телевизије Републике Српске (РТРС). На почетку свечане академије поменути су многи који су заслужни за почетак рада српских медија у рату, а минутом ћутања одата је почаст свим бившим радницима Српске новинске агенције *Срна* и Српске-радио телевизије (СРТ) који су животе изгубили у ратним дејствима и који су преминули након рата. Одлуком Народне скупштине Републике Српске 1993. године формирана је Српска радио-телевизија са студијима на Палама и у Бањалуци, те дописништвима широм Републике Српске. Генерални директор РТРС-а Драшко Милиновић захвалио је свим људима који су на било који начин учествовали у стварању ових медија и уткали себе у оно што данас имамо.

– Република Српска данас има највећу телевизију у БиХ, техничко-технолошки најопремљенију и нико не може зауставити развој РТРС-а – поручио је Милиновић. Прије *Академије*, на згради Културног центра на Палама откривена је спомен-плоча, гдје је 1992. године почела да ради Српска новинска агенције СРНА, Српски радио односно Радио Републике српског народа БиХ и *С канал*, телевизија Републике српског народа у БиХ.

НАРЕДНЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ ОПШИРНИЈЕ ГРАДИВО О ГЕНОЦИДУ НАД СРБИМА

Ученици треба да отворено причају о српским страдањима кроз историју

Директор Педагошког завода Републике Српске Предраг Дамјановић рекао је *Срни* да ће већ од наредне школске године ученици завршних разреда основних и средњих школа у Српској опширније изучавати Одбрамбено-отаџбински и Други свјетски рат, са акцентом на геноцид над Србима у нацифашистичкој Независној Држави Хрватској (НДХ).

Дамјановић је с тим у вези навео да би, у складу са измјенама наставног плана и програма, наредне године требало да буде расписан конкурс за нове уџбенике српског језика и историје.

– Очекујемо да ће у новом наставном плану и програму бити много више садржаја о

геноциду над Србима у НДХ и Одбрамбено-отаџбинском рату – навео је Дамјановић.

Он је додао да је Министарство просвјете и културе Српске, трагом иницијатива Одсјека за историју бањалучког Филозофског факултета и удружења проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата већ организовало семинаре о овим темама за професоре историје и српског језика у цијелој Републици.

– Када се год уводе неке новине, наиђе се на отпор. Неки људи, који предају историју у школама, још нису начисто да ли ми о овим темама смијемо отворено причати. То су те неке унутрашње кочнице, али мислим да је право вријеме да се о овим стварима отворено говори – поручио је Дамјановић.

Едукације о злочинима НДХ над Србима је у протеклој години похађало 1.200 наставника српског језика и историје из Српске. **СРНА**

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОБРАТ – ВУК

» Миодраг Линта у Јасеновцу

Линта: Имамо обавезу да донесемо резолуцију о геноциду у НДХ

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта каже да је Независна Држава Хрватска током четири године рата починила геноцид над Србима, Јеврејима Ромима. Важно је нагласити да је злочн геноцида у НДХ по својим размјерама раван холокаусту који је нацистичка Њемачка извршила према Јеврејима. О томе свједоче на хиљаде научних сазнања и на десетине хиљада доказа како је то дефинисала Конвенција о спречавању и кажњавању геноцида, која је усвојена од стране Генералне скупштине УН 9. децембра 1948. године. Вишедеценијско ћутање о геноциду послије Другог свјетског рата од стране комунистичке власти спријечило је стварно суочавање хрватског народа са својом злочиначком прошлошћу. То је био главни разлог да се у Хрватској 1990. године усташтво и идеологија НДХ врате на велика врата и постану дио службене политике Туђманове власти, чији циљ је био стварање етнички чисте хрватске државе путем злочина, етничког чишћења и систематског уништавања и отимања српске покретне и непокретне имовине.

ИСТОРИЈСКА ШАНСА

Линта сматра да Србија има историјску, цивилизацијску и националну обавезу да донесе резолуцију о геноциду Независне Државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима. Наведеном резолуцијом Србија треба захтијевати да Хрватска прихвати одговорност за геноцид НДХ над Србима, Ромима и Јеврејима; да се на достојан начин обиљеже сва мјеста страдања и чува успомена на жртве; да се ексхумирају и достојно сахране посмртни остаци српских жртава из стотина велебитских и херцеговачких јама; да се исплати правична одштета жртвама геноцида и њиховим потомцима од стране Републике Хрватске; да се уради музејска поставка у Спомен-подручју Јасеновац, која би показала историјску истину о злочину над Србима, Јеврејима и Ромима, као и да је злочин почињен окрутним масовним убијањем, заснованом на расним законима и усташкој идеологији; да се из наставних програма повуку уџбеници и приручници који величају НДХ и усташке злочинце; да се уклоне десетине споменика који су подигнути убијеним усташама или припадницима Хрватске војске са усташким поздравом „За дом спремни"; да се забране сва удружења и портали која величају НДХ и усташке злочинце. Линта очекује да ову резолуцију подржи међународна и домаћа јавност, а посебно владе држава антифашистичке коалиције из времена Другог свјетског рата.

ФАШИСТИЧКА САДАШЊОСТ

Линта је оцијенио да и овогодишње одржавање трију комеморација жртвама логора смрти Јасеновац представља још један у низу доказа да се Хрватска није суочила са својом фашистичком прошлошћу из времена Другог свјетског рата. Представници Срба се окупљају 22. априла, представници хрватске државе 23. априла а представници Јеврејске заједнице 24. априла.

Бројне чињенице потврђују тезу да је темељ данашње Хрватске злочиначка НДХ, а не ЗАВНОХ-ска Хрватска настала у Топуском 1944. године као резултат партизанске борбе и огромних жртава српског народа. Влада Хрватске више од пет мјесеци не сматра да је потребно да доноси одлуку о уклањању спомен-обиљежја у Јасеновцу убијеним припадницима ХОС-а на коме се налази усташки поздрав „За дом спремни", а које је постављено још у новембру прошле године.

Такође, Влада Хрватске ћути на постављено спомен-обиљежје за 114 убијених усташа у Сиску, на спомен-плочу са усташким поздравом „За дом спремни" убијеним војницима НДХ у општини Соколовац и на спомен-плочу убијеним хосовцима са усташким поздравом „За дом спремни" у Кутини. Због благонаклоног става власти према усташтву ветеранска удружења најављују постављање нових плоча са усташким поздравом.

УЧИМО СЕ НА ПРИМЈЕРУ ЈЕРМЕНИЈЕ

Линта сматра да примјер Србији треба да буде борба Јерменије и јерменских организација за признање геноцида које је Отоманско Царство учинило према Јерменима током Првог свјетског рата. Наиме, до сада је 29 држава свијета признало масовна убиства Јермена као геноцид, укључујући између осталих Русију, Француску, Њемачку, Канаду, Италију и Ватикан, као и Савјет Европе. Република Турска као правни насљедник Отоманске империје упорно негира злочин геноцида над Јерменима. Поред тога, Линта наглашава да није довољно што Срби знају шта се у Јасеновцу и широм злогласне НДХ десило када је за највећи дио свијета балкански Аушвиц и уопште НДХ у највећој мјери непознаница. О Холокаусту постоји на стотине филмова, а о НДХ само један озбиљан документарни филм (*Крв и пепео Јасеновца*), који је снимио Хрват Лордан Зафрановић. Због тога је потребно да се сними озбиљан играни филм о Јасеновцу, који би био приказан широм свијета.

ЛИЦЕМЈЕРНА ПОЛИТИКА ХРВАТСКЕ ВЛАДЕ

Линта сматра да Влада Хрватске организује државну комеморацију жртвама у Јасеновцу прије свега због међународне јавности, с циљем да се пошаље формална порука Европи и свијету да и Хрватска тобоже баштини вриједности антифашизма, а не због искреног жаљења српских, јеврејских и ромских жртава и стварне осуде злочиначке НДХ. То показује и стална музејска поставка у Спомен-подручју Јасеновац, која приказује лажну слику некадашњег логора смрти Јасеновац, а не стварну причу о непојмљивом масовном злочину. Музејска поставка скрива истину да су усташе починиле злочин геноцида у НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима. То показују и уџбеници у Хрватској у којима се велича улога усташа који су приказани као борци за хрватску слободу против српског централизма и поричу злочини над Србима. То показује и покровитељство Хрватског сабора над комеморацијом у Блајбургу и одлазак највиших државних функционера у Блајбург, гдје се сваке године одаје почаст убијеним усташким злочинцима.
То показује и одлука Хрватског сабора из 1993. године о исплати пензија усташким злочинцима.

ПРВА МЕМОРИЈАЛНА ПЛОВИДБА *САВСКИ ПУТ ЈАСЕНОВАЧКИХ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА*

Божовић: Србија се од страдања још није демографски опоравила!

У организацији Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије и амбасадора др Љиљане Никшић из Министарства спољних послова 28. априла 2017. године на броду *Никола Тесла* у Београду организована је прва историјска меморијална пловидба *Савски пут Јасеновачких великомученика*.

У име Владе Србије, окупљенима се обратио Владимир Божовић, савјетник премијера и новоизабраног предсједника Александра Вучића.

– Поринуће ловорових вијенаца на Ушћу Саве у Дунав, код Великог ратног острва, у част јасеновачких великомученика омогућена доброчинством породице Кресојевић. Ријеч је о преживјелим потомцима жртава из Поткозарја, који ће, ове године учинити подвиг меморијалном пловидбом „козарачке епопеје и јасеновачких мученика" од Приједора до Великог ратног острва, Сеном, Уном и Савом 640 км – рекао је Божовић и додао да овај свети чин подсјећа на српске страдалнике на Крфу и Виду и на поринуће ловорових вијенаца у *Плаву гробницу* за пострадале у Првом светском рату.

Он је подсјетио да су Срби у односу на друге земље пропорционално броју становника највише дали.

– Чак 30% становништва, 52% мушког репродуктивног и 63% војне ефективе, 1.247.453 живота. Била је то демографска катастрофа од које се Србија ни до данас није опоравила. Скоро сваки десети погинули у Првом свјетском рату био је Србин – рекао је Божовић и додао да је услиједио Други свјетски рат у коме је само у Србији важило правило одмазде једног за стотину.

» Владимир Божовић

– Тих година рата 1941–1945. из Јасеновца, најозлоглашенијег и најбруталнијег логора за истријебљење, од укупно осам у Другом свјетском рату, до посљедњег дана рата, ријеком Савом путовала су мртва тијела дјеце, жена и људи и стизала до Београда, у толиком броју да су само нека могла бити сахрањена док су друга настављала своје тужно путовање све до Црног мора – рекао је Божовић и нагласио да то потврђују документи и аутентични трагови суштине зла јасеновачких иноватора справа попут „србосјека".

– Србија вјерује у заједничку историјску мисију Срба и Јевреја у заштити културе сјећања на заједничке жртве у Јасеновцу и НДХ и зато показује свој велики бол, који из генерације у генерацију путује кроз вријеме, онако како путују наше невине јасеновачке жртве, дјеца, жене и људи које никада нећемо и не смијемо заборавити – закључио је Божовић.

У молитвеној тишини владика славонски Јован одржао је помен жртвама Јасеновца.

У име делегације српског народа вијенац су спустили преживјели дјечји логораши Јелена Бухач Радојчић, Гојко Рончевић Мраовић и народни посланик Миодраг Линта.

У име јеврејског народа, вијенац су спустили преживјели логораш Јосеф Жамбоки из Израела, рабин др Кригер, др Гидеон Грајф и представници јеврејске општине у Београду, док је у име ромске заједнице вијенац спустио предсједник Свјетске организације Рома Јован Дамјановић.

» Јован Дамјановић

» Љиљана Никшић

» Рабин др Абрахам Кригер

» Владика Јован, Иван Костић, Јелена Бухач Радојчић, Владимир Божовић, Гојко Рончевић Мраовић и Миодраг Линта

ФОТОГРАФИЈЕ: Т. КОРОВИЋ

ПРЕДСЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ ОТВОРИЛА ИЗЛОЖБУ *ЈАСЕНОВАЦ - ПРАВО НА НЕЗАБОРАВ*

Гојковић: Злочин не смије да се заборави, чак и ако се опрости!

У Скупштини Србије 28. априла 2017., по први пут отворена је изложба *Јасеновац – право на незаборав* уз подршку савјетника предсједника Владе Србије Владимира Божовића, амбасадорке др Љиљане Никшић из Министарства спољних послова и Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије на челу са предсједником Иваном Костићем и замјеником предсједника Миодрагом Линтом.

На почетку отварања изложбе химне Србије, Израела и Рома отпјевала је примадона Јадранка Јовановић, оперска дива и народни посланик.

Предсједник Народне скупштине Србије Маја Гојковић, која је отворила изложбу у Дому народне скупштине, рекла је да само помињање Јасеновца, Логорграда и осталих стратишта у Независној Држави Хрватској (НДХ) асоцирају на затирање породица и огњишта.

– Злочин не смије да се заборави, чак и ако се опрости. То је наш завјет. Србија треба отворено да говори о екстремизму и о томе да се у њеном сусједству ревитализује злочин, да се подгријава усташтво, те да злочинца попут Алојзија Степинца покушавају да прогласе светим – навела је Гојковићева.

» Маја Гојковић

Она је истакла да оживљавање фашизма у виду усташтва вријеђа достојанство човјечанства.

Гојковићева је нагласила да је Србија спремна да гради бољу будућност за себе и регион, али да спремност мора да постоји и код других.

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Миленко Савановић рекао је да је београдска изложба *Јасеновац – право на незаборав* уприличена са циљем јачања свијести свих оних који нису упознати са димензијама јасеновачког страдања, али да и оне који знају шта се тамо догодило на то подсјети и учини "да се нит сјећања не прекине".

Савановић је навео да би се страдање српском народу у БиХ 1991. године поновило да није било тешког историјског искуства, али да је политичко и војно руководство препознало опасност и стало у одбрану.

Он је истакао да је је 22. април 1945. године, када је извршен пробој Јасеновца, уврштен у календар значајних датума који заједнички обиљежавају Србија и Република Српска.

Савановић је поручио да искуство Јасеновца намеће потребу да Срби буду опрезни.

– Да будемо спремни да нам се никада оно што се догодило у Јасеновцу и НДХ не понови. Морамо бранити српске просторе, а да би за то били спремни, морамо бити свјесни – рекао је Савановић.

Савјетник предсједника Србије за регион Владимир Божовић истакао је потребу његовања културе сјећања код Срба.

Амбасадор Израела у Београду Алона Фишер Кам, чија је мајка преживјела Холокауст, навела је да је Јасеновац „Аушвиц Балкана" и да је то истина на коју треба подсјећати и на којој треба инсистирати.

Оснивач и директор Института за Холокауст *Шем Олам*, рабин Абрахам Кригер, каже да Срби, Јевреји и Роми морају да се сјећају свих својих жртава.

Он је додао да јеврејски народ има развијену културу сјећања и да своје искуство на том пољу желе да пренесу и на Србе.

Гојковићевој, Каму и Кригеру овом приликом су од стране оних који су као дјеца преживјели Јасеновац уручене специјалне грамате за велики допринос у промоцији истине.

Изложба *Јасеновац – право на незаборав*, која на 30 паноа кроз документе и фотографије илуструје страдање Срба, Јевреја, Рома и антифашиста у Јасеновцу, први пут је приказана ове године у Њујорку на велики православни празник – Светог Саву.

ВЛАДИКА ЈОВАН О СИМБОЛУ СТРАДАЊА

Владика Јован је истакао да је важно учити о Јасеновцу, али и о страдању у Другом свјетском рату уопште.
– Причом о Јасеновцу се не исцрпљују бројни други логори као што су Јадовно, Ђаково, Крушчица код Травника, Логорград, затим стратишта: Гаравице, Шушњар и друга мјеста... Крагујевац, Краљево, Лозница, Крупањ. Доли и Велика у Црној Гори. Све су то мјеста стравичног страдања. Јасеновац је само њихов заједнички симбол – рекао је Ћулибрк.
Он је додао да је јако важно све ове чињенице уврстити у школске програме и поручио да дио тог програма мора бити посјета тим мјестима страдања и васкрснућа.

» Миленко Савановић

» Алона Фишер Кам

» др Гидеон Грајф

» Оперска дива Јадранка Јовановић отпјевала химне српског, јеврејског и ромског народа

» Млађен Цицовић

» др Србољуб Живановић

ЈЕЛЕНА БУХАЧ РАДОЈЧИЋ СЕ ЈОШ НАДА ДА ЋЕ ПРОНАЋИ БРАТА ИЛИЈУ

Видно потресена говорила је и Јелена Бухач Радојчић, која је преживјела злогласни Логор 5 у Јасеновцу.
– Са само седам година сам ухапшена и спроведена са породицом у Логор Стара Кањижа. Мој брат Душан који је имао 4 године, баба и дједа су заклани, док је тата убијен на имању пошто је прије тога сам себи ископао раку. Од ближих рођака њих 89 је звјерски убијено. Моју браћу Живка, Илију и мене спасила је из логора Дијана Будисављевић. Мој брат Живко и ја смо дати у хрватску породицу, у којој смо до краја рата били слуге. Брат Илија, који је тада био беба, имао је биљег на слепоочници. Пред мојим очима је одведен и вјероватно дат на усвајање. Никада о њему ништа нисам сазнала, од тада га тражим и надам се да ћу га за свог живота наћи.

ГОЈКО И ДАНАС ИМА ТРАУМЕ ОД ЧАСНИХ СЕСТАРА ИЗ ЈАСТРЕБАРСКОГ

Гојко Рончевић Мраовић, из кордунашког села Трстеница, завршио је као шестогодишњак у дјечјем Логору Јастребарско. Њега је као и већину преживјеле дјеце спасила Дијана Будисављевић.
– У условима недостојним човјека, уз невиђено малтретирање од стране опатица, предвођених Бартом Пулхеријам, свастиком усташког идеолога и кољача Миле Будака, нас око 60 дјеце, узраста 6–9 година, имало је посебан третман. Наиме, имали су намјеру да нас преведу у католичку вјеру и од нас направе усташку младеж. Обукли су нас у црне усташке униформе са капом на чијем челу је било велико латинично слово "У" . У овој групи умирање је било знатно рјеђе. Код опатица (часних сестара) било је и часних изузетака. Добротом се истицала часна сестра Грацијоза (Марија Иванишек). Када бих прошао поред њене собе, дала би ми парченце хљеба – присјећа се Гојко.

ЛИЦА ЛАФОРЕ ФИЛМ ПРОДУКЦИЈЕ РТРС ДОНОСИ ПОТРЕСНУ ПРИЧУ О ЈЕДНОЈ ОД НАЈТЕЖИХ ДЈЕЧИЈИХ БОЛЕСТИ

ПРИЧА О ПОРОДИЦИ КОЈА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ПОКРЕНЕ СВИЈЕТ

Након што је документарни филм *Дјеца* изазвао пажњу и успјех, у продукцији РТРС-а завршен је још један велики пројекат аутора Дениса Бојића. Након непуне двије године рада дугоочекивани документарни филм *Лица Лафоре* доноси једну од најснажнијих прича о родитељској борби за живот дјетета.

Документарни филм *Лица Лафоре* екранизује борбу за проналазак лијека за једну од најтежих дјечјих болести на свијету – Лафорину болест. Овај најтежи и најрјеђи облик епилепсије код људи односи животе дјеце широм свијета. Иако је прошло више од стотину година од првог описа болести, фармацеутске компаније и државни фондови нису били довољно заинтересовани за финансирање истраживања јер је болест ријетка. Сав терет у финансирању истраживања лијека за ову болест на себе преузимају Лафора асоцијације и породице широм свијета чија су дјеца осуђена на смртну казну.

За сваку од њих времена је све мање. Једна породица одлучила је да се неће зауставити док Лафора не буде избрисана с лица земље. Борећи се против много јачег непријатеља, породица Гајић чини немогуће у жељи да спаси живот своје дјеце. С друге стране свијета, у Канади, проф. Минасиан и његов тим истраживача више од деценију покушавају да открију лијек за ову смртоносну болест. Напор породица да покрену планету и ентузијазам водећих свјетских научника биће спојени у невјероватној снази људског духа, који помјера границе у свијету науке и показује да ништа није немогуће.

СНИМАЊЕ У СЕДАМ ЗЕМАЉА

Сниман на три језика, у 7 земаља: РС, БиХ, Канади, Белгији, Француској, Србији и Хрватској, филм *Лица Лафоре* представљао је продукцијски изазов и за Радиотелевизију РС.

ПРЕМИЈЕРА У БЕОГРАДУ 25. МАЈА

Премијера филма у Београду заказана је за 25. мај у *Југословенској кинотеци*, послије чега ће филм бити и међународно промовисан. Специјални гост и рецезент филма је познати српски глумац Бранислав Лечић.

АУТОР ДЕНИС БОЈИЋ У РАЗГОВОРУ ЗА *СРПСКО КОЛО* ОТКРИВА ИСКУСТВА СА СНИМАЊА, КОЈА ДОНОСЕ СВЈЕДОЧАНСТВО ПОРОДИЦА ЧИЈУ СУ ДЈЕЦУ ЗАТЕКЛЕ ТЕШКЕ СУДБИНЕ

Породица Гајић нас је научила да предаја није опција!

– У мојим филмовима фокус је на дјеци чијом се судбином најснажније објашњава свијет у свим својим појавним облицима – каже у разговору за *Српско коло* Денис Бојић, аутор филмова *Лица Лафоре* и *Дјеца*.

● **Колико је тешко снимати документарне филмове у којима дјецу прате тешке судбине?**

– Не размишљате у категоријама лако-тешко, већ искључиво да ли је то што желите рећи важно. Не само вама, већ има ли та прича шири друштвени контекст. Филм *Лица Лафоре* је корак у глобалној причи о овој болести и осјећам велико задовољство што смо успјели да екранизујемо једну овако важну тему.

● **Хуманитарна борба доноси превагу над ружним стварима које су се десиле на овим просторима.**

Осјећај јесте интезивнији када знате да је ово уједно и промоција Републике Српске, БиХ, али и читавог региона, који је дао свој допринос у рјешавању свјетски важног проблема. Филм документује десетогодишњу борбу породице Гајић из Бањалуке и њихове надљудске напоре да спасу животе својих дјевојчица обољелих од Лафорине болести. Истовремено, њихово ангажовање у проналаску лијека за једну од најтежих дјечијих болести на свијету, читаву причу диже на ниво свјетског подвига. Хуманитарна борба доноси превагу над свим ружним стварима које су се десиле на овим просторима.

Са једне стране имате тим водећих свјетских научника који, првенствено у Канади, али и у лабораторијама широм свијета, деценијама покушавају да разријеше мистерију ове болести, док са друге стране имате породицу из Републике Српске, БиХ, која се заклела да неће стати док ова болест не буде избрисана са лица земље. Борба породице Гајић јесте кључна тачка из које креће читава прича о проналаску лијека за Лафорину болест, али њихова борба је први, почетни, концетрични круг иза којег се ниже сва слојевитост ове приче. Увјерен сам да је ово свјетски важан филм. При томе, наравно, не мислим на филм у занатски вриједносном смислу, већ на филм који отвара глобално важну тему. Проналазак лијека за можда и најтежу дјечју болест на свијету. Широм свијета научници у најразвијенијим земљама деценијама траже одговор на питање: како ријешити проблем Лафорине болести? Водећи међу њима – проф. Миансиан из Торонта, са својим тимом, на прагу је овог револуционарног открића. Очекује се да први пацијент прими терапију 2018. године. Лијек ће се производити у САД. У току је припремна фаза за клиничко тестирање. Међутим, ово није само лијек за Лафорину болест. Ова болест спада у групу неуролошких обољења и у том ширем спектру повезаних болести налазе се и АлС, и Алцхајмерова, и Паркинсонова болест, те низ других сличних болести. Истраживања су показала да ће ова терапија сигурно лијечити Лафорину болест, те да ће сасвим сигурно на одређен начин дјеловати и на поменута обољења. У том случају, причамо о стотинама хиљада или чак милионима људи које ће на овај или онај начин у будућности вјероватно имати корист од лијека за Лафорину болест. Кад се окренем уназад, ја и даље иза свега видим малу породицу из Бањалуке, која је спасавајући живот својој дјеце урадила планетарно добро. И то је у ствари прича о породици Гајић.

● **С обзиром на околности, како је било радити са филмском екипом?**

– Сизифов посао! Дјеца обољевају као тинејџери и за само неколико година умиру у стању потпуне вегетације. Само ова чињеница је довољно оптерећујућа у дефинисању приступа на који начин уопште снимати филм. Био сам руковођен јасним осјећајем да кроз читав филм ходамо по танкој етичкоестетској линији и да је суноврат лако могућ. Шта тек рећи о породици Гајић, првенствено др Сњежани Гајић, која је између посјета гробу преминуле кћерке Татјане и бриге о другој кћерци Милани, која се налази у стању кућне интезивне његе, радила све да нам олакша и омогући реализацију филма, истовремено прикупљајући средства за истраживање?

● **Које поуке доноси филм?**

– Као финални производ филм отвара читав низ битних питања, која се крећу од инертности фармацеутских компанија и државних институција до снаге појединца и хомогенизације друштва, у жељи да се ријеши глобално важан проблем. Свијет у којем је улагање у култ младости и љепоте важније од улагања у живот дјетета обољелог од ријетке болести, није свијет који нуди оптимизам за било ког од нас. У друштву у којем је банализација генерално постала доминатан облик посматрања ствари, али и начин живљења, у анестезираним заједницама у којима је лична корист бескомпромисно изнад било каквог друштвеног идеала, неописив труд породице Гајић да анимира свијет, прикупи новац за истраживање и укаже на ову болест је примјер вриједан дивљења свакога од нас. Сњежана и Витомир Гајић су својеврсни хероји нашег доба и њихова борба до посљедњег даха за живот своје дјеце јесте образац из којег свако може научити макар једно: у животу предаја једноставно није опција.

Т. ЂОРОВИЋ

СНИМАЈУЋИ СЦЕНЕ ЗА ФИЛМ *ДЈЕЦА* СНИМАТЕЉИ СУ БРИСАЛИ ОБЈЕКТИВ ОД СУЗА

● **Филм Дјеца покренуо је лавину емоција .**

Податак да су у том тренутку живе три мајке које су изгубиле по три сина, која су погинула као припадници Војске Републике Српске, био је полазиште за студиозније истраживање, које ме опет довело до ужасавајуће чињенице: да је у протеклом рату укупно 18 српских породица изгубило по троје дјеце. Филм прати четири породице из четири различита мјеста у Републици Српској. Иако све породице веже слична трагедија, свака прича је на свој начин изузетно специфична. И свака вас оставља без текста. Снимање је трајало нешто више од мјесец дана. Трново, Мркоњић Град, Власеница и Лопаре биле су примарне лоакције. Снимили смо и већину лоакција на којима су дјеца погинула, што је представљало посебан психо-физички напор. Скоро сви актери филма по први пут након двадесет година одлазе на аутентичне локације на којима су изгубили своје најмилије. Драматични и потресни тренуци, који ће, вјерујем, остати дубоко у свим члановима екипе, немјерљиви су у односу на бол кроз коју су родитељи и преживјела браћа поново пролазили. Суштина је била да се о сваком дјетету направи документ, да се погинули синови отргну од обичне статистике о броју погинулих, те да се кроз исповијест коју само отац и мајка могу испричати направи животна прича која пружа отпор забораву. Кроз шта смо пролазили, најбоље илуструје чињеница да смо свједочили херојском чину мајке Милеве Лазаревић из Власенице, која је

изгубила три сина и кћерку и која од туге, која слама човјека, више не посјећује гробље, али која заједно са нама након пуне четири године ипак одлази на гробове своје дјеце. Или како смо се осјећали у Мркоњић Граду када се упали камера, а вама стане глас и грло се осуши, јер шта у том тенутку упитати, недавно преминулу, мајку Милеву Жупић, чија су три сина убијена у једном дану. Колико је цјелокупан пројекат био тежак, најбоље знају снимatељи, који су већину снимања провели бришући објектив камере од суза.

АДРЕСА: ЛОМИНА 4, БЕОГРАД
ТЕЛЕФОН: +381 11 3621 542
мејл: afmpkr95@verat.net

ЛОГОТИП ПУН СИМБОЛИКЕ

Аутор логотипа *Сузе* је покојни Перо Чимбур. Сам лого у средини има узвик, који представља сазнање о несталом/погинулом члану породице и сузу која креће, док около нанизани упитници симболизују сва она питања која се јављају након сазнања о несталим члановима породице

КАЛЕНДАР ПАРАСТОСА СРПСКИМ ЖРТВАМА ПОСТРАДАЛИМ У ХРВАТСКОЈ ОД 1991. ДО 1995.

ДАТУМ	МЈЕСТО СТРАДАЊА	ОПЕРАЦИЈА	БРОЈ СТРАДАЛИХ
22. ЈАНУАР	РАВНИ КОТАРИ И МАЛИ АЛАН	МАСЛЕНИЦА 1993.	348
1. МАЈ	ЗАПАДНА СЛАВОНИЈА	БЉЕСАК 1995.	283
21. ЈУН	ОКОЛИНА ДРНИША	МИЉЕВАЧКИ ПЛАТО 1992.	40
5. АВГУСТ	РСК	ОЛУЈА 1995.	1960
9. СЕПТЕМБАР	СРПСКА СЕЛА	МЕДАЧКИ ЏЕП 1993	88

ДОЂИМО, ЗАПАЛИМО СВИЈЕЋУ И ПОМОЛИМО СЕ **У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА У БЕОГРАДУ У 11 САТИ**

ДРАГАНА ЂУКИЋ, ПРЕДСЈЕДНИЦА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА *СУЗА* - БЕОГРАД

Терет *Сузе* могу разумјети само они који дијеле нашу судбину!

Има ли веће боли од трагагања за чланом породице који је нестао, чија је судбина непозната. Да ли некад помислите колико је дјеце остало без родитеља, а колико мајки и очева тражи дјецу. Трагајући за својим најмилијим група људи оваквих и сличних судбина основали су Удружење *Суза*, које се од 1996. године бави трагањем за несталим лицима у Хрватској.

У разговору за *Српско коло* предсједница овог удружења Драгана Ђукић указује на многобројне проблеме са којим се Удружење бори деценијама, а које ни до данас, упркос својим бројним хуманитарним активностима и препознатљивим манифестацијама, није стекло статус „удружења од посебног значаја". Поред бројних програмских активности морају да се боре за голи живот и пронађу средства за плаћање трошкова једне скромне канцеларије, која објективно и не може да задовољи све реалне потребе.

– Удружење породица почело је да дјелује као група још давне 1996. године, када смо убрзо схватили да као појединци не можемо ништа сами остварити, те да морамо да се удружимо и заједничким снагама боримо за истину и правду. Званично оснивање и регистрација је обављена 14. фебруара 1998. године.

● **Које су ваше програмске активности?**

– Наше активности имају за примарни циљ брже рјешавање судбине несталих. Удружење окупља породице, оснажује их и помаже им у остваривању њихових права. Од самог почетка припремамо породице пред одлазак на идентификације у загребачки Институт за судску медицину, трудимо се да на сваком мјесту подижемо свијест јавности о трагедији српског народа, његујемо културу сјећања кроз парастосе и друге начине меморијализације.

● **Колики је број породица несталих Срба прошао кроз ваше удружење?**

– Тај број се мјери у хиљадама јер је у нашој бази података евидентирано 3.263 нестала лица, од којих је свако имао бар једног члана породице, односно тражиоца. Данас у евиденцији имамо око 1.800 лица која се воде као нестала.

● **С обзиром на озбиљност посла којим се бавите да ли имате одговарајуће ресурсе и адекватне просторије?**

– У нашем удружењу нико није знао унапријед да ће се бавити овим тешким хуманитарним питањем, него је потреба проистекла из порођичних трагедија које је свако од нас понаособ доживио. Свјесни смо да терет који ми носимо могу разумјети само они који су доживјели исто. Поред тога, ми имамо потребу да говоримо о страдању нашег народа које се, нажалост, како видимо, понавља кроз историју. То радимо с циљем да се исто не би догодило још некој генерацији. Ресурси су нам чланови породица различитог профила и образовања, а спаја нас јака жеља за истином и правдом која јесте спора, али не и недостижна.

Нажалост, немамо адекватне просторије, имамо једну скромну канцеларију за коју плаћамо високе ренте, јер нам је локација ипак у центру Београда, што нам је битно због чланова који живе по цијелој Србији и у трећим земљама. Постоје удружења породица која се баве Србима несталим у неким другим, ратом захваћеним, бившим републикама, а која или имају субвенционисану ренту од стране државе, уз неку минималну накнаду, или су у потпуности ослобођени плаћања. Тешко нам пада што нисмо „удружење од посебног значаја", те морамо да бринемо из мјесеца у мјесец како ћемо обезбиједити основне услове егзистенције. А подсјетићу Вас да се и данас највише несталих особа у ратовима на простору бивше Југославије налази управо на подручју Хрватске.

● **Свједоци смо сталних политичких тензија између Загреба и Београда. Колико дневно-политичка питања утичу на рјешавање проблема несталих Срба?**

– Свакако да дневна политика утиче на нас у смислу успоравања самог процеса, али сматрамо да су ово хуманитарна питања из којих би требало да буде искључен сваки облик политизације. Али, нажалост, то није тако, већ су породице често жртве тих политичких превирања, што најбоље потврђује годину дана дуга блокада процеса ексхумација и идентификација, која је услиједила непосредно након републичких избора у Хрватској.

● **Из вашег вишедеценијског искуства шта сте уочили као највеће проблеме и да ли бисте могли понудити неко рјешење како да се они превазиђу?**

– Проблеми су вишеструки, сматрамо да би све могло брже да се одвија да има управо политичке воље. Они проблеми који су, да тако кажемо, техничке природе су мањег обима и некако се лакше превазиђу. Нас брине што многи чланови породица никад не дочекају да ријеше свој случај јер године, болест и туга узимају свој данак. Сматрамо да свако од нас има право на истину и достојно да сахрани свог члана породице по православним обичајима.

● **На вашем сајту и у новинама могу се пронаћи бројне судбине прогнаних Срба. Које бисте издвојили као најспецифичније?**

– Тако је. Тешко је издвојити само неке примјере, свака судбина и жртва заслужује једнак третман, а ми их биљежимо управо са циљем да не падну у заборав. Све до сада забиљежене су углавном тешке, свака на свој начин. То су углавном били вриједни, породични људи који нису жељели рат, радовали су се животу и свакако нису заслужили овакве судбине. Увијек нас посебно погоде приче о дјеци коју траже неутјешни родитељи, како би их достојно сахранили, а често ни не дочекају тај дан.

● **Сваке године организујете помене српским жртвама у Цркви Светог Марка. Да ли је јавност у Београду, па и у цијелој Србији, у довољној мјери упозната са српским страдањем у Крајини?**

– Удружење сваке године са свештенством Цркве Светог Марка молитвено обиљежи масовнија страдања српског народа. Може се рећи да је након двије деценије служење парастоса постало традиционално, увијек у исто вријеме и на истом мјесту. Тако да је посјећеност из године у годину све већа. Представници медија редовно посјећују све наше активности, на чему смо им захвални. **ТРИФКО ЂОРОВИЋ**

ФОТО: УДРУЖЕЊЕ *СУЗА*

» Предсједница удружења *Суза* Драгана Ђукић

ПРИПРЕМНИ САСТАНЦИ СА ПОРОДИЦАМА

Мало је познато да Удружење *Суза* непосредно ради на припремама уочи одласка породица на идентификације несталих лица. Можете ли нам приближити како изгледа читав процес?

– Удружење је препознало потребу организовања сусрета стручног тима са породицама које иду на идентификацију свог члана породице. Иако они чекају преко двије деценије тај тужни чин, мисле да су спремни, али се онда у тренутку врате сјећања и имају многа питања на која у датом моменту треба да добију адекватан одговор. Стручни тим чине представници Комисије за нестала лица Републике Србије, Црвеног крста Србије, Међународног Комитета Црвеног крста као и др Весна Ковачевић, патолог. Породице поред одласка у Загреб, који им омогућава МКЦК (Међународни комитет Црвеног крса), непосредно пред полазак добију све потребне информације, како и на шта све треба да обрате пажњу, шта да питају и сл. Поред бола којег годинама носе, иду на пут колико-толико спремнији и мање оптерећени логистичким и сличним питањима. Представници Удружења, који буду на припремним састанцима, углавном су прошли кроз поступак идентификације и најбоље знају кроз шта ће чланови породице проћи. Тако да са њима несебично и по ко зна који пут пролазе кроз цио тај поступак.

ЧАСОПИС ДОГОДИНЕ СЛАВИ ПУНОЉЕТСТВО

Издајемо часопис *Суза* од 2000. године када је изашао први број, а сада је у припреми 52. број часописа. Раније је било могућности за излазак четири броја годишње, што данас, нажалост, није случај. *Суза* је једини билтен који у континуитету пише о страдању српског народа у Републици Хрватској, истичући појединачне судбине и трагична и драгоцјена свједочења о томе. Часопис уједно има за циљ информисање чланова породица, затим евентуалне допуне или исправке нетачних података и слично. Жеља нам је да стигнемо до што већег броја људи. С тим циљем покренули смо и Фејсбук страницу на којој редовно објављујемо наше активности и друге сродне теме. Идеја и материјала за друге издавачке дјелатности наравно да има, али како сада ствари стоје, бићемо срећни ако наставимо да објављујемо *Сузу* истом динамиком као и до сада. Показало се да она има традицију и релевантност чак и изван круга породица несталих и погинулих.

» Психолог Сања Драгић (прва слијева) је модератор радионице у којој учествују млади чланови *Сузе*

» Драгана Ђукић, оснивач *Сузе* Чедо Марић, Перо Дамјановић, Саша Милошевић и Марица Шеатовић

ОСВЕШТАНИ ТЕМЕЉИ ЦРКВЕ СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У УГЉЕШУ

29. 4. 2017. У барањском селу Угљеш, надомак Осијека и Дарде, освештани су темељи још једне нове цркве у Епархији осјечкопољској и барањској.

Када су Угљеш, некадашњу пустару, двадесетих година прошлог вијека населили Срби „оптанти" из сјеверне Мађарске, већ 1935. године они су почели да сакупљају материјал за изградњу прве цркве у овом, као и данас, понајмањем селу у Барањи. Међутим, Други свјетски рат и све касније историјске неприлике одложиле су почетак изградње цркве за неко друго вријеме, за нека нова покољења.

Ево, након осамдесет година, потомке ових Срба, као и касније досељенике од Теслића и Добоја, Господ је благословио да започну градњу светиње. Благословом епископа осјечкопољског и барањског Лукијана, на приједлог администратора парохије Угљеш протојереја-ставрофора Михајла Маријанца, пароха из Дарде, 2016. године је оформљен Грађевински одбор на челу са Милорадом Тривуновићем из Угљеша, једним од главних иницијатора изградње цркве. Плац за цркву даривали су супружници Јосип Прањић и Светлана (рођ. Џамбас) из Новог Чеминца. Након што су обезбијеђена материјална средства, крајем прошле године започета је изградња темеља.

Завршене темеље будуће Цркве Светог пророка Илије, прије свете архијерејске литургије, освештао је преосвећени епископ сремски Василије, помоћник епископа Лукијана. Поред положене повеље о градњи, у темеље је уграђено камење из манастира Хиландара и Острога, са Свете Фрушке Горе, из Вагана код Шипова, као и по Божјем промислу сачувани камен који је требао бити уграђен у планирану цркву прије Другог свјетског рата. Епископ Василије уручио је архијерејске грамате признања најзаслужнијим појединцима у досадашњем току градње. По одлуци епископа осјечкопољског и барањског Лукијана, на предлог надлежног пароха проте Михајла Маријанца, грамате су добили: Јосип и Светлана Прањић из Новог Чеминца, као и Душко Поповић и Милорад Тривуновић из Угљеша.

ИЗВОР: ЕПАРХИЈА ОСЕЧКО-ПОЉСКА

ОБИЈЕН ОБЈЕКАТ ПРИ ХРАМУ СВ. МУЧЕНИКА КИРИКА И ЈУЛИТЕ У КАРИНУ ДОЊЕМ

29. 4. 2017. Надлежни свештеник затекао је разбијена врата на објекту у коме се пале свијеће поред цркве у Карину Доњем. Локална полиција извршила је увиђај. Занимљиво је да је овај објекат на исти начин био нападнут и прошле године. **ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА**

ЕПИСКОП ФОТИЈЕ ПОСЈЕТИО СВЕТУ ГОРУ

25. 4. 2017. Епископ Фотије посјетио је манастир Хиландар у коме је 25. априла 2017. године служио свету литургију. Сјутрадан, 26. априла 2017. године, владика Фотије богослужио је у хиландарској келији Патерица. Била је то прва литургија коју је служио један српски архијерej у овој келији послије неколико вијекова. Владика Фотије је посјетио и административно сједиште Свете Горе, гдје га је примио старац Варнава Ватопедски. Такође, владика је, у пратњи јеромонаха Доситеја Хиландарца, посјетио Велику Виглу, гдје се налази посница Светог Атанасија Атонског, посницу Светог Саве Српског у Кареји, као и друга света мјеста на Светој Гори. **ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА**

ЛАЗАРЕВА СУБОТА У КНИНУ

» Епископ далматински Фотије служио је свету архијерејску литургију у Цркви Покрова пресвете Богородице у Книну

ВЕЛИКИ ДАН ЗА ПРАВОСЛАВНЕ ВЈЕРНИКЕ У БАРАЊИ

Освјештани темељи Цркве Светог Нектарија у Јагодњаку

На дан Светог мученика Евпсихија, 22. априла љета господњег 2017. вјерни народ из Јагодњака и околине, као и Републике Српске и Србије, испунио је и порту и Храм Светог Николе да са свештенством присуствује чину освјештања темељâ нове цркве посвећене Светом Нектарију Егинском.

У Цркви Светог Николе налази се икона Светог Нектарија Егинског, која је стигла 2. јуна 2013. (на дан исцјељења старца Нектарија Виталиса) и дјелић моштију Светог Нектарија, који је у парохији у Јагодњакује стигао 19. септембра 2016. У кивоту са моштима су књига о исцјељењима и схима старца Нектарија Виталиса. Акатист Светом Нектарију служи се сваке суботе.

Послије литургије сабрани народ је прешао у порту, гдје је темељ новог храма за који су добротвори и приложници донијели по благослову протојереја-ставрофора Слободана Мајкића, пароха јагодњачког, камен из разних светиња српских: српских светиња са Косова и Метохије, светиња грчких и руских. Са сваког мјеста гдје је Господ боравио у Светој земљи, стигао је дјелић камена који ће бити уграђен у светињу у барањској парохији, Јагодњаку.

Чин освјештања темеља цркве посвећење Светом Нектарију Егинском извршио је епископ сремски Василије са свештенством Епархије осјечкопољске и барањске и других епархија.

Повељу која је спуштена у темељ новог храма потписали су, поред владике сремског Василија, протојерej-ставрофор Михаило Марјанац, архијерејски намјесник, протојерej-ставрофор Слободан Мајкић и предсједник Црквене општине Милан Дамјановић.

У величанственој литургији и у чину освјештања темељâновог храма посвећеног Светом Нектарију Егинском саслуживали су епископу сремском Василију: протојереји-ставрофори: Душан Петровић (Епархија сремска); Михаило Марјанац, Владо Кљајић, Слободан Мајкић, Добривоје Филиповић, Миљен Илић, протонамјесник Ненад Кесоња, ђакон Радован Арсеновић (Епархија осјечкопољска и барањска); Јован Лазинић и Младен Мајкић (Епархија бањалучка); протојерej Живојин Живковић (Епархија бањалучка); протонамјесник Миле Мајкић (Епархија бачка); јерej Ђорђе Филиповић (Митрополија загребачко-љубљанска); протођакон Слободан Вујасиновић (Епархија сремска). Из Епархије осјечкопољске и барањске саслуживали су и учествовали у овом чину: протојерej-ставрофор Стефан Кувежданин; протојереји: Драган Вукадиновић и Александар Вукадиновић; јерej Срђан Трајковић и ђакон Бранимир Михајловић.

З. ЗЕЦ

КОПИЈА ХРАМА ИЗ БАРА РАДОВИЋА

Овај свети храм је копија храма из Бара Радовића у Морачи (Црној Гори). На овом светом храму у Јагодњаку је додан торањ умјесто преслице и проширена су улазна врата, све остало је исто као и на храму посвећеном Светом Великомученику Пантелејмону и Клименту Охридском у Барама Радовића. Пројекат за Храм Светог Нектарија Егинског Чудотворца бесплатно је урадио архитекта из Пожаревца Александар Јанковић, док је око пројектне документације помогла Емилија Папић, дипломирани инжињер архитектуре из Валпова.

Радове на изградњи Цркве Св. Нектарија у Јагодњаку изводи грађевинска фирма *Пресинг* д.о.о. из Осијека. Надзорни архитекта за изградњу Храма Светог Нектарија је Тоне Папић из Осијека.

ПРОСЛАВА БЛАГОВИЈЕСТИ У МАНАСТИРУ РМЊУ

Велика духовна радост походила је манастир Рмањ и Мартин Брод. Благослов Божји из Митрополије загребачко-љубљанске и Епархија далматинске и горњокарловачке пренијели су духовни пастири ових свештених крајева, митрополит Порфирије и епископи Фотије и Герасим, уз домаћина и надлежног архијереја владике Атанасија. Митрополит Порфирије предводио је литургију, уз саслуживање великог броја свештенства и монаштва. Многобројни народ притекао је у манастир Рмањ из разних крајева Епархије бихаћко-петровачке. На крају свете литургије епископ Атанасије захвалио је својој браћи, а митрополит Порфирије је одржао проповијед. Послије свете литургије за све госте је припремљен ручак у манастирској порти, где је епископ далматински Фотије поздравио окупљени народ. Архимандрит Серафим захвалио је свим присутнима и послао поруку вјерницима да се што чешће окупљају и Богу приносе молитве у рмањској светињи.

ЕПАРХИЈА БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКА

У МЛАКИ ОДРЖАНА ЛИТУРГИЈА И ПОМЕН ЗА ЖРТВЕ ЈАСЕНОВЦА

ОВАЈ ПРОСТОР ЈЕ ЗНАК ХРИСТОВЕ ГОЛГОТЕ!

У селу Млака одржана је литургија коју је служио митрополит црногорско-приморски Амфилохије уз саслужење митрополита загребачко-љубљанског Порфирија и владике пакрачко-славонског Јована.

У својој проповиједи, у пуној Цркви Св. Илије, митрополит Амфилохије је нагласио да се историја цркве одвија у знаку голготе и васкрсења Христовог.

– Овај простор је знак Христове голготе и знак страдања невине дјеце од руку безбожника, и што је најгоре, од руку оних који су као вјеровали у Бога, баш као што су вјеровали и фарисеји у вријеме Христово и у својој лажној вјери извршили злочин убиства. Најстрашнији злочини на земљи нису злочини који су урађени у име људи, него који су урађени у име Бога, а нарочито убиства дјеце. Нема страшнијих злочина и није случајно Достојевски говорио да за једну дјетињу сузу невино проливену нема оправдања ни пред Богом, ни пред људима. Ако за једну сузу нема оправдања, колико дјетињих суза и крви је проливено на овом мјесту и њихова крв вапије небу пред престолом Господњим – рекао је Амфилохије, док је владика Јован указао на храброст учесника пробоја, међу којима и Лазе Тривића, који је голорук отео митраљез и који је, како је рекао, 1980. године, на дан Титове смрти, скочио с крова болнице у Градишци јер је осјетио нове потоке крви. **ПОРТАЛ НОВОСТИ**

» Митрополит Порфирије, митрополит Амфилохије и владика Јован

» Митрополит Порфирије, владика Јован, Владимир Божовић и Милорад Пуповац

ОТКРИВЕНА УСТАШКА БОЛНИЦА

Након литургије и освјештања конака сестринства манастира Јасеновац од стране митрополита Порфирија, владика Јован је показао архијерејима, високим званицама из Републике Хрватске, Републике Србије и Републике Српске, клиру и вјерном народу недавно откривену усташку болницу у селу Јасеновац, која се налази на имању породица Тривунчић и Клинцов, а састоји се од уџерице, у којој су боравили љекарилогораши, Јевреји, и штагља, чије су просторије коришћене за лијечење усташких чувара логора.

Исповијест свештенства у Трпињи

У Цркви Вазнесења Господњег у Трпињи, 3. априла 2017. године, благословом епископа осјечкопољског и барањског преосвећеног Лукијана, свештеници и ђакони боровског и вуковарског намјесништва приступили су светој тајни покајања, коју је установио сам Господ наш Исус Христос. Свету литургију преосвећених дарова служио је епископ сремски Господин Василије, уз саслужење свештеника Осјечкопољске и барањске епархије: протојереја-ставрофора Чеде Лукића, архијерејског намјесника боровског, и протојереја Ђорђа Ковачевића из Мирковаца, те протођакона Драгана из Борова и протођакона Слободана Вујасиновића из Епархије сремске. Исповиједник је био протојерej-ставрофор Душан Петровић из Новог Сада, професор и ректор сремскокарловачке Богословије у пензији. За пјевницом су појали протојерej-ставрофор Радисав Трајковић из Инђије, протонамјесник Ненад Кесоња из Пачетина, ђакон Радован Арсеновић из Трпиње и теолог Слободан Лукић из Пачетина.

ПОМОЗИМО ОСЛИКАВАЊЕ ЦРКВЕ СВЕТОГ ИЛИЈЕ НА ДАЛМАТИНСКОМ КОСОВУ

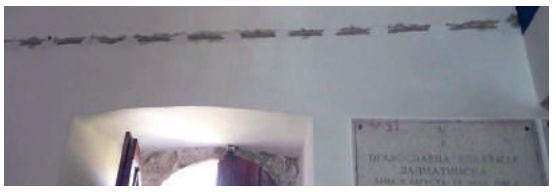

8. 4. 2017. Уз благослов епископа далматинског Фотија и вољом и трудом расијаног народа који потиче из свих села Далматинског Косова, отпочеле су припреме за осликавање храма на извору Косовчице. За сада је урађена модернизација електроинсталација у цркви и слиједе фасадерски радови у олтару.

Из Црквене општине Марковац упућен је апел свим вјерницима и људима добре воље са ових мученичких простора да финансијски помогну осликавање фресака и тако уграде и дио себе у ову цркву из 18. вијека.

МАЛОВАСКРШЊИ САБОР У ВЕСЕЛИЊУ

8. 4. 2017. Из не тако давно порушених домова десетине гламочких светосаваца је дјетињом радошћу дочекало свога владику Атанасија, који је служио свету архијерејску литургију. Након свете архијерејске литургије, уз трпезу љубави, приређен је саборски програм у којем су учествовали млади стваралаци из Гламоча, Шипова, Београда и Бањалуке. **ЕПАРХИЈА БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКА**

ВАСКРШЊИ КОНЦЕРТ СРПСКОГ ПЈЕВАЧКОГ ДРУШТВА СЛОГА

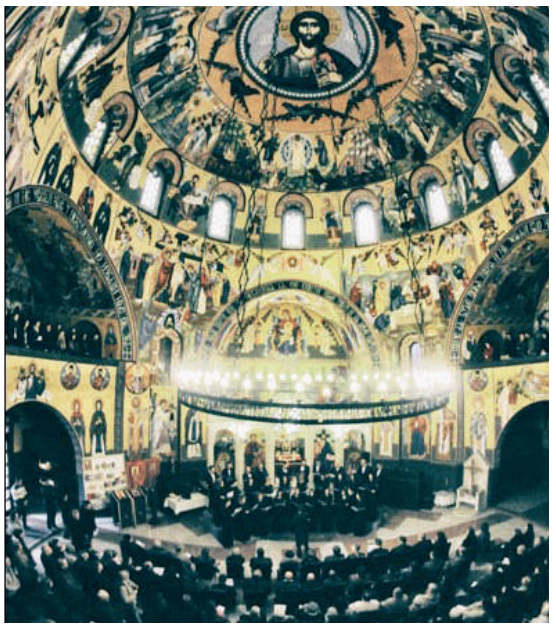

23. 4. 2017. Српско пјевачко друштво (СПД) *Слога* под руковођењем диригента Стефана Мојсиловића, одржало је 23. априла *Васкршњи концерт* у Храму Светог Преображења Господњег у Сарајеву. На програму овог најстаријег хора у Сарајеву нашла су се дјела православне црквене музике Петра Илича Чајковског, Сергеја Васиљевича Рахмањинова, Корнелија Станковића, Владе Милошевића, Стевана Стојановића Мокрањца, Ирине Денисове, архиепископа Јонатана и других. На почетку концерта пристуне је поздравио Алекса Ћебић, предсједник СХУ *Добротвор* и истакао значај концерта за српски народ у Сарајеву. У паузи концерта, о Васкрсу је надахнуто бесједио старјешина Саборног храма у Сарајеву, протојерej-ставрофор Владимир Ступар, професор на Богословском факултету *Свети Василије Острошки* у Фочи, замјенивши оправдано одсутног оца Дарка Ћога, декана поменутог факултета.

У наставку концерта низале су се најљепше мелодије православне музике, једногласних и вишегласних напјева, а истакли су се и солисти Стефан Мирковић и Немања Ждрале. Пристутни су громогласним аплаузима вратили хор два пута „на бис", а концерт је затворио старјешина храма протојерej-ставрофор Чедомир Ћелмо, захваливши свима на доласку и позвао присутне на пригодну закуску. **МР СТЕФАН МОЈСИЛОВИЋ**

СЛАВА ХРАМА У ПРЕБИЛОВЦИМА

17. 4. 2017. Другог дана Васкрса у Храму Христовог Васкрсења и пребиловачких мученика служена је света литургија, коју је служио игуман манастира Житомислић Данило, уз саслужење свештенства епархије и вјерног народа. Литургијско славље је својим присуством увеличао и умировљени епископ Атанасије, на радост свечара и свих вјерника. Овогодишњи кум славе био је Ђорђе Брстина са породицом. Након литургије преломљен је славски колач, а наставак славља организован је у Духовном и културном центру *Свети краљ Милутин.* **СРНА**

ЗАВРШЕНО 90% РАДОВА НА ХРАМУ СВЕТОГ САВЕ

30. 4. 2017. Око 90% грађевинских радова на Храму Светог Саве у Београду је завршено, изјавио је главни архитекта храма ђакон Мирослав Николић.

Он је прецизирао да је преостало да се још уради подно грijање, постави мермер, мозаик у олтарском дијелу, уграде лифтови за превоз туриста на терасу храма, као и још неки мањи радови на ентеријеру и екстеријеру ове светиње. Николић је рекао за *Танјуг* да ће, када се заврши мозаик у куполи и склоне све скеле, почети увођење подног грijања.

Он је навео да ће укупна површина под мозаиком у храму бити око 17.000 м^2, што је један од највећих подухвата те врсте у свијету.

– Тренутно је у Русији готово 40% укупног мозаика намијењеног храму. Једна од идеја о којој се разговара је и постављање мозаика у олтарски дио – објашњава главни архитекта и каже да је план да се уради мозаик површине 600 м^2, али за то још нису обезбијеђена средства, а тренутно се обављају преговори са руском страном. **СРНА**

МИТРОПОЛИТ АМФИЛОХИЈЕ ОБАВИО САБОРНО КРШТЕЊЕ У БАРУ

15. 4. 2017. Митрополит црногорско-приморски Амфилохије у току свете архијерејске литургије у Саборном храму Светог Јована Владимира у Бару обавио је саборно крштење деветоро дјеце и одраслих.

У обраћању окупљеним вјерницима митрополит Амфилохије је напоменуо да је у цркви од памтивијека обичај да се на Велику суботу врше крштења.

Митрополит је рекао да је рађање од мајке дивно и чудесно, али да је тек рађање од мајке цркве рађање за вјечност.

– Рађање од мајке је за земаљски живот, али ако нема вјечног живота и рођења за вјечни живот – џаба се рађамо овдје на земљи – истакао је митрополит Амфилохије. **СРНА**

ВЛАДИКА ГРИГОРИЈЕ: МАНАСТИР ЖИТОМИСЛИЋ - СТОЖЕР СРБА У ДОЛИНИ НЕРЕТВЕ

Срби у долини Неретве доказали да вјерују у живот

Његово преосвештенство владика захумско-херцеговачки и приморски Григорије служио је свету архијерејску литургију у манастиру Житомислић поводом славе овог храма – Благовијести.

Обраћајући се присутнима, владика Григорије је истакао да је манастир Житомислић стожер Срба у долини Неретве.

– Историја манастира Житомислић је историја сваког живог човјека. То је историја падања, устајања, рушења и васкрсавања и историја у којој се човјек стално обнавља. Читав овај крај живи око стожера – манастира Житомислић – рекао је владика Григорије.

Он је истакао да је за њега слика Житомислића слика живота, обнављања и васкрсења.

– Свако од нас буде разорен или са стране или својим сопственим гријесима, а онда опет Бог дотакне наше тијело, душу или срце. Тако је дотакао и ово камење које је поново васкрсло – рекао је владика Григорије, подсјетивши да Житомислић данас има шест монаха и игумана Данила.

Говорећи о свјетовном животу у Житомислићима и долини Неретве, владика Григорије наводи да је тај живот свугдје тежак, али да се уз духовну радост брзо увиди да ствари нису тако црне.

– У том смислу је јако важно да се одупремо апатији и песимизму. Треба се угледати на наш народ у Житомислићима, Пребиловцима, Бијелом Пољу, Мостару, који вјерује у живот и који настоји да живи живот – нагласио је владика Григорије.

С тим у вези владика Григорије је испричао да га је недавно неки човјек питао колико има Срба у долини Неретве.

– Ја му кажем да сам негдје чуо да је Свети Сава рекао да један добар вриједи као петорица и да нас онда по тој рачуници у долини Неретве има 25.000 – рекао је владика Григорије.

Он је истакао да је потребно људе позвати на радост.

– Потребно је ићи за радошћу и тражити радост, а тугу не морамо тражити она ће нас сама стизати – поручио је владика Григорије.

Игуман манастира Житомислић Данило Павловић подсјећа да је ово прва православна богомоља која је обновљена у долини Неретве.

– Дошли смо на потпуно порушен манастир и почели да служимо литургију на темељима. То је била велика подршка повратку. Манастир је у потпуности обновљен и даје наду у свијетлу будућност – рекао је игуман Данило.

Он је навео да манастир Житомислић походе многи православни вјерници, али и туристи. **СРНА**

МАНАСТИР ПОДИГНУТ КАД И СТАРИ МОСТ

Манастир Житомислић је у данашњем облику сагрaђен 1566. године у исто вријеме када и Стари мост у Мостару, а постоје докази да је сагрaђен и раније.

Порушен је до темеља 1992. године, а његова обнова почела је 2002. године и завршена је 2005. године, када га је освјештао блаженопочивши патријарх српски Павле.

Манастир Житомислић налази се на пола пута између Мостара и Чапљине у истоименом мјесту. Један је од најстаријих и најзначајнијих православних манастира у БиХ и проглашен је за национални споменик.

Владика Хризостом освјештао Цркву Светог апостола Томе у Спомен – комплексу *Чардак*

Његово преосвештенство епископ зворничко-тузлански Хризостом освјештао је данас Цркву Светог апостола Томе у склопу Спомен-комплекса *Чардак* код Дервенте, гдје су припадници Хрватске војске и паравојних хрватско-муслиманских јединица 1992. године убили 37 мјештана српске националности.

Владика Хризостом је нагласио да су мјештани били мученици и да је то мјесто страдалништва.

– Нису они страдали случајно, нису случајно жртве. Они су страдали због имена Исуса Христа којег су носили у себи и на себи – рекао је владика Хризостом у бесједи након што је освјештао цркву и служио парастос за страдале мјештане Чардака.

Он је захвалио свима који су помогли изградњу Спомен-комплекса *Чардак*.

Предсједник Удружења ратних заробљеника општине Дервента Драго Кнежевић рекао је да се на овом мјесту налазила масовна гробница српских цивила који су страдали од злочинаца 1992. године.

– Ту смо у децембру 1992. године пронашли 19 тијела убијених Срба из насеља Чардак. Један број мјештана убијен је на кућном прагу, а други у логорима формираним за Србе – подсјетио је Кнежевић.

Он је изразио разочарање, јер је мали број злочинаца кажњен, те напоменуо да је посљедња казна изречена Алмазу Незировићу у трајању од двије године.

– То је брука и срамота. Он је починио велике злочине, мучио је многе Србе у логору. У току је суђење Азри Башић која је заклала Благоју Ђураша, али не вјерујемо да ће добити одговарајућу казну – истакао је Кнежевић.

Он је захвалио локалној заједници, предвођеној начелником општине Милорадом Симићем, и једном броју привредника за помоћ у изградњи Спомен-комплекса.

Начелник општине Дервента Милорад Симић рекао је да је послије 25 година изграђен спомен-комплекс за који вјерује да ће временом прерасти у светиште и мјесто окупљања.

– Има ли људи који се стиде злочина и гризе ли их савјест – упитао је начелник Симић.

Након што је освјештана црква и служен парастос за убијене српске цивиле, положени су вијенци.

Вијенце и цвијеће положиле су породице убијених мјештана Чардака, делегација Борачке организације Републике Српске, борачких организација Дервента и Брод, припадници Трећег (Република Српска) пука Оружаних снага БиХ, Удружење ратних заробљеника, делегација Општинске организације породица заробљених и погинулих бораца и цивила, Удружење ратних војних инвалида 1991–1995, локалне власти, те представници Мјесне заједнице Чардак и политичких партија.

За кума Цркве Светог апостола Томе изабрани су Далибор и Тања Ђекић.

Обиљежавање сјећања на страдање мјештана Чардака организовали су општина Дервента, Српска православна црква и општинско Удружење ратних заробљеника.

У оквиру Спомен-комплекса *Чардак*, који је изграђен поред магистралног пута Дервента–Добој, налазе се спомен-плоча и споменик, као и новоосвештана црква. **СРНА**

У ПОДГОРИЦИ ОСКРНАВЉЕН КРСТ И ИКОНА СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТРОШКОГ НА КОНИКУ

Недјело није инспирисано вјерским разликама

У ноћи између 24. и 25. априла 2017. године непознати починиоци су вандалски оскрнавили и отуђили Острошки крст и икону Светог Василија Острошког Чудотворца који су били молитвено постављени 23. априла, када је служена свечана васкршња служба на мјесту гдје је планирана градња Цркве Светог Василија Острошког на Конику у Подгорици, иначе и ДУП-ом предвиђеној локацији за вјерски објекат. Постављањем крста и иконе такође је било обиљежено мјесто страдања невиних људи, побијених бомбардовањем 5. маја 1944. године.

По свједочењу старих становника Коника, на мјесту бивше пијаце осамдесетих година прошлог вијека пронађени су земни остаци страдалника, највјероватније ту сахрањених у једној од бројних јама, насталих у Подгорици од кратера авионског бомбардовања. О свему овоме тада је писала и титоградска *Трибина* и јављао Радио *Титоград*. Зато је постављање Крста на овом мјесту значило и обиљежавање светиње људских гробова чије кости вапију да се изваде из земље, окаде и сахране достојанствено уз молитву.

Будући да је велики број наше браће исламске и римокатоличке вјероисповијести потписао петицију и дао свој прилог за градњу Цркве Светог Василија Острошког, сигурни смо да ово недјело није инспирисано вјерским разликама, већ да иза свега стоје лични интереси појединаца.

Зато они који нападају на ово мјесто вођени трговачким духом и личним интересима треба да знају да скрнављењем крста и иконе вријеђају светињу вјере и светињу људских гробова, а свима је добро познато како пролазе они који се огријеше о светињу крста, гроба и Светог Василија Острошког Чудотворца. **СПЦО ПОДГОРИЦА**

Чувари Христовог гроба - традиција која се чува

Његово преосвештенство епископ далматински Фотије служио је 15. априла 2017. године свету архијерејску литургију у Врлици. Он је поздравио све присутне у Цркви Светог Николаја, а посебно *Чуваре Христовог гроба*, који се на овај дан традиционално увијек враћају у своју постојбину – Врлику.

– Усљед трагичног рата који нас је задесио, ви сте се преселили у Батајницу, али се молимо Богу да не заборавите никада своје коријене и своје светиње у Далмацији. Данас смо чули прво васкрсно јеванђеље, Господ Исус Христос је побиједио смрт, највећег непријатеља људског рода. Он је тиме побиједио гријех, сатану и свако зло и даровао нам живот вјечни. То у току читаве године предокушамо на нашим богослужењима, а посебно на велике празнике Божић и Васкрс, када се пуноћа вјере доживљава у цјелости – рекао је епископ Фотије и поручио да од овога дана треба да живимо духом васкрсења.

– Није случајно да се управо на Велику суботу појављује Благодатни огањ, православном патријарху у Јерусалиму, већ се тиме показује да је у православљу Дух Свети, који се тада јавља у виду благодатне свјетлости. О овоме треба да свједочимо свијету и зато је велико дјело *Чувара Христовог гроба*, јер они чувају традицију која је потекла из Јерусалима, али и далматинску традицију и предање. Разни обичаји који се његују у овим крајевима чувају свето православље и веома су важни, посебно за младе генерације које данас воде разне струје, док нас црква све враћа гробу Христовом, али и васкрсењу. Јако је значајно што смо се сабрали овдје данас да покажемо љубав коју гајимо једни према другима и према свим људима добре воље, без обзира на вјеру и нацију, јер православље никада не дијели, већ свима и свакоме благовијести Христову побједу над смрћу крстом и васкрсењем – нагласио је владика Фотије.

ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА

50 година часописа *Православље*

Први број часописа *Православље* изашао је, са благословом блажене успомене Патријарха српског Германа, 15. априла 1967. године.

Православље – вјерске новине Архиепископије београдско-карловачке, какав је био првобитни назив овог часописа, угледао је свјетлост дана као двонедјељник штампан на новинском папиру. Већ од 8. броја, односно од 3. августа 1967. године, назив часописа је промијењен у садашњи: *Православље – новине Српске патријаршије*.

Уредници *Православља*, током његове полувјековне историје, били су епископи др Сава (Вуковић), Лаврентије, Иринеј (садашњи првојерарх Српске цркве), протојереј Милисав Протић, протођакон др Чедомир Драшковић, професор Богословског факултета, затим протођакон Радомир Ракић, професор Душан Кашић, прота Миња Јанковић, Слободан Милеуснић, прота Драган Терзић, епископ Атанасије (Ракита, тада протосинђел), прота проф. др Љубивоје Стојановић, протојерej-ставрофор Миодраг М. Поповић... Како у временима када су се вијести о црквеном животу тешко ширили и налазиле пут до јавности, тако и у новије вријеме, *Православље* је обављало службу информативних црквених новина, преносећи информације о актуелним црквеним дешавањима, пратећи културне догађаје, издавачку дјелатност, промовишући вјерске вриједности...

Због критичких осврта на актуелне друштвене догађаје, *Православље* је два пута забрањивано – једном због непотписаног текста Св. Владике Николаја (текста познатог под насловом *Чији си ти, мали народе?*), а други пут због текста проте Душана Иванчевића. Упркос томе, *Православље* је, на себи својствен начин, успијевало да прати све актуелне догађаје који су били повезани са Српском православном црквом и вјерским животом. Поред црквених вијести *Православље* је велику пажњу и велики простор посветило ауторским текстовима, приказима, осврtима и расправама.

ПОДГОРИЦА: ОПЉАЧКАНА И ДЕМОЛИРАНА ЦРКВА СВЕТОГ АРХАНЂЕЛА МИХАИЛА

21.4.2017. –Вандали су опљачкали и демолирали Храм Светог Архангела Михаила у Дољанима, крај Подгорице, што је пети напад на светиње Митрополије црногорско-приморске у околини главног града Црне Горе у протеклих 20 дана – рекао је *Срни* старјешина овог храма протојерej-ставрофор Бранко Тапушковић.

Он каже да су вандали разваливши врата храма, извршили преметачину у цркви, украли приложе вјерника и причинили велику материјалну штету.

Тапушковић је рекао да је о свему обавијештена подгоричка полиција, чији припадници су одмах изашли на лице мјеста и обавили увиђај.

Он је изразио наду да ће полиција открити и ухапсити починоце ове несвакидашње пљачке православне светиње.

– Забрињава чињеница да је ово пети покушај пљачке и скрнављења светиња Митрополије црногорско-приморске у околини Подгорице у протеклих 20 дана – рекао је Тапушковић.

Храм Светог Архангела Михаила у Дољанима, крај Подгорице, стар је више од 130 година. **СРНА**

ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ

21.4.2017. Светом архијерејском литургијом, коју је предводио епископ зворничко-тузлански Хризостом са епископом жичким Јустином и умировљеним владиком Константином, и ломљењем славског колача у Храму Успења пресвете Богородице у Братунцу прослављен је Источни петак, слава Епархије зворничко-тузланске. Владика Хризостом позвао је окупљени народ на мир, слогу и заједништво.

– Са вјером у Бога и заједничким радом и добрим дјелима можемо допринијети да свима буде боље – поручио је владика Хризостом и позвао окупљене вјернике на међусобно поштовање, праштање и пружање међусобне помоћи јер се тако најбоље превазилазе тешкоће и стварају бољи услови за живот.

Након вјерског обреда одржан је културно-умјетнички програм у коме су наступили чланови Српског културно-умјетничког друштва *Свети деспот Стефан Лазаревић* из Сребренице, Српско просвјетно културно-умјетничко друштво *Свети Василије Велики* из Братунца и Културно-умјетничко друштво *Стара Гора* из Рогатице.

Источни петак или Петак свијетле седмице посвећен је прослављању пресвете Богородице. **СРНА**

ЈОШ ПЕТ ГОДИНА ЗА ТЕМЕЉНУ РЕКОНСТРУКЦИЈА ХИЛАНДАРА

16.4.2017. Директор Задужбине манастира Хиландар Миливој Ранђић рекао је да ће бити потребно још пет година да се заврши његова темељна реконструкција, прва још од времена краља Милутина. Ранђић је за *Слутњик* рекао да, осим државе Србије, највише средстава за помоћ овом манастиру стиже из Русије.

Он је рекао да ће се ове године радити и на два објекта која су угрожена, иако нису изгорјела, а то су манастирска звонара која се налази са југоисточне стране, као и радови на крову трпезарије, док ће посљедњи бити обновљени објекти који су први изгорјели – игуменарија и дохија, али да све зависи од прилива средстава.

На питање до које мјере је Хиландар ризница српског идентитета, он је навео да је овај манастир јединствен за српску културу и српски идентитет јер се у њему налази више српских владарских повеља и база информација, него било гдје у укупном збиру. Ранђић је додао да дигитализација тог блага траје и да је започет озбиљан подухват формирања дигиталног фонда хиландарског наслеђа, са амбицијом да у једном тренутку постоје дигитални записи и у Београду у Задужбини светог манастира Хиландара, а не само у Хиландару. Он је рекао да се средства прикупљају из донација и да, осим државе Србије, кључна подршка долази од Српске православне цркве, а доста је помогло и Друштво пријатеља Свете Горе из Велике Британије, међу њима и принц Чарлс. **СРНА**

МИЛОШ ИГЊАТОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА, СМАТРА ДА КОМУНИКАЦИЈА СА ГРАЂАНИМА ДАЈЕ ПРАВИ РЕЗУЛТАТ

Звездарци имају кључну улогу у доношењу одлука

Дипломирани економиста Милош Игњатовић од 1. јуна 2016. године налази се на челу београдске општине Звездара. У разговору за *Српско коло* Игњатовић истиче да је претходна година била прекретница за грађане Звездаре.

– Дошло је вријеме када су грађани постали приоритет, а Градска општина Звездара сервис је свих својих грађана. У свакодневној комуникацији са Звездарцима заједно проналазимо најбоља рјешења и трудимо се да их у сарадњи са Градом Београдом и градским предузећима у што краћем року спроведемо у дјело.

● **Које сте проблеме уочили као најприоритетније?**

– Највећи проблеми са којима смо се суочили су комунални, а који су се годинама нагомилали. Зато у наредном периоду грађани могу да очекују брже рјешавање проблема, уз пуну опредијељеност управе да свим капацитетима подједнако развијамо све дијелове Звездаре.

● **Све општине покушавају да анимирају инвеститоре да улажу у њихову средину. Која је предност Звездаре?**

– Сам Београд који је центар овог дијела Европе је сам по себи најпривлачнији инвеститорима. Предност наше општине је што има и градски и приградски дио и самим тим може да одговори на различите потребе инвеститора.

● **У којој мјери су на Звездари ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?**

– У различитим дијеловима Звездаре различит је и ниво инфраструктурног уређења. Наш циљ је да цијела територија ове општине буде једнако уређена. Велики број улица је асфалтиран, уређен је велики број зелених површина и на томе ће се радити и у наредном периоду. Планирамо изградњу паркова, теретана на отвореном, али као најзначајнији проблем истакао бих рјешење проблема канализације у појединим дијеловима Звездаре. За градску општину Звездара ово је најприоретније питање и у сарадњи са градским властима и предузећима рјешаваћемо ове проблеме.

● **Које бисте културне манифестације посебно издвојили?**

– Доста садржаја намијењено је најмлађим становницима, попут позоришта *Звездариште* или *Летњих позоришних дана* на Олимпу. Претходне године по први пут одржана је *Ролеријада* на Звездари, по угледу на *Београдску ролеријаду*, коју су наши најмлађи суграђани са одушевљењем прихватили. Такође, велики је број садржаја и за најстарије Звездарце, а по први пут на Звездари биће одржан и карневал.

● **Да ли је Звездара искористила туристичке потенцијале?**

– Звездара располаже са два излетишта, то су Звездарска шума и Степин гај. Велики број активности усмјерен је на додатно уређење Звездарске шуме, како би грађани могли да искористе ову оазу зеленила. Разматрају се могућности уређења Степиног гаја, који би могао да постане значајно излетиште за све Београђане.

● **Како бисте оцијенили развој осталих привредних грана?**

– У складу са капацитетима којима располаже Звездара, циљ нам је да се све гране привреде једнако развијају.

● **Какви су услови за развој спорта на Звездари?**

– Спортски центар *Олимп*, чији је оснивач општина, нуди велики број спортских садржаја. Ове године Општина је уложила додатна средства у инвестиционо одржавање, како би овај спортски центар у још љепшем руху дочекао своје посјетиоце предстојеће сезоне. Изградили смо велики број теретана на отвореном које свједоче о значају који Град Београд и Општина Звездара придају спорту и могућности да буде доступан свим суграђанима. Кроз различите конкурсе, Градска општина Звездара током читаве године даје подршку спортским удружењима која конкуришу са пројектима за развој и унапређење спорта на територији наше општине.

● **Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је на Звездари свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине и да ли су сачували своје коријене?**

– Сматрам да је веома значајно да сви наши грађани чувају и његују своје корјене. Градска општина Звездара пружа подршку удружењима избјеглих и расељених лица са своје територије и учествује у организацији манифестација које за циљ имају окупљање и очување њиховог културног насљеђа и обичаја. У општини Звездара формиран је и Савјет за миграције, који се бави најзначајнијим питањима избјеглих и расељених лица.

● **У којој мјери је на Звездари спроведен Програм регионалног стамбеног збрињавања за избјегла лица?**

– Програм регионалног стамбеног збрињавања спроводио је Град Београд у сарадњи са Комесаријатом за избјеглице, а у програм су била укључена и избјегла лица која живе на територији ГО Звездара. Савјет за миграције ГО Звездара путем конкурса додјељује грађевински материјал за избјегла и расељена лица, а расписује и конкурсе за додјелу огрјева и једнократне новчане помоћи.

● **Са којим сте градовима у братским односима и да ли сем културне сарадње постоји и привредна?**

– Током претходног периода састао сам се са градоначелником Једрена из Турске, предсједником општине у Скопљу, као и делегацијом града Венцоу у Кини, коју је предводила замјеница градоначелника Ху Јуфеи. Теме састанка свакако су биле унапређење сарадње у свим областима, а посебно привредне сарадње и могућност долазака инвеститора из ових земаља на општину Звездара. Истакао бих да се од ове године на Звездари одржава и манифестација *Дани мултикултуралности*, који за циљ имају да приближе културу других земаља нашим грађанима и представе наше културно насљеђе представницима других земаља.

Т. ЂОРОВИЋ

АСТРОНОМСКА ОПСЕРВАТОРИЈА

На брду Велики Врачар, захваљујући залагању професора Милана Недељковића, једног од оснивача савремене српске астрономске науке, отворена је Астрономска опсерваторија са звјездарницом, по којој ће најприје брдо на коме се опсерваторија налазила, а касније читав крај и општина добити име Звездара.

ЗВЕЗДАРА У БРОЈКАМА

Територија општине Звездара простире се на површини од око 32 км^2 (3.165 ha) или на 1% територије Града Београда. Од укупне површине територије 1.793 ha је пољопривредно земљиште (од тога 1.423 ha чине оранице и баште, под воћњацима је 116 ha, под виноградима 44 ha, ливаде се простиру на 25 ha, а пашњаци на 185 ha). Поред тога, 4,1% територије Општине (131 ha) је шумско земљиште, а остало градско грађевинско земљиште.

Општина Звездара је подијељена на 4 катастарске општине: Звездара, Велики Мокри Луг, Мали Мокри Луг и Миријево

На општини Звездара има 17 мјесних заједница: Стеван Синђелић, Булбулдер, Велики Мокри луг, Врачарско поље, Вуков споменик, Звездара, Зелено брдо, Липов лад, Војвода Путник, Мали Мокри луг, Миријево, Северни булевар, Славујев поток, Смедеревски ђерам, Ћирило и Методије, Ново Миријево, Војвода Мишић.

Становници Звездаре се могу снабдијевати на 5 зелених пијаца од којих су највеће Ђерам пијаца и Цветкова пијаца. Звездара има 14 основних и 9 средњих школа, 3 ученичка дома и 25 вртића.

ВИШЕ ОД 150.000 ГРАЂАНА ЗВЕЗДАРЕ

По попису из 2011. године, Звездара има 151.808 становника, од чега 70.614 мушкараца и 81.194 жена или 9% становника Београда. Процијењено је да средином 2016. године на општини живи 156.872 становника. На Звездари је 2012. било 38.982 запослених од којих је 28.802 радило у привреди и 10.180 у ванпривреди.

СЛОБОДАН АДАМОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БАРАЈЕВО, СМАТРА ДА ЋЕ ЗА ГРАЂАНЕ ОВЕ ОПШТИНЕ ДОЋИ БОЉИ ДАНИ

Барајево ће напокон добити и спортски центар у насељу Гај

Слободан Адамовић, предсједник је општине Барајево, једне од 17 општина у саставу Града Београда.

Адамовић у разговору за *Српско коло* каже да је Барајево, упркос чињеници да је саставни дио српске престонице, општина која у многим стварима заостаје за развијеним срединама.

– Инфраструктура је недовољно развијена. Овдје посебно треба нагласити да имамо још много локалних путева који тек треба да буду асфалтирани, али и некатегорисаних путева које морамо оспособити, како би сваки пољопривредник могао да са механизацијом стигне до своје њиве. Велики проблем је и водоснабдијевање. Иако је највећи дио општине повезан на систем Београдског водовода, још имамо села до којих водовод није стигао. То су само неки од проблема које смо одмах по доласку на власт почели да рјешавамо.

● Шта грађани Барајева могу да очекују?

– Одговор на ово питање дајемо сваког дана јер се у Барајеву коначно рјешавају и најкрупнији проблеми. Остварили смо одличну сарадњу са Градом Београдом и Републиком Србијом. Свуда на територији општине могу се видјети резултати те сарадње. Асфалтирани су најзначајнији путеви на територији општине, као што је пут Барајево–Београд до Ибарске магистрале, пут који Барајево преко Баћевца повезује са Ибарском магистралом, као и главни пут у Вранићу, који ово, једно од највећих села у Србији, повезује са Обреновцем и Ибарском магистралом. Грађани Барајева могу да очекују да ће се и други развојни проблеми лакше рјешавати јер је усвојен План генералне регулације центра Барајева, који омогућава рјешавање бројних проблема, јер без овог плана није била могућа никаква изградња.

Приоритет нам је свакако да обезбиједимо да воду за пиће из система Београдског водовода добију сва домаћинства на територији наше општине, да се до сваког села може стићи квалитетним асфалтним путевима и да за нашу дјецу обезбиједимо добре услове у вртићима и школама.

● Све општине покушавају да анимирају инвеститоре да улажу у њихову средину. Која су предности Барајева?

– Барајево има бројне предности. Прије свега ту је индустријска зона *Требеж*, у којој су већ отворени бројни привредни објекти, који запошљавају већи број радника. Близина Београда и релативно добра инфраструктура привлачи и нове инвеститоре, а општина се са своје стране труди да им максимално помогне. Остварили смо одличну сарадњу са Привредном комором Града Београда, са којом смо у општини отворили шалтер за предузетнике, на коме они могу добити све потребне информације и помоћ, а такође је по први пут основано и *Опште удружење предузетника*.

● У којој мјери су ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?

– Инфраструктурне проблеме Барајево рјешава углавном у сарадњи са Градом Београдом. Београд одваја заиста значајна средства за изградњу водовода на територији општине Барајево, као и за асфалтирање локалних путева. Сарадња са Градом је добра и у осталим областима. У наредном периоду најприоритетније је да завршимо изградњу водовода а радови на терену се могу видјети сваког дана. Градска дирекција и Београдски водовод и канализација у ове послове улажу велика средства како би се изградили потребни резервоари, примарна и секундарна мрежа. Један од приоритета нам је и изградња канализације и тренутно се ради пројектна документација.

● Које су најзначајније културно-историјске манифестације?

– У Барајеву се већ у дужем периоду сваке године организују бројне културне и забавне манифестације. То су прије свега *Дани Будимира Буце Јовановића, Илије и Милије Спасојевића* и *Радоја Митровића Барајевца*, који његују традиционални српски мелос и чувају успомену на ове барајевске и српске великане народне музике. Ту је и фестивал фолклора, који се организује на Светог Илију у Вранићу, *Дани кнеза Симе Марковића* у Великом Борку, *Фестивал родољубиве поезије*, традиционални турнир у малом фудбалу у Лисовићу и др.

● Како бисте оцијенили развој осталих привредних грана?

– Барајево нема развијену индустрију, али је примјетно све веће интересовање привредника да на територији општине изграде своје погоне, како у индустријској зони *Требеж*, тако и у другим дијеловима општине. Треба напоменути да је индустријска зона *Требеж* на само 20 км од центра Београда, да преко територије општине прелазе Ибарска магистрала и пруга Београд–Бар што су свакако велике предности које Барајево има. Развоју пољопривреде се такође поклања значајна пажња и то је ресурс који се мора боље користити.

● Какви су услови за развој спорта у Барајеву?

– Барајево је може се рећи спортска општина. Бројни клубови и индивидуални спортисти постижу завидне резултате, чак и на међународним такмичењима. Недавно су стонотенисери постигли запажене резултате на првенству Београда, а и у другим спортовима постижу се одлични резултати.

Општина Барајево са своје стране труди се да им омогући боље услове за тренирање и такмичење. Недавно је у Вранићу завршена фискултурна сала, која заиста пружа идеалне услове не само за физичко васпитање, већ и тренинге бројних клубова.

У Барајеву је ових дана завршена изградња балон спортске хале површине 800 м^2, коју ће такође моћи да користе бројни клубови. Поред неведеног, општина је у свим мјесним заједницама изградила мале спортске терене на отвореном. Оно што бих овом приликом посебно нагласио је то да ћемо веома брзо почети да рјешавамо и оно што сви барајевски спортисти већ више деценија жељно очекују, а то је изградња правог спортског центра. Барајево је једина београдска општина који нема овакав објекат. Зато је Град Београд обезбиједио средства за израду техничке документације за изградњу овог објекта, а општина Барајево је усвајањем Плана генералне регулације обезбиједила локацију у насељу Гај, гдје ће се овај спортски центар градити.

● Барајево је постало нови дом и многим протјераним Србима деведесетих година прошлог вијека. Да ли је и у којој мјери избјегличка популација утицала на развој општине?

– Барајево је примило неколико хиљада избјеглица из Хрватске, Босне и са Косова које су овдје пронашли свој нови дом. Они су овдје изградили своје куће, почели нове послове и уклопили се у живот заједнице.

● У којој мјери је на спроведен Програм регионалног стамбеног збрињавања за избјегла лица?

– Нажалост, то је процес који и даље траје и Република Србија и Комесаријат за избјеглице преко бројних конкурса и пројеката настоје да економски оснаже ове породице и обезбиједе им грађевински материјал, откуп сеоског домаћинства и друго, како би они имали адекватне услове за потпуну интеграцију. **Т. ЂОРОВИЋ**

БИОГРАФИЈА

Слободан Бата Адамовић рођен је 1967. године у Бијелом Пољу. Живи у Мељаку са супругом и двоје дјеце. Завршио је Економски факултет, а поред тога стекао је и звање преводиоца - тумача за њемачки језик. Од 1991. до 2003. године боравио је на привременом раду у Швајцарској, гдје је стекао и држављанство. Посљедњих пет година у Швајцарској био је радно ангажован у фирми *Салзман*, као руководилац производње. По повратку из иностранства радио је у Општини Бијело Поље на пословима руководиоца Одјељења за утврђивање локалних јавних прихода и ВД директора Управе јавних прихода, радио је и у фирми *НЦР Београд*, као подршка клијентима за њемачко говорно подручје. У новембру 2013. године прелази у ЈКП *10 октобар* Барајево на мјесто помоћника директора до децембра 2014. године, када је именован за директора ЈКП *10. октобар* и ову дужност обављао је све до избора за предсједника Градске општине Барајево.

ЛАСТА ИМА УГОВОР НА ДЕСЕТ ГОДИНА

● Грађани Барајева годинама се надају да ће добити ГСП превоз. Да ли је то реално?

Дио територије општине Барајево већ има градски превоз. Мислим да није реално очекивати да ГСП покрије цијелу територију наше општине. Уосталом *Ласта* је недавно добила посао да на ширем подручју града у наредних 10 година обавља превоз путника. Очекујемо да ће *Ласта*, с обзиром да има сигуран посао у наредном периоду, обновити свој возни парк и пружити квалитетнију услугу него што је то до сада био случај. Први корак је већ направљен, за радну једницу у Барајеву набављена су два нова аутобуса, а неки стари аутобуси су генерално ремонтовани.

ШАНСА ЗА РАЗВОЈ ИЗЛЕТНИЧКОГ ТУРИЗМА

● Да ли Барајево има туристичке потенцијале и у којој мјери их искориштава?

– Барајево своју развојну шансу види између осталог и у развоју туризма. Постоје велики потенцијали за развој сеоског и еко туризма. Ту је и излетиште Липовичка шума, језеро Дубоки поток, што све даје велике могућности за развој излетничког, ловног и рекреативног туризма. Да би се и овдје коначно кренуло у конкретне акције, Општина Барајево је Центру за културу повјерила послове везане за развој туризма, па су туристички потенцијали Барајева послије више година били представљени на Међународном сајму туризма, који је одржан у фебруару ове године.

ЧЕТВРТ ВИЈЕКА КОМЕСАРИЈАТА ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4. 4. 2017. Навршило се четврт века од оснивања Комесаријата за избјеглице, који од 2012. године у свом називу има и миграције.

За све ове године Комесаријат је збринуо више од 650.000 избјеглица из Босне и Херцеговине и Хрватске и више од 220.000 интерно расељених са Косова и Метохије. Од 2008, у складу са Законом о азилу, Комесаријат је задужен за смјештај тражилаца азила, а од 2009. и за повратнике по Споразуму о реадмисији. Део Комесаријата је и Комисија за нестала лица образована Одлуком Владе Републике Србије 8. јуна 2006. године.

Помјешана су осјећања свих запослених који су у Комесаријату од самог оснивања. Нико није очекивао да ће ова институција толико трајати и опстати до сада. Сви запослени Комесаријата осјећају захвалност што су били у прилици да се прихвате овако важне радне обавезе, не слутећи у почетку да ће избјегличка прича потрајати све до данас. Свима њима у сјећању су и данас муке избјеглих током *Олује, Бљеска, Медачког џепа*, током егзодуса неалбанског становништва са КиМ, али и недаће више од милион миграната колико је кроз Србију прошло од средине 2015. године.

УРУЧЕНИ КЉУЧЕВИ ЗА ПЕТ МОНТАЖНИХ КУЋА У РУМИ

Пет избјегличких породица са територије општине Рума добило је 26. априла 2017. кључеве монтажних кућа, чиме је након двије деценије ријешено њихово стамбено питање. Радови су финансирани из буџета Републике Србије, а свих пет кућа изграђене су на општинском плацу у Хртковцима. Кључеве новим власницима уручио је Иван Гергинов, помоћник комесара у Комесаријату за избјеглице и миграције Републике Србије (КИРС).

– У послу којим се ми бавимо у КИРС-у ријетки су лијепи и срећни тренуци. Углавном се свакодневно боримо да обезбједимо средства за лијечење, за набавку огријева или школске опреме, јер живимо у продуженој избјегличкој кризи, више од двије деценије, што је недопустиво. Ипак, када положимо камен темељац за зграду, као у Сремској Митровици, или додијелимо монтажне куће, као у Руми, онда смо веома срећни – рекао је Гергинов.

Предсједник СО Рума Стеван Ковачевић је напоменуо да је локална самоуправа на различите начине суфинансирала стамбено збрињавање избјеглих и интерно расељених лица. Заједнички са КИРС-ом куповане су сеоске куће, грађевински материјал и монтажне куће.

Слађана Вучетић, самохрана мајка из Руме, каже да је предуго живјела номадским животом и да док је човјек млад некако то и подноси, али како године пролазе, све је теже када немаш свој дом.

– Живим у Руми од 1995. године. До данас сам, са сином Николом (19), била подстанар. Радила сам годинама као књиговођа, а недавно сам остала без посла. Ову кућу сам добила, не у пет до 12, већ у минут до 12, јер не знам како бих плаћала кирију. Коначно са своје 53 године имам кров над главом и веома сам захвална и КИРС-у и Општини Рума – рекла је Слађана Вучетић.

ПОСТАВЉЕН КАМЕН ТЕМЕЉАЦ ЗА ЗГРАДУ ОД 20 СТАНОВА У ВРШЦУ

У Вршцу је 21.4.2017. постављен камен темељац за изградњу 20 станова за избјеглице из Босне и Херцеговине и Хрватске, у оквиру другог потпројекта Регионалног стамбеног пројекта Републике Србије (РСП). Изградња ће трајати 11 мјесеци, а радове изводи грађевинско предузеће *Градинг д.о.о* Парађин.

Станове у Вршцу избјеглице ће добијати у закуп, са могућношћу касније откупа по повлашћеним цијенама.

Церемонији полагања камена темељца присуствовали су бројни званичници, новинари и корисници. У име државе Србије, прву лопату бетона на камен темељац бацио је први потпредсједник Владе Републике Србије, министар спољних послова и предсједник Комисије за координацију процеса трајне интеграције избјеглица Владе Републике Србије Ивица Дачић.

СРЂА ТРИФКОВИЋ ДАО ПРВУ СВЕОБУХВАТНУ АНАЛИЗУ УСТАШТВА

Усташе: балканско срце таме

У Београду је 28. априла 2017. године представљена књига *Усташе: балканско срце тама* – прва свеобухватна анализа ово злочиначког покрета – историчара и публицисте Срђе Трифковића.

Аутор књиге рекао је да повампирење усташтва у Хрватској не треба да изненади никога ко прати степен до којег су та идеологија и то стање духа уграђени у темеље хрватске нације и државе.

Он је оцијенио да се Хрвати, за разлику од Срба, убрајају међу народе којима је дато „зелено свјетло" за територијалну експанзију и консолидацију, те указао да то даје објашњење зашто се повампирење усташтва толерише и игнорише.

– Зашто се игноришу жртве бившег вође терористичке ОВК Рамуша Харадинаја, дивљање Шиптара у свим сусједним земљама у најскорије вријеме, прије свега у Македонији? Зато што су неки народи на овим просторима предодређени да добију „зелено свјетло" за територијалну експанзију и консолидацију, а неки други отписани. Срби су међу отписанима, Албанци и Хрвати су међу повлашћенима – рекао је Трифковић.

Он је навео да се у књизи прилично детаљно бавио спољним односима усташке Независне Државе Хрватске (НДХ) јер је ријеч о интересантној теми која код нас није била довољно обрађена.

Трифковић каже да је ријеч о покушају Анте Павелића и његовог режима да у ривалитетима између Берлина и Рима за себе изабори одређену аутономију дјеловања, прије свега с циљем давања одријешених руку за радикално рјешавање српског питања, у чему су их до извјесне мјере спутавали и Италијани и Нијемци.

Он је истакао да је НДХ „била држава са свим атрибутима државности, комплетним механизмом администрације, оружаних снага, дипломатских односа и, наравно, апарата терора и уништења".

– То је значајно нагласити, јер уколико бисмо прихватили тезу да то није била држава, да је била само окупирана територија, пука екстензија окупације Њемачке и Италије, то би значило да они нису одговорни и да је одговорност на носиоцима окупаторске власти – рекао је Трифковић.

Промоцији у Удружењу књижевника Србије у Београду присуствовао је и његово преосвештенство епископ пакрачко-славонски Јован Ћулибрк, који је рекао да је књига Срђе Трифковића прва озбиљна анализа усташког покрета, поређеног са другим тоталитарним покретима тог времена.

Владика Јован указао је да перманентног рада на проучавању и архивирању српског страдања није било од тренутка када је распуштена Комисија за прикупљање података о злочинима окупатора и њихових помагача 1948. године, све до оснивања Музеја жртава геноцида законом из 1992. године.

Епископ пакрачко-славонски оцијенио је да је југословенска историографија од 1948. до 1992. године била заправо историографија НОБ-а, која није трпјела проучавање страдања, иако се „ту и тамо могло наћи података и материјала о страдањима".

– Социјалистичка Југославија је брутално и злочиначки спречавала истинско истраживање о страдању или га у бољем случају није подстицала. У том периоду нема ниједног доктората на ту тему – указао је владика Јован.

Трифковић је анализирао усташки покрет од његове ране идеолошке генезе у вријеме Анте Старчевића и модернизације хрватског друштва послије 1848. године, артикулисањем хрватских геополитичких циљева у првој трећини 20. вијека и хрватске расне теорије оличене у Иви Пилару и Милану Шуфлају.

Како је аутор навео, анализиран је и период пуне консолидације хрватског народа, између два свјетска рата, под окриљем новостворене заједничке државе, када је истовремено дошло до слабљења српског народа, усљед моралне и политичке дезорјентације, па чак и дезинтеграције. **СРНА**

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА ТРИБИНА *РАТОВИ ДЕВЕДЕСЕТИХ У ЈУГОСЛАВИЈИ: СРПСКЕ ЖРТВЕ*

Срби пред нестајањем у Хрватској, ФБиХ, Космету...

Потомци злочинаца из Другог свјетског рата наставили су крајем прошлог вијека малтретирање, убијање и прогон Срба са простора БиХ, Хрватске и Космета, што је довело до тога да су поједини дијелови БиХ, Космета и готово цијела Хрватска данас без српског живља, закључено је у Београду на Трибини *Ратови деведесетих у Југославији: српске жртве*.

» Учесници трибине: Ненад Антонијевић, Милан Гулић и Бојан Ђокић

Научни сарадник Института за савремену историју из Београда Ненад Антонијевић је у осврту на ратна дешавања у БиХ истакао да се често превиђа да је прва српска жртва у БиХ била Анка Зец из Босанске Дубице 13. септембра 1991. године и да ју је убила хрватска граната, а да су Хрвати свој злочиначки пир над Србима у БиХ окончали убиством 357 цивила и војника у Мркоњић Граду од октобра 1995. године до фебруара 1996. године.

Антонијевић је указао да су злочини чињени по матрици која је створена у Другом свјетском рату и да су највећи напади на Србе у БиХ и ритуална убиства над њима чинили исламисти на велике православне празнике или крсне славе.

– Погледајте само Подриње и континуитет злочина над Србима. На Светог Николу, 19. децембра 1992. Године, муслимани су у Јошеници код Фоче убили 56 српских цивила, међу којима и троје дјеце. Данка Тановић имала је само двије и по године. Ноћ пред убиство и масакар командант Заим Имамовић благословио је борце рекавши им да у име Алаха иду на један важан задатак – рекао је Антонијевић.

Он је подсјетио да је Имамовић, као и бројни његови сународници широм БиХ, наложио својим потчињеним да убијају све Србе редом јер су, како је говорио, најбољи Срби – мртви Срби.

Антонијевић је констатовао да су злочини над Србима у Подрињу остали у сјени догађаја из јула 1995. године у Сребреници и да свјетска јавност за њих „мање зна", баш као што упорно превиђа да је на простору БиХ било најмање 536 логора за Србе, као и да је Сарајево, у коме се број убијених Срба креће до 6.630, било највећи српски град послије Београда.

– Сарајево је био град - логор смрти за Србе. Срби су мучени, убијани и силовани на најмање 125 локација. Прије рата у главном граду БиХ било је око 180.000 Срба. Данас их тамо више нема – рекао је он.

Историчар Милан Гулић подсјетио је да су великим сукобима у Хрватској претходили убиство Србина у полицији Хрватске Горана Лавање у Обровцу још 23. новембра 1990. године, убиство полицајца на Плитвицама на Васкрс наредне године, *Кристална ноћ* у Задру, нестанци знаменитих Срба у Вуковару, убиство српских територијалаца на Коранском мосту, убиство породице Рокнић у Карловцу...

– Није чудно да је рат тада било немогуће зауставити. Око 50.000 Срба је прогнано у акцијама *Отакос* и *Оркан* из Западне Славоније. У Сиску је за неколико мјесеци на скривеним локацијама убијено око 600 Срба, а злочини су се наставили низати све тежи од тежег: *Миљевачки плато, Масленица, Медачки џеп*... – подсјетио је Гулић.

Он је закључио да су небројени злочини у рату, те да су, уз застрашивање које се наставило у миру, довели до тога да у Хрватској више готово и нема Срба.

– Срби су тамо на ивици изумирања, полуасимилирани, далеко од вјере а још даље од матице Србије. Да немају заштиту најбоље илуструје то да је 2005. године, десет година након Олује, на кућном прагу српом заклан старац Душан Видић у Карину – рекао је Гулић.

Стручни сарадник Музеја жртава геноцида, који је и организатор трибине, Бојан Ђокић је истакао да се на Космету није водио грађански рат као у БиХ и Хрватској, тако да су Срби страдали на другачији начин.

Ђокић је рекао да се 1998. и 1999. године на Космету догодило оно што се дешавало 1941. године и да је просто чудно да то неко није спријечио. Он је додао да је са простора Космета интерно расељено преко 200.000 људи, који се тамо не враћају. **СРНА**

ПОЧЕО УПИС У ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНИХ ШКОЛА

Хиљаду првака на Космету

Школе у Србији од 3. априла примају пријаве за упис ђака у први разред. Упис ће трајати наредна два мјесеца, али и они који закасне могу то учинити током љета, односно до краја августа.

Процјене Министарства просвјете су да ће од 1. септембра у школске клупе сјести 68.000 до 70.000 првака, а ове године у школу полазе малишани рођени од 1. марта 2010. до краја фебруара 2011. године.

Начелница школске управе за Косово и Метохију Јасмина Дедић изјавила је да очекује да у први разред ове године на КиМ буде уписано преко хиљаду првака.

Начелница школске управе за Косово и Метохију Јасмина Дедић каже да је на читавој територији КиМ све спремно за упис првака.

СВЕ СПРЕМНО ЗА УПИС

– Све је спремно за упис и све тече по плану, као и претходних година, никаквих промјена нема – казала је Дедић.

Упис ће званично трајати до 31. маја 2017. године, али се дијете може уписати у школу и након тог датума.

Потребна документа су: извод из матичне књиге рођених, доказ о здравственом прегледу и потврда о предшколском припремном програму који је обавезан.

Дедић је напоменула да уколико се дијете из неких разлога није уписало на вријеме, а има седам и по или више година, може се уписати у први или одговарајући разред школске 2017/2018. године на основу претходне провјере знања.

– Оквирно, ове године се очекује да у први разред буде уписано преко хиљаду ученика. Ми смо надлежни над двије школске управе: Ранилуг и Митровица, што покрива читаво Косово и Метохију – казала је Дедић.

Упис ученика у први разред званично је почео у понедјељак и у ОШ *Краљ Милутин* у Грачаници. Према ријечима директора те школе Владимира Милкића још увијек нема уписаних ђака, али очекују да до почетка нове школске године буде више од 90 првака.

– На основу података које имамо од предшколских установа, и искустава из претходних година, очекујемо да ће наредне школске године број уписаних првака бити већи јер се многе породице досељавају у Грачаницу. Нажалост, колико год то било добро за нашу школу, то значи да се број ђака осипа у мјестима око Грачанице, гдје људи продају своја имања и прелазе овдје да живе. Ако се наша очекивања остваре, то значи да ћемо имати три одјељења са 30 и више ученика, јер за четврто одјељење намамо простора – рекао је директор Милкић.

За упис дјеце у први разред основне школе потребно је школи приложити: извод из матичне књиге рођених, потврде о пребивалишту, завршеном предшколском образовању, љекарским прегледима код педијатра, логопеда, офтамолога, физијатра и стоматолога.

Званично упис првака траје до првог јула, али директор Милкић каже да родитељи своју дјецу могу уписати у ову школу до краја августа.

У Основној школи *Лепосавић* у овом мјесту на крајњем сјеверу Космета кажу да ће овог пролећа уписти тачно стотину првака и да је то повећање од двадесет одсто у односу на прошлу годину.

– Прошле године уписали смо осамдесет ђака првака, а ове године, што нас радује, имамо значајно повећање, односно двадесеторо дјеце више. Имамо евиденцију дјеце која су на обавезном предшколском програму у дјечјим обдаништима и ових дана почињу систематски прегледи и тестирање дјеце од стране педагога и психолога – каже Мирјана Бараћ, директорка ОШ *Лепосавић* у Лепосавићу.

Систематски преглед дјеце врши се у дому здравља, а тестирања у дјечјим обдаништима, гдје одлази екипа школских педагога и психолога. За упис стасала су дјеца рођена 2010. године.

– Након обављених прегледа упис дјеце обавља се у служби матичне школе, врши прерасподјела дјеце, односно формирају се одјељења и тако спремно дочекујемо нову школску годину и будуће прваке – каже директорка Бараћ.

На подручју општине Лепосавић раде и основне школе у: Лешку, Сочаници и Врачеву и истурена одјељења ових школа на терену. Упис дјеце, по истој процедури, одвија се паралелно и у овим школама.

И основне школе у Косовској Митровици су спремне за упис нових првака.

УПИС У ЖЕЉЕНУ ШКОЛУ

Када је у питању школа у коју ће се дијете уписати, без обзира на рејонизацију, та одлука је на родитељима, који имају право да упишу дијете у школу у коју желе.

Директор ОШ *Свети Сава* Милорад Јовановић каже да је ове године нешто мањи број дјеце која су похађала припремни предшколски програм – око 160, те у складу са рејонизацијом, очекују половину од тог броја. Првог уписног дана, 3. априла, у ОШ *Свети Сава* уписано је 9 првака.

– Школа је спремна за прихват нових ученика. Ове године има нешто мање дјеце која су похађала припремни предшколски програм у нашем обданишту. По списковима које смо добили, предшколска установа има 161 дијете стасало за упис у први разред и ми очекујемо бар половину те дјеце да се упишу у нашу школу. По рејонизацији коју је урадила локална самоуправа, доста дјеце припада рејону школе *Свети Сава* – рекао је Јовановић.

Прошле године у ОШ *Свети Сава* је уписано преко сто првака.

За пријаву у први разред у ову школу за почетак је довољно да родитељ дође са дјететом, понесе извод из матичне књиге рођених, који може бити и старији од 6 мјесеци, попуни упитник који је школа саставила, а касније се заказује тестирање. Дијете иде на систематски преглед и сва документација, као и потврда из предшколске установе, доносе се накнадно.

М. Ч. И В. В / ЈЕДИНСТВО

ОБАВЕЗАН ЉЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД

Директор ОШ *Бранко Радичевић* Иван Запорожац каже да је за пријаву дјеце за упис у први разред потребно понијети само извод из матичне књиге рођених дјетета и љекарско увјерење.

Запорожац је истакао да наставници и стручни сарадници школе стоје на располагању свим родитељима за сва питања и потребне информације.

– Имамо рејонизацију града по којој лијева страна Улице Краља Петра Првог припада нашој школи, као и десна страна до мале *Југобанке*. Очекујем да се сви који се налазе на тој територији упишу у нашу школу. Ми смо у посљедње вријеме показали да смо врло озбиљна школа, да озбиљно радимо, да наш стручни наставнички и учитељски кадар задовољавају потребама не само ове територије и овог ранга, него много шире и много више. Мислим да неће бити проблема око уписа у први разред, има довољно ученика и за нашу и за ОШ *Свети Сава* и радујем се једном лијепом и добром почетку наредне школске године – рекао је Запорожац.

Прошле године у ОШ *Бранко Радичевић* је уписано преко сто првака.

Он је додао да упис траје до 31. јуна, на неки начин и до 1. септембра, али је пожељно да се до краја јуна упишу сви предшколци.

Школа је дужна да, на захтјев родитеља а у складу с њеним могућностима, упише свако дијете с подручја школе и с подручја друге школе.

У ХУМАНИТАРНОЈ АКЦИЈА ОПЕРИСАНИ ЖИТЕЉИ ОСОЈАНА СА КАТАРАКТОМ

28. 4. 2017. Осам Срба из Осојана на Косову и Метохији примљено је у Београду на бесплатну операцију катаракте, у оквиру хуманитарне акције коју једном мјесечно спроводи група офтамолога, желећи да поспијеше здравствену заштиту становника српских енклава у јужној покрајини.

Очни хирург Владимир Петровић изјавио је новинарима да са колегама једном мјесечно одлази у енклаве јужно од Ибра, гдје се одабирају пацијенти са најхитнијим потребама за хируршким санирањем катаракте и глаукома.

– Тамо гдје осмјеха најмање има, тамо највише идемо и жеља нам је да вратимо осмјех на лица тим људима – рекао је Петровић.

Пријему пацијената присуствовао је замјеник директора Канцеларије за Косово и Метохију Жељко Јовић, који је овом приликом изјавио да Канцеларија и Министарство здравља улажу велике напоре како би се подигао ниво здравствене заштите грађана на Косову и Метохији, али да је свака приватна иницијатива са циљем да се помогне хуманитарним радом добродошла.

Канцеларија за КиМ ће наставити да логистички подржава хуманитарне акције које за циљ имају олакшавање услова живота српском народу у покрајини. **ЈЕДИНСТВО**

ОТВОРЕН ПРОГРАМ *ЛИДЕРИ ЗА БУДУЋНОСТ*

13. 4. 2017. Замјеник директора Канцеларије за Косово и Метохију Дамјан Јовић у Косовској Митровици свечано је отворио програм *Лидери за будућност* и истакао да Влада Републике Србије улаже у младе али и у образовне институције на КиМ које су кључне за развој младих.

Јовић је у обраћању полазницима програма *Лидери за будућност* истакао да државе које не препознају значај улагања у младе и развој кадрова, који треба да наслиједе садашње генерације на неким важним позицијама у јавној управи, немају будућност.

Програм *Лидери за будућност* организује Центар за друштвени дијалог и регионалне иницијативе, а финансира Канцеларија за Косово и Метохију, кроз пројекат подизања капацитета и нивоа сарадње организација цивилног друштва на Косову и Метохији. **ЈЕДИНСТВО**

КОСОВСКА МИТРОВИЦА: ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА НА ПМФ

6. 4. 2017. Традиционално, Природно математички факултет Универзитета из Приштине са привременим сједиштем у Косовској Митровици 6. априла организује манифестацију Дан отворених врата за све ученике завршних разреда средњих стручних школа и гимназија, како би се упознали са студијама на одсјецима који постоје на овом факултету.

Продекан ПМФ проф. др Небојша Денић изјавио је новинарима и будућим студентима да га радује што је ПМФ установа препознатљива у правцу стварања кадрова за све васпитно-образовне установе на Косову и Метохији.

Он је навео и да је на тржишту Србије изражена потражња за око 12.000 до 18.000 инжињера информационих технологија, програмера и слично и да су то све предности које родитељи и средњошколци препознају када се одлучују за ПМФ у Косовској Митровици. **ЈЕДИНСТВО**

ОДРЖАН ПРОТЕСТ КОД *СПОМЕНИКА ЗАХВАЛНОСТИ ФРАНЦУСКОЈ*

28.4.2017. - Удружење породица и киднапованих и убијених на Косову и Метохији, на протесту одржаном код *Споменика захвалности Француској* на Калемегдану, исказало је револт и огорченост на рад Апелационог суда у Француској, које је одбило захтјев Србије за екстрадицију бившег лидера терористичке ОВК Рамуша Харадинаја.

– НАТО злочинци никада вам нећемо опростити жртве, никада вам нећемо опростити жртве од Кошара до Хоргоша, никада вам нећемо опростити побијену децу – рекао је предсједник Удружења Симо Спасић током обраћања код Споменика који је подигнут 1930. године у знак пријатељства, узајамне помоћи и сарадње Србије и Француске током Првог свјетског рата.

Истичући да породице жртава 20 година траже своје мученике и правду, Спасић је казао да је Харадинај одговоран за стотине убијених Срба, Рома, Горанаца и осталих, чак и њему нелојалних Албанаца. **СРНА**

ДРЕЦУН: ВАЖНО ПОДИЋИ СПОМЕНИК БРАНИОЦИМА ОТАЏБИНЕ

10.4.2017. Предсједник Одбора за Косово и Метохију Скупштине Србије Милован Дрецун и делегација преживјелих српских граничара са Караула *Кошаре*, који су се борили против албанске ОВК и НАТО-а, сагласили су се о важности иницијативе да се подигне споменик свим браниоцима отаџбине.

Учесници састанка су изразили жаљење због рушења "зида плача" током протеста испред Дома Народне скупштине у Београду.

Дрецун је истакао да постоје снажне емоције на 1998. и 1999. годину, када се бранила државна граница на Косову и Метохији, одавши признање за испољено јунаштво, родољубље и жртвовање свим припадницима војске и полиције који су се тамо борили.

– Успјешна одбрана границе била је прекретница за одбрану територије и државне границе, након тога је рат завршен дипломатским путем. Наша дужност је да чувамо истину о борбама и онима који су изгубили животе – истакао је Дрецун.

Делегацију хероја граничара са Караула *Кошаре*, коју су припадници терористичке ОВК напали 9. априла 1999. године, чинили су заставници Жарко Петровић и Милан Марковић, граничар Небојша Ерцег, пуковник Љубинко Ђурковић, као и мајка погинулог хероја Владимира Радоичића – Лозанка Радоичић. **СРНА**

ПОНОВО ПОСТАВЉЕН *ЗИД ПЛАЧА* ИСПРЕД ДОМА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Испред Дома Народне Скупштине враћен је "Зид плача", обиљежје посвећено киднапованим и настрадалим војницима, полицајцима и цивилима на КиМ, након што је оштећен у студентским протестима 3. априла, а предсједник Удружења породица киднапованих и несталих Сима Спасић рекао је да је тај "зид" јако битан за трагедију свих страдалих.

Спасић је рекао да се на том "зиду" налазе фотографије цивила страдалих у НАТО бомбардовању међу којима је и 89 дјеце. Он је истакао да ће "зид плача" бити на овом мјесту док држава и Град Београд не подигну у Пионирском парку споменик свим жртвама страдалим на КиМ.

Замјеник директора Канцеларије за КиМ Душан Козарев рекао је да је ово симболичан дан када се његује сјећање и шаље порука да жртве не смију заборавити јер су дали своје животе да би ми сада живјели слободно и мирно. **СРНА**

ЈА САМ ТИ, ДИЈЕТЕ, **ДАНИЦА МИЛИНЧИЋ** ИЗ КОСОВСКЕ САМОДРЕЖЕ

Трагична судбина праве Косовке Дјевојке наших дана

ПИШЕ: ДРАГОСЛАВ БОКАН

Испред Цркве Светог Петра и Павла у Топчидеру може се, сваке недјеље и током свих црквених празника, видјети неупадљиви лик осамдесетогодишње старице.

Она не проси, јер јој то њена част и карактер не допуштају, већ мирно и достојанствено стоји (после литургије, на којој се моли са свима и причешћује) и захваљује се свима онима који јој добровољно и без њене молбе помажу.

Благослови ова бакица, старачким погледом пуним жала за неким неостварeним, срећнијим животом, и све оне друге, што, заокупљени својим мукама, пролазе крај ње ни не примијетивши је.

И јуче, на ђурђевданском окупљању у црквеном конаку, она ми одједном приђе да ми захвали на показаној бризи о њој – а ја, и кад имам и кад немам, за њу увијек налазим нешто сасвим конкретне (другачија и не постоји) помоћи, што више могу – и почесмо, по први пут да причамо.

Ријеч по ријеч, сазнадох да су јој мужа и сина убили Шиптари, да је избјеглица са Косова и Метохије, да живи сама, у некој бараци у Реснику, и да ложи дрва која исијече са неке палете (а да је некада имала читаву шуму на породичном имању).

Ријеч по ријеч, бака у црнини циједи као из суве дреновине своју животну причу из које сазнадох да јој је тешко и све теже, овако болесној, самој и без примања, остављеној од свих осим од добрих људи из ове цркве и од Бога милостивог, који све види и не допушта јој да клоне духом, упркос свему.

Племенитошћу и бригом оних који је помажу, за све нас распети Христос не допушта овој оживљеној несрећи у људском облику да се до краја разочара и изгуби вјеру у људе и у смисао живота (ма како он тежак био).

И тада је упитах за име.

И она рече:

„Даница… ја сам ти, дијете, Даница Милинчић из Косовске Самодреже…"

Ја занијемих. Као да ми се небо срушило на главу и у памћењу ми намах васкрсе читава она велика и још неиспричана прича о страдању немоћних и незаштићених Срба од мржњом распомамљених и политички вјешто организованих Шиптара одмах послије Титове смрти…

Па то је, ej, Даница Милинчић, наша Косовка Дјевојка из најтужније српске приче с почетка осамдесетих! Приче коју смо тада сви знали, памтећи, са сузама, име ове несрећне мајке косовопољске и свесрпске. Приче о којој је писао читав свијет, а њеним случајем се бавили највиши (покрајински и државни) органи тадашње комунистичке Југославије…

Преда мном је стајала она некада свима позната мученица, најпознатији симбол српског страдања на Косову, Даница Милинчић, чијег су сина Данила, другог јуна 1982. године пред мајчиним очима убила четворица Шиптара, досељеника из Албаније (за овај злочин нису кажњени и нису одлежали у затвору ниједан дан).

И њу су тада ранили из револвера у раме, али још више – у душу, оваквом бездушном егзекуцијом њеног двадесетдвогодишњег сина, хранитеља и заштитника.

Четрнаест година прије тога су Шиптари гвозденим шипкама убили Даничиног мужа и Даниловог оца, а овог пута су стварм довршили, једном заувијек. Годину дана након оних застрашујућих демонстрација у Приштини и паљења конака Пећке Патријаршије (са више него јасном поруком Србима са Косова и читаве Србије)…

Млади Данило Милинчић је за собом оставио кћеркицу Ивану и трудну жену Радмилу (родила му је посмрче, Ивана), а његова мати Даница је послије синовљевог убиства дословно прогањана, из године у годину, све док, коначно, није истјерана – као, у том тренутку, посљедња Српкиња – из митске Самодреже, у којој се, према Предању, посљедњи пут причестила војска српског Кнеза Лазара пред Косовску битку…

Даничина судбина је праћена у часу њеног страдања широм и попријеко свих српских земаља, а она је, уз несрећног Ђорђа Мартиновића, постала упозоравајућа најава свега оног што ће се Србима тек догодити на њиховој светој земљи.

И она је годинама, својим упорним остајањем на родном, породичном огњишту држала усправном нашу наду да ћемо ипак преживјети и ова страшна искушења и остати своји на своме.

Убица, извјесни Мухамед Мујо Ферат, док је пуцао у Даницу и Данила, урлао је, у хистеричном заносу: „Ово није Србија, већ албанска земља Фадиља и Енвера Хоџе!" И тиме пуцао не само у њих двоје – већ у све нас редом, све који мислимо да је Косово са Метохијом колијевка српства и духовни, државни, другштвени и културни завичај нашег целокупног историјског постојања.

Али, вријеме чини своје.

– Далеко од очију, далеко од срца – као и толико пута прије и послије тога (када су српске несреће у питању).

Наша најтежа болест, олаки заборав, прекрила је и овај „случај", остављајући Даницу да сама и у вјечној црнини, на својим нејаким леђима носи овакву и оволику трагедију. Распета за све нас, али без нас око себе, на свакодневном распећу њене избјегличке несреће.

Даница сада гаца блатом српске равнодушности и незаинтересованости, остављена од свих оних који су је помињали и преко њене несреће градили своје политичке каријере. Од Милошевића, преко читавог ДОС-а и свих његових мешетара из транзиционе српске епохе, па до дана данашњег, не остаде нико да се побрине да наша *Мајка храброст* не остане, дословно, просјакиња што живи од тога колико ће јој удијелити добронамјерни прилазници.

Васпитана у косовском, завјетном српском духу, по нашем патријархалном, витешком моделу, Даница никоме не прича ко је она у ствари. Не жели да распродаје своју несрећу и да тргује са оним што јој је покидало живот и ранило срце. Ране на рамену су јој зарасле, као и језиве пријетње и увреде које је доживјела и једва некако преживјела, али јој мајчино срце није зарасло.

Њен Данило је сахрањен у Самодрежи (код Вучитрна), на сада разваљеном и уништеном српском гробљу, а онда пребачен до наше Цркве Усековања главе Светог Јована Претече, оне исте из које су косовски витезови са Кнезом Лазаром, Милошем Обилићем и Девет Југовића пред собом на Видовдан 1389. отишли у своју небеску отаџбину.

Та црква је, одавно још, јавни ве-це и депонија за (демонском мржњом према Србима испуњеним) Шиптаре из оне митске земље наше најважније битке у историји.

А Даница Милинчић је, ето, жива сахрањена у сред расрбљеног Београда, као његова Гојковица (из пјесме *Зидање Скадра*), узидана у нашу мучну и безличну свакодневицу, пуну видљивих и невидљивих издаја и бестидности свих врста. Од којих је једна од најстрашнијих – управо ова бездушна препуштеност наше Данице њеној муци и ријечима неописивом страдању.

То ми је све пролазило кроз главу након тог њеног кратког и стидљивог представљања, када сам сазнао да је она бака коју сам сваке недјеље сретао на причешћу и, касније, пред црквом – по несрећи чувена Даница Милинчић.

Срби тако (пасивно) довршише оно што су Шиптари (активно) започели. Наставише ужасно понижење и лагано (дан по дан) убиство ове трагичне јунакиње нашег доба. Некада из Самодреже, косовске, данас из Ресника, београдског. Некада из врелог језгра српске трагедије, а данас са ледене периферије наше уобичајене равнодушности према сопственим јунацима и мученицима.

Наша добра и трпељива, незлобива бака Даница, за коју не бих ни знао ко је да је нисам, готово случајно, питао за име и судбину. Ни не слутећи да ће ми се из њеног лаконског одговора одједном отворити читава наша српска и косовска мука у свој својој неизлечивој, застрашујућој страхоти.

Ко смо ми уопште? И да ли смијемо да се називамо насљедницима оних који кроз судбину ове неупадљиве старице у црнини данас (из небеских висина) мјере нашу племенитост и великодушност, одређујући нам праведну мјеру за све што чинимо (и не чинимо)?

35 ГОДИНА ПРАЗНИНЕ

Ако неко има потребу да лично помогне овој нашој велемученици, у посљедњим годинама (можда и мјесецима или данима) њеног мукама испуњеног живота, нека лично наиђе до ове апостолске цркве, изграђене преко пута Милошевог конака (уз сам Топчидерски парк), и нека јој да шта год и колико год може – и олакша јој, овако, те њене застрашујуће усамљене тренутке пред скори одлазак у наручје њених најдражих, у посмртном сусрету са мужем и сином. Ускоро ће се навршити тачно 35 година од оног часа који јој је заувијек промијенио и уништио живот (оно што је остало од њега)...

ДИРЕКТОР КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА КИМ МАРКО ЂУРИЋ НА ВАСКРС СА СРБИМА У КОСОВСКОМ ПОМОРАВЉУ

Васкрс у Косовском Поморављу

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић присуствовао је Етно фестивалу *Главичица 2017*, и традиционалном ускршњем сабору, који се одржава на истоименом брду у рејону села Доња Будрига у општини Партеш–Пасјане. Ту се иначе налазе остаци средњовјековне Цркве Христа спаса.

– Окупили смо се зато што је наш велики празник Васркс, прилика да одавде са Косова и Метохије и постојбине кнеза Лазара цијелој Србији и цијелом српству пошаљемо поруку да су Срби, ма гдје они живјели, једна породица која дијели једну судбину и која има исте циљеве, исте стрепње, исте изазове са којима се суочава – рекао је Ђурић обраћајући се бројним окупљеним мјештанима Косовског Поморавља на ускршњем сабору на Главичици.

– Овдје се чува и баштини српска традиција и његује се наша вјера. На Васкрс је прилика да се подсјетимо приниципа светосавља, братске љубави и слоге, јер је то оно што нас је од времена кнеза Лазара сачувало на овом простору. На тим приниципима данас градимо и обнављамо Србију – нагласио је Ђурић у свом обраћању Србима окупљеним на васкршњој светковини на Главичици.

Бројним Србима на Главичици обратио се и предсједник општине Пасјане Драган Николић, који је прије тога са својим сарадницма Марка Ђурића упознао укратко са историјом и традицијом Доње Будриге, Пасјана, Партеша и других великих села у региону Косовског Поморавља и провео га кроз визатиторијум – објекат у коме се налази стална поставка радова у оквиру ликовних колонија организованих у склопу Етно феста *Главичица*, а који презентују историју и обичаје Косовског Поморавља.

– На овом светом мјесту на којем стојимо су кости наших предака, а на овом светом небу изнад нас су њихове свете православне душе. Главичица је мјесто које спаја земљу и небо, земаљско и небеско, и зато смо ми данас у порти Храма Христа спаса на Главичици, која је стожер који нас повезује и уједињује. Без ње би нас сваки вјетар одувао, лако би нас туђа ријеч преобратила и лако нас на пут у туђину отправили. Много су дубљи наши корјени да би их вјетар помео, многобројне су наше молитве да би их туђа ријеч преобратила, а наше душе неће Главичицу да трампе за туђе. А и питам се да ли је правда трампити кости својих предака и душе њихове за мало земаљског сјаја. И како је старогрчки писац и лиричар Алке рекао: „(...) не ваља душу тјерати у жалост." Нека данас и вазда наша душа буде срећна и радосна. Нека Господ, који попут океана храни сваку нашу ријеку живота, помогне да се наша ријеч и пјесма под овим светим небом и на овом светом мјесту вјечито чује и траје – нагласио је Николић.

Чланови културно-умјетничког друштва са територије Партеша представили су се присутнима богатим сплетом народних игара са територије Косовског Поморавља. Својом виртуозношћу на фрули окупљене је обрадовао фрулаш и гајдаш из Шилова Никола Митић. Пристуни су имали прилику и да уживају у дегустацији традиционалне хране, коју су припремиле чланице удружења жена *Бисер* из општине Партеш.

Додајмо да у региону Косовског Поморавља живи око 35.000 Срба.

С. И.

КАКО ЈЕ ДВА ПУТА ГРАЂЕНА И ДО ТЕМЕЉА НЕСТАЈАЛА ЦРКВА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ЦЕНТРУ ЂАКОВИЦЕ У ПОСЉЕДЊИХ ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА?

Свето мјесто ће увијек бити свето

У историји српског Косова и Метохије, као никада до сада, од 1999. године настао је период затирања, преименовања српских назива мјеста и уништења свега српског овдје. Но, за српски назив Косово Албанци немају ријеч, па ће ово име увијек свједочити о српском дијелу територије, познате као јужна српска покрајина Косово и Метохија. Албанци затиру и уклањају српске цркве, али једном обиљежено свето мјесто, гдје су биле светиње, за вијек вијекова остају света мјеста. То се никад не може уклонити и избрисати.

Нажалост, затирање српских светиња дешава се пред очима читавог свијета, који још не предузима праве мјере према уништитељима историје, цивилизације и културе уопште.

Албанци су само од 1999. године срушили и запалили 155 српских цркава и манастира, а 12 цркава у потпуности је избрисано са лица земље, јер на тим мјестима није остало апсолутно ништа што би свједочило да су ту некада биле светиње.

ЗАШТИТА УНЕСКА

На Косову и Метохији налазе се четири једина српска културно-историјска објекта која су под заштитом Унеска. Први на листи свјетске културне баштине нашао се манастир Високи Дечани априла 2004. године. У јуну и јулу 2006. године под заштитом Унеска нашли су се Пећка патријаршија и Богородица Љевишка у Призрену, а у фебруару 2008. године на листи свјетске културне баштине нашла се и Грачаница

Тужна је судбина Цркве Свете Тројице у центру Ђаковице од које није остао ни камен на камену. На њеном мјесту је изграђен парк са спомеником Мајци Терези 2008. године.

Стара Црква Свете Тројице у Ђаковици била је предвиђена за маузолеј још 1939. године, спомен-костурницу хиљаде српске дјеце помрле у Албанији и земних остатака изгинулих, побијених и смрзнутих у ратовима 1912–1918. године.

Та црква је завршена 1940. године а априлски рат 1941. године спријечио је довршење цркве и њено освештање. Срушена је од комуниста на Савиндан 27. јануара 1949. године.

У писму епископа рашко-призренског Владимира патријарху српском Вићентију, о „рушењу цркве у Ђаковици" 28. јуна 1951, каже се да је њено рушење био један од најдрастичнијих примјера политичког антитеизма нове власти, основане непосредно послије завршетка Другог свјетског рата.

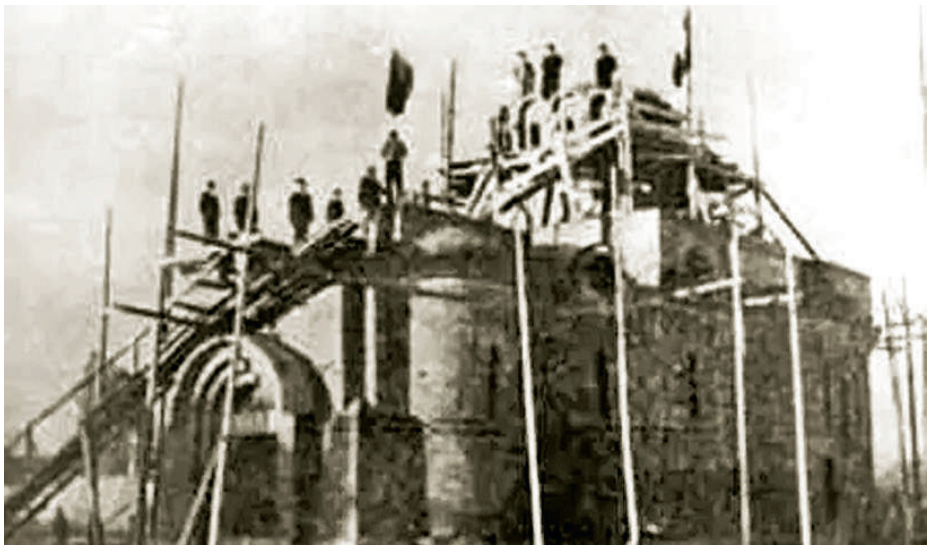

» Градња старог ђаковичког храма – Спомен-костурнице српским мученицима Великог рата, фотографија из 1939. године

» Три пута је Црква Свете Тројице у Ђаковици минирана, а онда је 2008. године уклоњена са лица земље

Црква је поново подигнута 1998. године на темељима спомен-цркве. Нови храм доживљава идентичну судбину, али сада од Албанаца и поново бива миниран, срушен а онда у потпуности уклоњен. Прво је црква запаљена, да би на крају била минирана и порушена први пут 25. јула 1999. године.

И посљедњи камен са Цркве Свете Тројице у центру Ђаковице Албанци су уклонили 2008. године. Цркву, са три куполе, више пута су минирали а онда су багерима однијели и посљедњи камен са цркве и црквеног дворишта. На мјесту цркве подигли су парк са спомеником Мајци Терези.

Ово је прва, од 155 срушених и запаљених цркава на Косову и Метохији, која је у потпуности избрисана са лица земље. Власти лажне државе Косово су злоупотребиле Мајку Терезу да би прикриле уништење српске цркве. Да ли је римокатоличка црква реаговала на чињеницу да се њеном светињом прикрива варварство према „сестринској цркви"? КФОР и УНМИК нису предузели ништа да се заштити српска светиња.

Мали наговјештај заштите српских добара на Косову и Метохији појавио се 21. и 22. марта 2010. године на међународној конференцији у Призрену: *Очување историјских вредности Косова*, на којој је закључено да се историјски локалитети – Душанов град изнад Призрена и српско село Велика Хоча – морају законски заштитити као локалитети од изузетне историјске важности.

З. ВЛАШКОВИЋ / ЈЕДИНСТВО

ИЗБРИСАНО 12 СВЕТИЊА

Од Цркве Свете Тројице у центру Ђаковице, Цркве Светих апостола Петра и Павла у Петровцима код Косовске Каменице, Цркве Светих Петра и Павла у Краљевици код Подујева, Цркве Свете Петке у Сувој Реци, Цркве Свете Тројице у Великој Реци код Вучитрна и четири цркве у Горњем и Доњем Неродимљу код Урошевца није остало апсолутно ништа.

На мјесту избрисане цркве у Ђаковици је парк са спомеником Мајци Терези, а у Петровцима споменик погинулом локалном терористи УЧК.

ПАРАСТОС СЈЕНИЧАРСКИМ ЖРТВАМА

18. 4. 2017. Било је потребно 75 година да жртве из села Сјеничака на Кордуну пострадале од усташа и нациста дочекају су да им се одржи опијело! Задње недјеље априла карловачки парох протонамјесник Горан Славнић одржао је први парастос за 1.140 сељана страдалих у Другом свјетском рату у Независној Држави Хрватској. Овај датум је одабран због тога што су 18. априла 1942. године усташе упале у мјесто и убиле 64 становника, од колијевке па до стараца у три масовне гробнице Мрачај, Старча и Пелешка лука. Ухватили су 327 мушкараца и преко Карловца спровели у Јасеновац, у којем су усташе убиле 90, а преостале у логору Старо сајмиште у тадашњем Земуну, који је био у саставу НДХ, преузимају нацисти и одводе у логоре у Норвешку. Из Јасеновца је успио побјећи једино Милош Царевић, а из Норвешке се на крају рата вратило само девет.

У вријеме НДХ Сјеничак је остао без више од четвртине становника. Највише их је страдало од усташа и нациста 636, затим од неухрањености, тифуса и других болести 344 а у борбама погинулих и умрлих борца било је 160. За учеснике НОР-а постоји спомен-плоча на амбуланти у центру мјеста. План је да све жртве у злочиначкој НДХ добију достојно обиљежје, највјероватније у оквиру Храма преподобне мати Параскеве у Сјеничаку, који је такође срушен у Другом свјетском рату и чија обнова се приводи крају.

С. ДАНЧУО

МИШИЋ: У САРАЈЕВУ НАЈМАЊЕ ПЕТ ЛОКАЦИЈА СРПСКИХ МАСОВНИХ ГРОБНИЦА

10. 4. 2017. Члан Колегијума директора Института за нестала лица БиХ Милутин Мишић изјавио је да се српске масовне гробнице налазе на још најмање пет локација у Сарајеву, те да Срби предуго чекају наредбу Тужилаштва БиХ за ексхумацију, иако су српске жртве нестале од 1992. до 1994. године изван зоне борбених дејстава. Мишић је рекао Срни да се ове локације налазе у сарајевским насељима: Алипашино поље, Казани, Јошаница, Отока и Млађеново гробље.

Он је додао да Тужилаштво БиХ опструише и доказивање ратних злочина који су почињени над Србима у приватном затвору Луке Празине на Алипашином пољу. Мишић наводи да Тужилаштво БиХ и даље не жели да се огласи на захтјев за ексхумацију ових локација или бар да кажу „да Срби више нису у њиховој надлежности". Он је додао да је само на Алипашином пољу нестало 40 српских цивила, док се око 250 сарајевских Срба и даље води као нестало.

У БЕОГРАДУ ПРЕМИЈЕРНО ПРИКАЗАН ФИЛМ О РАДОВАНУ КАРАЏИЋУ

Повик иза зидова тамнице

У организацији удружења *Част отаџбине* у београдском *Сава центру* премијерно је 11. априла 2017. године приказан документарно-играни филм режисера Драгана Елчића под насловом *Радован – Повик иза зидова тамнице*, који представља ексклузивну причу о првом предсједнику Републике Српске Радовану Караџићу. Филм представља личну исповијест иза зидова тамнице у тренуцима пресуде на 40 година затвора, али је и прича о Караџићевом скривању, начину хапшења и његовом изручењу Хашком трибуналу.

Елчић је рекао да му је циљ био да у 90 минута одведе сваког гледаоца понаособ „на кафу код Караџића у Хаг" да би боље упознао првог предсједника Српске и да би, након гледања филма, у његовој ципели остао камичак који ће га жуљати и натјерати да донесе свој суд о једном времену. Он је навео да му је императив био да прикаже Караџићеву личност приватно и нагласио да ће за многе бити изненађење да је само два минута филма посвећено ратним дешавањима у БиХ.

Предсједник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић оцијенио је да је ово један од начина да се покаже истина о Радовану Караџићу о којем, нажалост, постоје многе предрасуде.

– Нажалост, предрасуде су учиниле своје. За дио јавности у БиХ он је злочинац, а за друге херој који је заједно са народом створио Републику Српску – рекао је Савчић.

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Миленко Савановић рекао је да је ово филм о историјском тренутку и о човјеку који је претпостављао да ће се поновити историја и преузео одговорност за свој народ.

– То је оставштина која ће служити генерацијама младих да боље разумију историју и вријеме кад се све то дешавало и да, сходно томе, граде свијест о потреби јачања јединства, економске моћи и свега што је неопходно ако би се евентуално поновила нека слична ситуација – рекао је Савановић.

Глумац Љубомир Тадић, који је у играном дијелу филма глумио Радована Караџића, изјавио је да је вријеме да се кроз филмове попут овог српски народ бори за истину. Он је рекао да је, гледајући сате и сате материјала из хашке суднице и припремајући се за улогу, остао у увјерењу да Караџић није крив за оно за шта га оптужују. Тадић је нагласио да је током суђења сам предсједник Хашког трибунала упозоравао Караџића да брани себе, а не Републику Српску, а да је Караџић истрајао у томе да брани Српску и учини све да пружи допринос да она не буде укинута.

ФОТОГРАФИЈЕ: Е. Т. ЂОРОВИЋ

» Руски режисер Николај Бурљајев и Соња Караџић -Јовичевић

» Ненад Стевандић, Мирослав Тохољ, Дане Малешевић, Млађен Цицовић, Миленко Савановић и Родољуб Анђић

Промоцију филма отворио је руски режисер Николај Бурљајев, који је рецитовао Караџићеву пјесму *Калемегдан*. Међу званицама на премијери били су Караџићева кћерка Соња Јовичевић Караџић, син генерала Ратка Младића – Дарко Младић, први предсједник Народне скупштине Српске Момчило Крајишник, потпредсједник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић, министар просвјете и културе Републике Српске Дане Малешевић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица у Бањалуци Милорад Којић, замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, директор Представништва РС у Београду Млађен Цицовић, народни посланици, бројни академици, сенатори и друге угледне личности.

Филм *Радован – Повик иза зидова тамнице* биће приказан и на међународном филмском фестивалу *Златни витез* у Русији.

СК.

ИСКУСНИ СРПСКИ ДИПЛОМАТА НА ТРИБИНИ: *СРБИЈА И РЕПУБЛИКА СРПСКА У ПРОМИЈЕЊЕНИМ ГЕОПОЛИТИЧКИМ ПРИЛИКАМА*

Јовановић: Никад не смијемо да заборавимо да је РС прва државна српска творевина настала на тлу БиХ у посљедњих хиљаду година

– Република Српска је створена у борби, са жртвама, на основу Дејтонског мировног споразума и у њу се не смије дирати – рекао је бивши шеф дипломатије СР Југославије Владислав Јовановић, говорећи на трибини *Србија и Република Српска у промјењеним геополитичким приликама*. Трибина је одржана у *Коларчевој задужбини* у Београду, у уторак, 4. априла 2017. године у организацији Српског просвјетног и културног друштва *Просвјета* Београд и Представништва Републике Српске.

Јовановић је говорећи о овој теми истакао „да је Република Српска прва државна српска творевина настала на тлу БиХ у посљедњих хиљаду година и да то не смијемо заборавити".

– Она нема независност, али има гаранције Дејтонског споразума, који је њен чувар. Међународни фактори и неке стране у самој Босни и Херцеговини покушавају тај споразум и покушавају да ослабе Републику Српску у њеним правима и створе простор за неку врсту унификације земље, што би било потирање Српске – објашњава српски дипломата.

– Република Српска је као таква подвргнута притисцима, али 25 година постојања представља опипљиву реалност коју други морају поштовати – додаје Јовановић, који је био и амбасадор СР Југославије у УН. Он сматра „да је чврсто држање слова Дејтона оно што је неопходно. С друге стране, једна гипка, разумна, и за међународни свијет прихватљива дипломатска активност, јесте оно што би требало да прати даљи ток догађаја".

Говорећи о Србији, он је оцијенио да се она стално саплиће о питање Косова:

– Запад жели да нас преведе једне преко воде. Жеље да нас поистовјете са Западном и Источном Њемачком. Ако би Србија и Косово постале у исто вријеме чланице ЕУ, то би значило међусобно признање.

Према његовим ријечима, више је учесника у међународној утакмици за утицај на Балкану. То је повољније јер постоји могућност маневрисања и јачања утицаја српског народа у цјелини.

– Србија се мора организовати боље, на савременији начин, јасно дефинисати општу националну стратегију, као и стратегију у области културе, просвјете и економије, како не би каснила за другим народима у региону. Примјер јасно, чак и агресивно, дефинисаних циљева и стратегија на Балкану је албански фактор, а ту су и Хрвати и Словенци, који су пут у бившу Југославију сматрали транзитним у остварењу својих циљева, односно независности, за разлику од Срба, који су испали велики наивци – објашњава Јовановић.

На крају предавања, он је нагласио да је јачање специјалних веза Србије и Републике Српске важно, поготово повезивање путне, економске, културне и просвјетне мреже.

– Важно је не испустити врапца из руке због голуба на грани и не дозволити да се даље слабе надлежности РС, али је у томе најважније имати подршку Србије – завршио је Јовановић.

Трибини су присуствовали, између осталих, директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић, предсједник београдског Одбора *Просвјете* проф. др Милимир Мучибабић, народни посланик у Скупштини Србије Миодраг Линта, савјетник премијера Србије Владимир Божовић, новинарка Љиљана Булатовић, Дарко Младић, син Ратка Младића, академик Алекса Буха и други.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ВОЈНА НЕУТРАЛНОСТ ИМПЕРАТИВ

Јовановић сматра да је за Србију војна неутралност имератив, да је за српски народ најважније да се не дијели, да се врати сопственим вриједностима (култури, језику, писму), да сачува сопствени идентитет и учврсти економски поредак.

У ОДБРАМБЕНОМ-ОТАЏБИНСКОМ РАТУ СМРТНО СТРАДАЛО 372 НАЈМЛАЂИХ ЖИТЕЉА

ДЈЕЦА ЖРТВЕ РАТА У БИХ

ПРИРЕДИО: ПРЕДРАГ ЛОЗО

Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица до сада је пописао 372 смртно страдале дјеце, 382 рањених и повријеђених, затим 487 дјеце која су прошла кроз тортуре, мучења, заробљавања, логоре и затворе, те кућни притвор, као и 41 дијете које је доживјело психотрауме усљед страдања породице.

До података је дошао у сарадњи са институцијама сличне надлежности, владиним и невладиним организацијама, како у Републици Српској, тако и у БиХ. Највећи ангажман на добијању података и докумената о страдалој дјеци усмјерен је према болницама, домовима за незбринуту дјецу, удружењима проистеклим из Одбрамбено-отаџбинског рата, Хуманитарним удружењем жена *Дуга*, Радио-телевизијом Републике Српске, Удружењем *Здраво да сте*, Заводом за физикалну медицину и рехабилитацију *Доктор Мирослав Зотовић* Бањалука и Клиничким центром у Бањалуци.

Овом приликом, издвојићемо само неке случајеве који говоре у прилог тврдњи да у протеклом рату у БиХ није било милости ни за оне најрањивије и најбеспомоћније. Акцијама Хрватске војске, потпомогнуте хрватским и муслиманским оружаним снагама са подручја БиХ, током марта и априла 1992. године, подручје Босанске и Книнске Крајине доведено је у стање изолације.

С обзиром на то да је на овој територији живјело око милион становника, дошло је до хуманитарне кризе која је настала усљед забране летова над БиХ, коју је донио Савјет безбједности Уједињених нација. То је била назнака и каснијег односа међународне заједнице према зараћеним странама у рату. Криза се огледала у недостатку хране и лијекова, што је најтрагичније погађало најосјетљивије друштвене групе попут дјеце, старих и болесних лица. Огледало хуманости западног свијета, и симбол страдања током хуманитарне кризе у Босанској Крајини, била је смрт 12 новорођених беба у бањалучком Клиничко-болничком центру, усљед недостатка кисеоника. И док је хуманитарна помоћ ваздушним и копненим путевима несметано стизала до Сарајева, апели за помоћ дјеци бањалучке регије разбијали су се о хладни бирократски апарат међународних институција.

Дјеца, којој је по самом рођењу било ускраћено право на живот, су умирала у периоду од 22. маја до 19. јуна 1992. године, до пробоја Коридора живота.

Мирјана Драгичевић

Водећи наводно „племените" покушаје, како они кажу – „пробоја опсаде", муслиманског дијела града Сарајева тзв. Армије РБИХ, и у њеној структури инкорпорираних исламских фундаменталиста из страних земаља – муџахедина, показивали су свој карактер пројектоване исламске владавине у БиХ.

Видљиво је то и у стравичном случају дјевојчице Мирјане Драгичевић.

У рано јутро 28. децембра 1992. године, јединице 2. батаљона Седме муслиманске бригаде Армије БиХ пробијају линију фронта и упадају у село Доња Биоча. Одмах на уласку у село убијена су два српска цивила: Ленка Скоко и Никола Мићић, а рањена је Милојка Драшкић. Затим је кренуло паљење српских кућа.

У двориште Драгичевића упала су три муслиманска војника Седме муслиманске бригаде Армије БиХ, један бјелопути и два тамнопута војника. Имали су повезе преко глава. Мирјанин брат, шестогодишњак Јанко, остао је у кући, сакривен испод кревета, док је Мирјана са својом мајком Радмилом Драгичевић дошла до кућних врата.

Муслимански војници Армије БиХ су ухватили малу Мирјану и одвели је у кухињу. Ту су је силовали сва тројица, и док ју је први војник силовао била је свјесна, дозивајући мајку, која јој није могла помоћи. Муслимански војници су натјерали Радмилу Драгичевић да гледа силовање малољетне ћерке. Након силовања, муслимански војници су пуцали из ватреног оружја у силовану дјевојчицу Мирјану, која је преминула, а затим су пуцали у њену мајку и тешко је ранили. Исти дан у село Доња Биоча ушли су војници Републике Српске, па је Радмила Драгичевић пребачена у Београд на ВМА.

Мирјана Драгичевић није изоловани случај. Дјеца су била жртве многобројних злочина.

» Јанко и Мирјана Драгичевић

САХРАЊЕНА НА МАЛОМ ЗЕЈТИНЛИКУ

Мирјана Драгичевић је првобитно сахрањена на црквеном гробљу у Илијашу. Мајка Радмила, која се мјесецима опорављала у болници, није присуствовала тој сахрани. Због скрнављења гроба, на захтјев мајке, посмртни остаци су 5. септембра 2012. године пребачени на гробље у Соколац.

Снајперисти убили браћу Димитријевић

У нападу муслиманских снага на Скелане 16. 1. 1993. године, у покушају српских цивила да се пребаце у Бајину Башту, снајперским хицима убијено је двоје дјеце, Александар Димитријевић, који је имао четири године, и његов брат Радислав, који је имао 11 година. Чињеница да су дјеца побијена снајпером говори о томе да је убица то урадио с намјером, јер је кроз оптику снајпера могао разабрати да се ради о дјеци – беспомоћној и безопасној!

Данка Тановић, рођена 1989. године, убијена је у нападу муслиманских снага на српско село Јошаница, општина Фоча, на Никољдан 1992. године.

Према сазнањима, припадник муслиманске војске, чији је надимак био Медо, пријератни милицајац поријеклом из Миљевине, пуцао јој је рафалом из ватреног оружја у леђа. Начин извршења овог злочина сам по себи говори о његовој бруталности.

» Слободан Стојановић

Јанковић Драган, рођен 1992. Године, и Јанковић Борис, рођен 1989. године, убијени су 13. септембра 1995. у мјесту Бравнице, када су војници ХВ и ХВО-а изрешетали и испалили ручну гранату на аутобус пун српских цивила, који су се повлачили из Србобрана.

На бруталност злочина указује чињеница да су хрватски војници на заустављен и онеспособљен аутобус, из непосредне близине, испалили гранату у намјери да убију цивиле, као и ову дјецу.

Тепић Сњежана, рођена 1988. године, убијена је у нападу муслиманских снага на село Сердаре, у општини Котор Варош, 17. 9. 1992. године. Десетогодишња Вишња Бајић убијена је у селу Паљике, у гранатирању муслиманске војске са брда Стране 20. јуна 1992.

Смрт једанаестогодишњег дјечака Слободана Стојановића најбоље свједочи о монструозности злочина над Србима у Подрињу. Слободанови родитељи, Илија и Десанка, пружили су свом дјетету безбрижно дјетињство и васпитали га тако да вјерује људима и воли свијет у којем живи. Свијет породице Стојановић почео је да се руши у мају 1992. године када су муслиманске оружане снаге извршиле први од неколико напада на њихово село Каменицу, а ова трочлана породица протјерана из села.

У метежу прогона, дјечак је заборавио ослободити свог пса. Након неколико дана, Слободан је кришом кренуо у Каменицу да спаси свог љубимца, али је успио доћи само до муслиманских барикада.

Слободан је заробљен и на најмонструознији начин убијен.

» Заједно у смрт: Гробови Александра и Радисава Димитријевића

ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД ФОРМИРАЊА ФОЧАНСКИХ БРИГАДА

9. 4. 2017. Борачка организација Фоче обиљежила је 25 година од формирања фочанских бригада Војске Републике Српске.

На Свечаној академији у Градском позоришту истакнуто је да су 8. априла Срби у Фочи били приморани да се оружано супротставе покушају наоружаних муслиманских група да овладају градом.

Један од ратних команданата Миленко Племић нагласио је да је рат у Фочи почео нападом „зелених беретки" на брдо Ћеловину изнад Фоче.

– Град је ослобођен за само девет дана, односно 17. априла, када су наше јединице протјерале бојовнике из њиховог главног упоришта, Доњег Поља, према Горажду – рекао је Племић.

Он је подсјетио на ратни пут српских јединица из Фоче, које су морале да обезбјеђују дугу линију фронта јер је општина Фоча територијално била једна од највећих у БиХ, па су се непријатељске јединице често убацивале у дубину територије, чинећи злочине над цивилним становништвом, а најтеже су прошле мјесне заједнице Јошаница и Јабука. На Академији су уручена признања истакнутим борцима и постхумна признања члановима породица погинулих бораца.

Према подацима једног од ратних команданата Новака Паприце, који је учествовао у изради монографије погинулих бораца, у рату је у борби погинуло 319 фочанских војника. **СРНА**

ОБИЉЕЖЕН ДАН СТРАДАЊА БОРАЦА ДРУГЕ МАЈЕВИЧКЕ БРИГАДЕ

21. 4. 2017. У Бијељини је обиљежено 24 године од страдања 33 борца Друге мајевичке бригаде Војске Републике Српске (ВРС), који су убијени на Васкрс 1993. године на Бањ Брду на Мајевици. Саборци, породица, пријатељи и бројни суграђани одали су почаст погинулим борцима полагањем вијенаца на споменик који је прошле године подигнут на Градском гробљу у Пучилама.

– Градска борачка организација Бијељине обиљежава Дан сјећања на 33 борца ВРС, који су на Васкрс 1993. године погинули на локацији Бањ Брда на планини Мајевици, као и сјећања на све погинуле и умрле борце са подручја Тузле – рекао је предсједник градске Борачке организације Бијељина Миодраг Стевановић.

Према ријечима потпуковника Боривоја Ђокића, ратног команданта Првог пјешадијског батаљона Друге мајевичке бригаде, на Васкрс 1993. године извршен је напад на српску територију са подручја Теочака, те општина Калесија и Тузла. Он је додао да су ови борци пријеклом из предратних општина: Калесија, Зворник, Тузла, Лопаре и Угљевик. Друга мајевичка бригада имала је 2.500 бораца. **СРНА**

ПРЕМИНУО ВЕЉКО СТЕВАНОВИЋ

У Бијељини је након дуже болести преминуо предсједник Савеза удружења избјеглих и расељених лица и повратника Републике Српске Вељко Стевановић. Стевановић је рођен 7. септембра 1962. године у Тузли, гдје је живио са породицом до избијања ратних сукоба у БиХ. Од 1992. године, након егзодуса Срба из Тузле, био је настањен у Бијељини у којој је живио и радио као велики борац за права избјеглих и расељених лица, како на подручју регије Бијељина, тако и на нивоу Републике Српске. Посљедњих двадесетак година обављао је функцију предсједника Регионалног удружења избјеглих и расељених лица регије Бијељина и Савеза удружења избјеглих и расељених лица и повратника Републике Српске. Прије три године преминула му је супруга, а иза њих је остало двоје дјеце. Вељко Стевановић биће сахрањен у Бијељини у понедјељак, у 15.00 часова, на градском гробљу у Пучилама. **СРНА**

БУСИЈЕ 1997 20 2017 ГОДИНА

ДАН СЈЕЋАЊА

Прошле године у Бусијама је 4. августа одржана државна комеморација Дана сјећања на страдање Срба у Хрватској којој је присуствовао државни врх Србије и Републике Српске. Спомен-чесма код цркве је и мјесто гдје се полажу вијенци за погинуле и страдале у рату у Хрватској а чији гробови су још увијек непознати или им се због сигурности не смије доћи.

ДВИЈЕ ДЕЦЕНИЈЕ НАЈМЛАЂЕГ БЕОГРАДСКОГ НАСЕЉА

Од сремске оранице до модерног градског насеља

ПИШЕ: СВЕТОЗАР ДАНЧУО

Бројне су специфичности које београдско насеље Бусије издвајају од сличних градских насеља. Поред оних већ добро познатих да је то највеће крајишко, односно „избјегличко" насеље у Србији и са највећим наталитетом у граду, ово насеље је међу ријетким које зна и тачан датум свога настанка. А Бусије су рођене 23. јануара 1997. године. Тога датума у *Земунским новинама* објављен је конкурс за додјелу плацева избјеглицама. Три стотине хектара у катастарској општини Угриновци је распарцелисано у 1.300 плацева. Прве пријаве за куповину плацева на шалтер Општине Земун предате су на празник Светог Саве 27. јануара 1997. године. За многе ово ће бити и више него симболичан дан.

» КРСТ САБРАО КРАЈИШНИКЕ: Црква Светог Ћирила и Методија постала је не само симбол Бусија него и саборно мјесто Крајишника у разним приликама

„Избјегличке" манифестације

За случај да се баш годишњи одмор не успије ускладити са Бусијском славом, Бусије обилују и другим бројним маниифестацијама, па је насеље постало и централно мјесто дешавања везаних за избјеглице и њихове обичаје. Крајем маја сваке године у организацији КУД-а *Ћирило и Методије* у порти истоименог храма одржава се смотра фоклора *Стазама наших предака* на којој се зна окупити и до десетак КУД-ова из цијелог региона. Сви они приказују дио помало већ заборављених обичаја, игре, пјесме и традиције из српских крајева бивше Југославије који су данас скоро поптуно опустјели.

Свјетски дан избјеглица у Србији се обиљежава централном манифестацијом *Крајишки откос*, која се такође одржава у Бусијама. Окосница ове спортско-кутлурно-забавне манифестације је такмичење у кошњи на традиционални начин, такмичење у пастирским и другим вјештинама, наступ пјевачких и фолклорних група, изложбе рукотворина и крајишких сликара као и наступи крајишких пјесника и писаца.

Завичају у срцу те носим назив је манифестације коју у септембру организује КУД *Петрова Гора – Кордун* а на којој се кроз игре, обичаје и изворне пјесме присјетимо заборављених великана са Кордуна Саве Мркаља, Милана Вујаклије и других.

Поред наведених манифестација у насељу се одржавају бројне промоције, пјеснички вечери као и завичајна дружења Банијаца, Кордунаша, Дворана, Далматинаца, Славонаца, Сјеничараца и других. Већина ових догађаја дешава се у просторијама мјесног храма, односно у парохијском дому или у његовој порти.

Сабор свих Крајишника свијета

Како се насеље ширило и повећавао број становника, тако је некако расла потреба за дружењима, да се не заборави стари крај и обичаји, да се нађу некадашње комшије, сада расељене по цијелом свијету. У почетку су то била спонтана окупљања, а данас је све више организованих. Најстарија манифестација у Бусијама је храмовна слава Св. Ћирило и Методије 24. маја, у почетку у главној улици, а од 2004, када је отпочета градња цркве и парохијског дома, у порти храма и околним улицама. За храмовну славу, погодно када празник дође у вријеме дана викенда, знало се у Бусијама окупити и до 10 хиљада људи. Данас је то сигирно највећи скуп Крајишника. Долазе гости из цијеле Србије и региона, али и из Западне Европе, па чак и „преко океана" – из Америке, Канаде и Аустралије.

За овогодишњу бусијску славу из Чикага планирају да дођу Анка и Перо Влајнић. Они су двије деценије становници овог америчког града, али од прије једне деценију и Бусија. У овом насељу купили су и уредили кућу, а у Србију најраће долазе баш у мају јер тих дана могу да сусретну пријатеље и комшије које нису видјели годинама. Влајнићи иначе нису заборавили и родно село Сјеничак крај Карловца, па су са синовима Душаном и Жељком организовали неколико успјешних акција у Америци и сакупили донације за обнову Храма Свете Петке у томе мјесту на Кордуну, а на њихов приједлог управо је Света Петка и слава Кордунаша у Чикагу – „најсрпскијем" граду у Америци. Обичаје старог краја желе да пренесу и на унучад, Жаклину и Милана, који су се укључили у фолкорне секције које дјелују при српским храмовима у Чикагу.

» СВЕТА ПЕТКА У ЧИКАГУ: Перо и Анка Влајнић на слави Кордунаша у „најсрпскијем" америчком граду

Јубилеј доноси и велика надања

Територијало Бусије су повезала два београдска насеља Батајницу и Угриновци. Поред хиљаду изграђених кућа на тзв општинским плацевима још толико кућа је изграђено на „приватним" плацевима дуж угриновачког пута и у ободним дијеловима насеља. Бусије су повезане асфалтним путем и са сусједном Новом Пазовом. Улице у Бусијама су правилне ширине, 16 и 12 метара, и више од трећине их је асфалтирано. Од инфраструктуре ваља напоменути гасовод који чека прикључење на мрежу, телефонска инфраструктура, а у насељу су и два кабловска оператера, у парохијском дому је здравствена станица, а од прошле године и пошта, ту је и неколико маркета и специјализованих продавница, као и ресторана и кафића. Активна је и мала привреда, као што су аутомеханичарске радионице, столарије, конфекције, пекаре и друге.

Највећи свој тренутни проблем Бусије дјели са сличним насељима у Срему – то је канализација. Подземне и оборинске воде и бројне септичке јаме све више задају главобоља у вријеме прољетних и јесењих оборина. Градском линијом 702 насеље је повезано са Батајницом, а пошто је добар дио запослених везан у индустријским зонама у Добановцима, Сурчину и другдје предлажу да се до Бусија продуже линије које саобраћају до Угриновaца – 603 од Ледина или 711 од Новог Београда.

Очекивања становника Бусија су да ће поводом јубилеја – 20 година постојања насеља све улице бити асфалтиране.

Јубилеј Бусија обиљежава се и на друштвеним мрежама, тако је отворена страница на Фејсбуку: **www.facebook.com/busijedvedecenije.**

УЛИЦЕ ПО ЗНАМЕНИТИМ КРАЈИШНИЦИМА

Урбанистички план за Бусије усвојен је 2007. године, а сљедеће године улице добијају називе по знаменитим Крајишницима као што су књижевници Станко Корач, Мирко Королија, Огњослав Утјешановић Острожински, Адам Прибићевић, Богдан Стојсављевић и Станко Опачић, свештеници и хроничари Манојло Грбић, Милан Радека и Никола Беговић, епископи Сава Трлајић и Симеон Зловић, сликар Живко Стојисављевић, војсковођа Светозар Боројевић и други.

Куће се градиле „голим рукама” уз пјесму и помоћ комшија

Добро се сјећамо почетка у Бусијама. У општини смо поднијели захтјев и неколико мјесеци живели у неизвјесности чекајући да ли смо добили плац јер заинтересованих је било јако пуно. Некако истовремено добијамо рјешење из општине и усељеничку визу за Канаду. Плац који смо „добили”, величине шест ари, морали смо да платимо девет хиљада динара, што је тада износило око 2.5 хиљаде њемачих марака. Времена нисмо имали јер нас је чекало још једно пресељење, а морали смо да почнемо са градњом јер је у рјешењу писало да се у року од три године мора направити кућа. На Бусије смо у пролеће 1997. године дошли међу првима, још су геометри размјеравали и укопавали међаше, прошао је и гредељ који је трасирао „улице”, присећају се Милка и Бранко Манојловић, који већ двије деценије живе на релацији Канада–Бусије.

Наш први објекат био је сто. Ударили смо четири колчића и од дасака направили плочу. Имали смо гдје да сједнемо и ручамо, затим смо ископали бунар и ставили ручну пумпу за воду. Градња је могла да почне. Богами тешко. Малтер и бетон смо мијешали ручно у повећем дрвеном кориту са лопатом и мотиком. Када је требало довести материјал, падне киша, камион се заглави и истовари блокове гдје се затекне. Није нам преостајало друго него да их возимо у тачкама или носимо даске на ремену до градилишта. За пијесак нас је и послужило вријеме. Како је расла кућа, тако је и трава, сунцокрет и друго раслиње. Када бисмо долазили до „своје” куће, знали смо залутати јер се није видјела од високе траве. Често смо ауто чупали из блата и кући долазили прљави, дословно „од главе до пете”. Али тада је некако било елана, комшије из „старог краја” долазили су из избјеглиштва из

» Мира Лончар се нада да ће унук ићи у школу у Бусијама

свих крајева Србије да нам помогну. И непозвани. Тога љета кућу смо ставили под прву плочу и отпутовали за Канаду. Таква нас је чекала скоро 10 година док смо мало сакупили новаца да је довршимо и уредимо. Сваке године сада долазимо, и наша дјеца и наши пријатељи. Ту смо унуци одржали и свадбу. У Бусијама се осјећамо „међу својима”, истичу Манојловићи поријеклом са Кордуна.

2.500 МАРАКА ЗА ПЛАЦ

Већина наших саговорника истичу да почеци у Бусијама нису били лаки, али још теже је било становати у избјегличким центрима или у неусловним подстанарским објектима у којима је кирија расла, а новца било све мање. Тешко је било намакнути и 2,5 хиљаде њемачких марака за плац. Ипак да би се „дочепали свог комада земље”, посегли су за задњим динаром који су донијели са собом или зарадили копајући по војвођанским пољима и радећи на грађевини. Некима је помогла и родбина из иностранства. У општини су тада обећавали да ће средства од „накнаде” за плац, а радило се о више од три милиона марака колико је тада општина само од Бусија инкасирала у своју касу, бити утрошена у урбанистичке планове и градњу инфраструктуре. Тада је асфалтиран улаз у насеље са пута Батајница–Угриновци и доведена пијаћа вода до „центра”. Остала инфраструктура постала је још једна брига становника Бусија у којима су се већ те године први становници досељавали у куће под једном плочом или „привременим кровом”.

– Када сам у зиму дошао да обиђем плац, затекао сам залеђено језеро по којем су се клизала дјеца. Осим тога, чекало ме још једно изненађење: за водовод и електромрежу ваљало је дати још 500 марака. Градњу сам почео тако

» КОМШИЈСКЕ МОБЕ: Слога помогла земљацима да дођу до крова над главом

што сам издигао темеље куће како би се што више „извукао” из те воде и блата. Преселили смо под привремени (коси) кров. Ту су нам рођени Александар, Марија и Милован. Очекивали смо да ће насеље добити школу, како нам дјеца не би морала путовати у Батајницу. Међутим, још која година па ће и њихова „мала матура”. Ипак и даље се надам да ће нам најмлађе дијете барем један разред завршити у нашој школи, овдје у Бусијама, очекује Петар Вујатовић, поријеклом из околине Книна.

» ОВДЈЕ СМО МЕЂУ СВОЈИМА: Милка и Бранко Манојловић

НЕДОСТАЈЕ ШКОЛА

Сличне жеље имају и Јокићи, Петрове комшије из „старог” и у „новом” крају. Јокићи су породица са четворо дјеце и петоро „ђака”. Пети ђак је „ђед” Стојан, који је, како су дјеца стасавала за школу, био њихов вјерни сапутник до и од школе у Батајници и бринуо о њиховој сигурности. Само у њиховој половини улице набројали су нам 21 дијете као аргумент неопходности да Бусије добију и вртић и школу.

Јокићева комшиница Мира Лончар нас подсјећа како је њен син, на прелазу вијекова, до „угриновачког” аутобуса на путу до школе газио по сноповима траве и кукурузовине како не би угазио у блато. Ипак, и она се нада да ће, показујући нам унучад, насеље добити основну школу која би требало да носи назив по српском филологу Сави Мркаљу, који је поријеклом из Сјеничака, откуда и Лончари. Мира нам прича како је тачкама ишла по пијаћу воду на чесму у „центру”. А струја?

– У почетку нам је свијетила петролејка и свијеће. До цетра су људи успјели да доведу струју плаћајући за прикључак и по некилико хиљада марака. Ми смо кабловима од њихових кућа, скоро километар, довели струју за две сијалице и фрижидер. Било је интересантно видјети како преко кућа и штапова вишу се каблови као паукова мрежа. Тада смо све то са лакоћом подносили, сваки дан је оживљавало неко ново градилиште, „ницале” су куће, људи досељавали, насеље се ширило. Градило се и пјевало, присјећа се Мира.

СТРУЈА И АСФАЛТ

Средствима Норвешког савјета за избјеглице изграђена је електро-мрежа. Кроз главну улицу спроведен је далековод, постављене трафостанице, по споредним улицама разведен ниски напон, чак су постављене и сијалице за јавну расвјету. Али, биће потребно још неколико година да би насеље и „засвијетлило”, односно да би се направио и прикључни далековод од Угриновача, који је био „запео” око рјешавања имовинских односа за земљиште преко којег је прелазио. Струја је коначно засјала 2004, а већ сљедеће године асфалтиран је први прстен и кренуо градски аутобус 702. Многи су то баш и чекали и преселили се у започете куће тако да се тих година број становника у Бусијама скоро удвостручио. Те године освештани су темељи Храма Светог Ћирила и Методија, који је завршен 2006. године када су освештани и темељи за парохијски дом у којем је почетком 2009. отворена амбуланта. Црква је била и прва институција у насељу.

» ВИШИ ОД ДЈЕДА: Ђуро Коврлија и унук Михајло

ПРВИ ЖИТЕЉИ 19. УЛИЦЕ

Коврлије, поријеклом са „тромеђе”, били су крајем 1998. године први насељенци у 19. улици, која сада носи назив по њиховом земљаку, сликару Живку Стојсављевићу. Градили су дословно циглу по циглу – са стоваришта из Батаијнице па преко поља на рамену знали су донијети и цио прозор.

– Моји родитељи Лазо и Мика и брат Бобо становали су у кући само под плочом, није се имало ни за коси кров. Преко зиме на плафону се хватало ише, а на прољеће друга напаст: вода и блато. Кућа је била у сред језера! До прага смо долазили прескачући преко цигли и камења. Још нису зацијелиле ратне ране, а десило се бомбардовање 1999. године. А овдје нам је први „комшија” батајнички аеродром. Ниједна ноћ ни дан нису протекли без бомби. Из ове куће у Бусијама моји родитељи су отишли на посљедњи починак, далеко од родног краја, са сјетом се присјећа Ђуро Коврлија.

» БОРБА СА ВОДОМ: Петар Вујатовић

ШАМАЦ: АНТИФАШИЗАМ ДУБОКО УКОРИЈЕЊЕН У СРБИМА

11. 4. 2017. У Шамцу су данас обиљежене 72 године од ослобођења овог града у Другом свјетском рату у коме је на овом подручју живот изгубило 600 људи од којих 187 бораца. Свечаност су организовали општина Шамац и СУБНОР, а тим поводом положени су вијенци на Спомен-костурницу жртвама НОР-а и споменик борцима погинулим у протеклом Одбрамбено-отаџбинском рату.

Начелник општине Шамац Ђорђе Милићевић подсјетио је да су прије 72 године посавски борци са партизанским јединицама из Срема ослободили Шамац уз помоћ свих народа и народности које су тада живјеле у овој општини.

– Данас одајемо пошту борцима и цивилним жртвама рата и шаљемо јасну поруку да је антифашистичка идеја дубоко укоријењена у српском народу и вјерујем у свим другим народима који живе у Републици Српској и БиХ», рекао је Милићевић.

Члан СУБНОР-а Драгомир Недић поручио је да се тековине НОР-а никада не смију заборавити. **СРНА**

КРУПСКА БРИГАДА ИЗА СЕБЕ ИМА ЧАСНЕ ПОБЈЕДЕ И ПОХВАЛЕ

22. 4. 2017. У Доњем Дубровику, административном сједишту општине Крупа на Уни, обиљежено је 25 година од оснивања 11. Крупске лаке пјешадијске бригаде. Ратни командат ове бригаде Илија Црнобрња рекао је да је 11. Крупска лака пјешадијска бригада на свом ратном путу имала часне побједе и за то добијала похвале. Он је навео да је ова бригада два пута одликована Орденом Немањића. Предсједник Предсједништва Борачке организације Републике Српске Душко Милетић рекао је да је потребно јединство бораца Војске Републике Српске које треба показати и на окупљањима као што је обиљежавање 25 година од оснивања 11. Крупске лаке пјешадијске бригаде.

Командант Трећег пјешадијског пука Републике Српске Недељко Копуз каже да овај пук његује традицију Војске Републике Српске и српског народа у оквиру Оружаних снага БиХ.

Начелник општине Крупа на Уни Младен Кљајић рекао је да се из ове општине шаље порука да борци који су своје животе дали за Српску не могу и не смију бити заборављени, као ни њихове породице.

Градоначелник Приједора Миленко Ђаковић сматра да се обиљежавањем Дана бригаде у општини Крупа на Уни брани сјећање на српске жртве.

Секретар Борачке организације Крупа на Уни Раде Милешевић подсјетио је да је бригада основана 21. априла 1992. године.

– У редовима бригаде борило се 2.810 бораца, њих 310 је погинуло, а 946 рањено – рекао је Милешевић. **СРНА**

ПОЛОЖЕНИ ВИЈЕНЦИ НА СПОМЕНИК ЖРТВАМА ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКОГ ПРОЦЕСА

22. 4. 2017. Градоначелник Бањалуке Игор Радојичић и предсједник Скупштине града Будимир Балабан данас су, поводом Дана града 22. априла, на бањалучком гробљу *Свети Пантелија* положили вијенац на споменик жртвама велеиздајничког процеса.

Вијенце су положиле делегација Генералног конзулата Србије у Бањалуци, коју је предводио генерални конзул Владимир Николић, те делегације Удружења потомака и поштовалаца ослободилачких ратова Србије 1912–1918. године и СУБНОР-а.

Аустроугарске власти су током 1915. и 1916. године као знак одмазде над Србима организовали више, како су их звали, велеиздајничких процеса од којих је највећи био организован у Бањалуци.

У том процесу на смрт је осуђено 16 лица, а више од 80 на казне затвора. **СРНА**

ПОТРЕБНО ЈЕДИНСТВЕНО ЗАКОНСКО РЈЕШЕЊЕ ЗА ДУПЛИ БОРАЧКИ СТАЖ

САВЧИЋ: Неуплаћени стаж у вријеме рата је проблем који држава мора да ријеши

Предсједник Борачке организације Републике Српске (БОРС) Миломир Савчић рекао је да ће се БОРС борити за то да буде пронађено јединствено законско рјешење за уплаћивање дуплог борачког стажа за све оне који су дали допринос за стварање Српске, било као припадници војске, полиције, посланици или службеници.

Савчић је навео да је неуплаћен дупли стаж током протеклог рата један од проблема борачких категорија.

– Уколико се рјешавају проблеми неким другим категоријама, најмање што држава мора да уради јесте да ријеши и проблеме настале из радног односа у вријеме рата – рекао је Савчић новинарима након сједнице Предсједништва Борачке организације која је данас одржана у Приједору.

Он је нагласио да је Предсједништво осудило подјеле БОРС-а у више организација које покушавају да окупе демобилисане борце, па чак и неке које покушавају да окупе старјешине.

– То није добро – напомену је Савчић.

Он је навео да је БОРС имао обавезу да ресорном министарству достави податке о броју својих чланова, те да Борачка организација званично има више од 140.000 чланова.

– Позивам све саборце, без обзира на то у којој су организацији, да престану да у борачкој организацији траже алиби за своје погрешне одлуке о стварању организације. Вјерујем да су многе од њих формирали неки људи ради личних интереса – поручио је Савчић.

Он је навео да је, када је ријеч о подјелама, ријеч о људима који су вршили најодговорније дужности у Борачкој организацији.

– Мени не пада на памет да када престанем да обављам ову дужност оснивам неку нову организацију да бих био предсједник – каже Савчић. Сједници предсједништва БОРС-а присуствовао је и савјетник министра рада и борачко-инвалидске заштите генерал Милан Торбица. **СРНА**

ИЗМЈЕНЕ ЗАКОНА НИСУ ТАКО ЈЕДНОСТАВНЕ

Предсједник Предсједништва БОРС-а Душко Милетић рекао је да је питање дуплог стажа тема о којој ће бити расправљано и на сљедећој сједници.

– То је озбиљно питање, а измјене закона нису тако једноставне. Задужили смо стручну службу и надлежне из БОРС-а да добро анализирају одређене проблеме с обзиром на то да је више иницијатива из различитих организација и да је потребно да имамо добар и образложен приједлог – навео је Милетић.

25 ГОДИНА ОД ФОРМИРАЊА ПРВЕ СЕМБЕРСКЕ БРИГАДЕ

Борци са најдужим ратним стажом у РС

Прва семберска лака пјешадијска бригада била је у саставу Источнобосанског корпуса Војске Републике Српске. Њен ратни пут почео је на брчанском ратишту, гдје је бранила *Коридор живота*, да би послије неколико мјесеци имала зону одговорности на Мајевици бранећи десетине српских насеља од напада муслиманских формација. Учествовали су у одбрани Крајишких општина и на Сарајевском ратишту.

Прва семберска лака пјешадијска бригада формирана је 12. априла 1992. године и прва је званична оружана формација Војске Републике Српске. Бригада има најдужи ратни и борачки стаж и мада носи назив „семберска", ова оперативна јединица била је оспособљена за дејство на ширем подручју Републике Српске.

– Ова бригада је крајем јуна добила зону одговорности на Мајевици, гдје је до краја рата бранила важан правац Тузла–Лопаре–Челић – наводи Ђоко Пајић, први начелник штаба Прве семберске бригаде.

Прва семберска бригада настала је из 17. бригаде ЈНА и била је мобилисана од септембра 1991. године а имала је задатак да штити шире подручје Семберије од агресије из Хрватске.

– По избијању сукоба у Бијељини, односно од тих немилих догађаја, бригада је дала значајан допринос у спријечавању ширих међунационалних сукоба и учествовала је у разбијању паравојних формација. Заједно са народом успјела је да спријечи веће сукобе и много веће жртве и то треба да се зна – истиче Пајић.

Ова јединица једна је од три ратне „семберске" бригаде у посљедњем отаџбинском рату. Имала је 139 погинулих бораца и више стотина рањених.

– Бригада је допуњавана са становништвом које је пристизало са других простора и тако мјешовита од четири батаљона упућена је на просторе Мајевице – наводи командант Првог батаљона ове бригаде Владо Симић.

Прва семберска бригада одликована је *Карађорђевом звијездом* III реда за учешће у одбрани Републике Српске у Одбрамбено-отаџбинском рату. **СРНА**

» Миленко Лаловић

ОСВЕШТАН СПОМЕНИК У ЛУЦИ КОД НЕВЕСИЊА

Друга лака бригада држала фронт дуг 70 км

У Луци код Невесиња откривен је и освештан споменик за погинуле борце и страдале цивиле у посљедњем отаџбинском рату у зони одговорности Друге лаке пјешадијске бригаде и убијене цивиле у општини Коњиц.

На спомен-обиљежју исписана су имена 207 погинулих бораца и 109 цивила.

Споменик који се налази у порти Храма Успења пресвете Богородице открили су чланови породицаâпогинулих бораца, а освештао га је његово преосвештенство епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије уз саслужење свештенства Епархије.

– Ово је дан туге, али и дан Васкрсења, када обнављамо сјећање на страдалнике и вјеру у њихов живот вјечни – рекао је Григорије, додајући да су они који су пролили крв по горама и ливадама заслужни за то што данас овдје људи живе слободно и достојанствено.

Предсједник Борачке организације Републике Српске Миленко Савчић изразио је дивљење и поштовање дијелу бораца и старјешина Друге лаке бригаде и њиховом огромном доприносу у стварању отаџбине.

– То што је ова мала војна формација држала тако успјешно фронт дуг преко 70 километара прави је подвиг – истакао је Савчић.

Начелник општине Невесиње Миленко Авдаловић рекао је да не би било Републике Српске да није било хероја који су стали на браник отаџбине.

Говорећи о ратном путу Друге лаке пјешадијске бригаде командант Миленко Лаловић подсјетио је да је ова војна формација израсла из Првог одреда српске територијалне одбране, који је формиран од мјештана Борака и околних села и добровољаца који су прискочили у помоћ прогнаном српском становништву из Коњица.

Он је истакао да је бригада по полној и старосној структури била јединствена у Херцеговачком корпусу, напомињући да је у њеном саставу било 250 жена и велики број голобрадих младића, али и људи у позној животној доби.

На свечаности су уручене захвалнице највећим донаторима који су помогли изградњу споменика. **СРНА**

РЕПУБЛИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПОРОДИЦА ЗАРОБЉЕНИХ, ПОГИНУЛИХ БОРАЦА И НЕСТАЛИХ ЦИВИЛА

МИТРОВИЋ: Никада нећемо одустати од постављања спомен-плоча у Федерацији

Породице погинулих и несталих из Републике Српске никада неће одустати од постављања спомен-плоча убијеним Србима на простору Федерације БиХ (ФБиХ) – изјавио је предсједник Републичке организације породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила Недељко Митровић.

– Породице погинулих из Републике Српске настојаће да поставе спомен-плочу у мјесту Гостовић код Завидовића, гдје су муџахедини убили 64 заробљена српска војника и цивила – рекао је Митровић Срни.

Митровић је истакао да би та спомен-плоча требало да буде постављена на земљишту Српске православне цркве (СПЦ) за шта су већ добили црквено одобрење, али да се чека сагласност општинске власти у Завидовићима.

– Настојаћемо да поставимо спомен-плочу убијеним припадницима ЈНА у Тузланској колони, Србима убијеним у Сарајеву и многим другим мјестима – нагласио је Митровић.

Он је рекао да кантоналне и власти ФБиХ на све могуће начине настоје да блокирају одавање поште, парастоса или било којег облика комеморације, а посебно обиљежавања мјеста страдања Срба у протеклом рату, како домаћа и свјетска јавност не би увидјели праву истину: да су и Срби страдали у рату у БиХ.

– То је сасвим супротно од помирења и суживота народа у БиХ за шта се, тобоже, залажу кантоналне, власти ФБиХ и међународна заједница – констатовао је Митровић.

Коментаришући чињеницу да ће овогодишње обиљежавање страдања припадника ЈНА у сарајевској Добровољачкој улици 3. маја из безбједносних разлога бити одржано у Миљевићима, у Источном Сарајеву, а не у федералном Сарајеву на мјесту страдања, Митровић закључује да по том питању није оправдано понашање федералних власти и да ту нема нимало оптимизма. **СРНА**

ПО ПРВИ ПУТ У САРАЈЕВСКОМ ВЕЛИКОМ ПАРКУ ОДАТА ПОЧАСТ УБИЈЕНИМ СРБИМА

Још се трага за шест тијела из групе *Транспортер*

Делегација Регионалне организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Источно Сарајево и породица убијених резервиста ЈНА у Великом парку у Сарајеву положила је вијенац и одала дужну пошту осморици убијених припадника резервног састава бивше ЈНА из групе Транспортер.

Ово је први пут да су породице убијених након 25 година од злочина положиле вијенац и одале пошту својим најмилијим на мјесту гдје су страдали.

Предсједник Организационог одбора Мирјана Цабо рекла је новинарима да је 22. априла 1992. године заробљено осам припадника резервног састава бивше ЈНА и да им се од тада губи сваки траг.

– Од њих осам пронађена су два тијела: Недељка Вујичића и Зорана Марковића, док се за осталих шест још трага и о њиховој судбини се не зна ништа – нагласила је Цабо.

РЕВИЗИЈА НН ТИЈЕЛА

Она је истакла да, с обзиром да су сви заробљени у истом тренутку, од власти Федерације БиХ очекује да дају одговоре и за судбину осталих шест, како би били идентификовани и сахрањени.

Начелник Одјељења за рад на терену у процесу тражење несталих лица при Републичком центру за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих Горан Крчмар сматра да се тијела шест несталих резервиста налазе у Високом, гдје су идентификована тијела Вујичића и Марковића.

– Ове године врши се ревизија свих НН тијела у Високом, али још није идентификовано шест тијела из групе *Транспортер*. Бојим се да неће бити ријешена судбина тих људи – истакао је Крчмар.

Он сматра да овај случај може бити ријешен ако постоји воља и да одговор постоји у Тужилаштву БиХ.

– Овај злочин десио се у центру града, имамо жртве, имамо извршиоце и само се тражи одговор гдје су тијела. Овај злочин и те како може бити ријешен само је потребна спремност власти. Првенствено мислим на Тужилаштво БиХ и Институт за нестала лица БиХ – појаснио је Крчмар.

ПОРОДИЦЕ ТРАЖЕ ПРАВДУ

Невенка Ђоканović, супруга убијеног Стевана Ђокановића, која је дошла са кћерком Сањом и сином Сашом, оптужила је бившег министра одбране Јерку Доку да је прије 25 година слагао да су сви заробљени пуштени кућама.

– До нас су ових година стизале разне информације: да су пуштени кући, да су убијени овдје у Великом парку и да су њихова тијела одвезена на Дариву и запаљена у тунелу, да су у логору Виктор Бубањ, да су пребачени у иностранство, да су запаљени на сметлишту – навела је Ђокановићева.

Стака Вукмановић, супруга Миладина Вукмановића, рекла је да правда неће бити задовољена док Тужилаштво БиХ не уради оно што треба да уради, а то је да казни починиоце.

– Мислим да су на овом мјесту гдје је постављен вијенац стријељани са леђима уза зид. У мају смо добили допис од Доке и Хасана Ефендића у којем је стајало да су приведени, испитани и пуштени кући. Добијали смо информације да су убијени и сахрањени овдје у Великом парку, гдје је био јавни ве-це, да су измјештени на *Зетру*, са Зетре на Дариву у тунел, гдје су спаљени – навела је Вукмановићева.

Вујичићева сестра Зорица Елез наводи да је породици испоручено 85% скелета убијеног Недељка, да је према налазима патолога глава разнесена експлозивном направом, те да су били видљиви трагови паљења. **СРНА**

ЖИВОТ ИЗГУБИЛО ОСАМ ПРИПАДНИКА ЈНА

За само сат времена живот је изгубило осам припадника бивше ЈНА, који су најприје заробљени на Аеродромском насељу, а потом звјерски ликвидирани у Великом парку у Сарајеву, због чега је тај датум озваничен као Дан несталих Срба Сарајева и Сарајевско-романијске регије.
Ријеч је о Миливоју Лаловићу, Борђу Бјелици, Зорану Марковићу, Драгомиру Ђерићу, Стевану Ђокановићу, Влајку Голубовићу, Недељку Вујичићу и Миладину Вукмановићу.
Оптужница у овом предмету терети бившег команданта Специјалне јединице МУП-а такозване БиХ Драгана Викића, бившег министра унутрашњих послова такозване БиХ Јусуфа Пушину, те Нермина Узуновића и Младена Човчића.

НЕЋЕМО ПРЕСТАТИ ТРАЖИТИ НАЈМИЛИЈЕ

Парастосом српским жртвама са подручја Сарајевско-романијске регије у протеклом Одбрамбено-отаџбинском рату у Храму Светог Ђорђа и полагањем цвијећа на Спомен-костурницу у Миљевићима у општини Источно Ново Сарајево обиљежен је 22. април – Дан несталих Срба Сарајева и Сарајевско-романијске регије. Начелник општине Источно Ново Сарајево Љубиша Ћосић рекао је да је процес тражења несталих дуг и да не смије бити заустављен.
– Процес тражења истине успорен је само због тога што су наши најмилији страдали само зато што су били Срби и што су у тешком времену остали у Сарајеву – рекао је Ћосић и додао да је Сарајево највеће српско стратиште у протеклом рату.

ВЛАДИКА ГРИГОРИЈЕ СЛУЖИО ПОМЕН УБИЈЕНИМ СРБИМА НА КАЗАНИМА

24. 4. 2017. Његово преосвештенство епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије на локалитету изнад Казана служио је молитву сарајевским Србима убијеним током посљедњег рата.
Казани су јама која се налази на локацији Богушевац у сарајевском насељу Бистрик, општина Стари град.
Од средине 1992. до октобра 1993. године над Казанима су вршена убиства Срба чија тијела су потом бацана у јаму. Убиства Срба вршили су припадници 10. брдске бригаде Армије РБиХ, којом је командовао предратни сарајевски криминалац Мушан Топаловић звани Цацо.
Срби су довођени изнад јаме гдје су убијани ватреним и хладним оружјем, након чега су њихова тијела бацана у јаму. **СРНА**

БРЧКО: СЛУЖЕН ПАРАСТОС ПОГИНУЛИМ БОРЦИМА ВОЈСКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

24. 4. 2017. У Спомен-капели погинулим борцима Војске Републике Српске (ВРС), која је изграђена у порти Храма Свете Петке у брчанском насељу Грчица, служен је парастос за погинуле припаднике трећег батаљона Прве посавске бригаде.
– Одали смо пошту нашим саборцима који су дали животе у одбрани Брчког и у стварању Републике Српске. То чинимо годинама, првог понедјељка у седмици послије Васкрса – рекао је новинарима предсједник Борачке организације у Брчко дистрикту Живан Илић.
Замјеник команданта Трећег батаљона Прве посавске бригаде Цвјетко Симић поручио је да су демобилисани борци и чланови породица погинулих припадника ВРС ускраћени за многа права и да је крајње вријеме за доношење закона о правима борачке популације.
Према ријечима сина погинулог борца, Бора Јовичића, чији је отац Игњатије погинуо на самом почетку рата, 27. маја 1992, туга и бол пратиће га до краја живота.
– Трећи батаљон Прве посавске бригаде бројао је око 700 бораца. Нажалост, слободу није дочекало њих 79, чија се имена и фотографије налазе у овој спомен-капели. Сјећања на наше саборце, очеве, браћу, комшије и пријатеље, страдале у минулом Одбрамбено-отаџбинском рату, не блиједе – рекао је Јовичић. **СРНА**

ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА ВОЈНЕ БОЛНИЦЕ *КОРАН*

5. 4. 2017. На Палама је обиљежено 25 година од оснивања ратне војне болнице *Коран* у овиру Четвртог санитетског батаљона Сарајевско-романијског корпуса Војске Републике Српске. Код спомен-обиљежја испред бивше војне болнице *Коран* служен је парастос и положени су вијенци. Предсједник Борачке организације Пале Михајло Парађина рекао је да је окупљањем обиљежено и оснивање осталих ратних болница на овом подручју: *Подроманије* на Сокоцу, *Жице* на Илици и *Касиндола* у Источном Сарајеву.
На уклесаној плочи исписано је да је у ратној болници на Корану, од 4. априла 1992. до 30. јуна 1996. године, лијечено више од 20.000 људи, те извршено више од 12.000 операција. Полагањем вијенаца присуствовали су представници Борачке организације Пале, општине Пале, Центра јавне безбједности Источно Сарајево и грађани Пала. **СРНА**

НАКОН ГОДИНЕ ПАУЗЕ У БЕОГРАДУ НА БЛАГОВИЈЕСТИ ОДРЖАН САБОР СРБЉАНА

Поносни на слободарску и антифашистичку историју

На велики хришћански празник Благовијести у петак 7. априла 2017. године у београдском ресторану *Филмски ïрад* окупили су се Србљани, њихови потомци и пријатељи.

Овај скуп десио се након двије године паузе. Затечени прераном смрћу дугогодишњег предсједника овог удружења Слободана Бобана Дамјановића у фебруару прошле године, чланови Удружења донијели су одлуку да се завичајни скуп не одржи.

Зато је жеља за сусретом била толико јака, па се међу више од 300 Србљана овом саборовању одазвао и легендарни 97-годишњи Милан Дамјановић, који је бурно поздрављен од стране присутних у сали.

На почетку скупа, као домаћин вечери, госте је поздравио предсједник Скупштине Удружења Душан Дамјановић, који је истакао да оволики број присутних потврђује сврсисходност оваквих окупљања. Ипак, није могао да не покаже забринутост за тренутну ситуацију у Србу.

– Наш Србин, као и цијела Лика, данас живе без економске и политичке подршке, без разумијевања тамошњих власти, осуђени су на голо преживљавање. Зато данас свако од нас треба да у оквиру својих могућности покуша да помогне опстанак старог завичаја – рекао је Дамјановић.

Устанички Србин је синоним антифашистичке борбе против непријатеља у Другом свјетском рату, па је сасвим разумљиво да су се од прије пар година побратимили са Дрварчанима.

» Ђорђе Кеча, Вељко Калинић, Душан Дамјановић, Миодраг Линта, Илија Грбић, Мићо Грбић и Драган Дамјановић

У име Дрварчана, личку браћу из Срба је поздравио Васкрсије Зељковић.

У току вечери гости су могли да уживају у фолклорним играма АКУД-а *Шūанац* и завичајној пјесми мушке пјевачке групе *Корийени*, док је у забавном дијелу програма госте забављао оркестар Бобана Копуновића, са солистима Снежаном Копуновић и Зораном Вујичић.

Међу бројним гостима међу Србљанима били су и њихови пријатељи: замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, предсједник Удружења Дрварчана Стеван Бањац и др.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ДАМЈАНОВИЋ: ТУ СМО ДА ОКУПИМО ЉУДЕ

Душан Дамјановић је за *Српско коло* прокоментарисао да су тешка времена зближила Србљане, а захваљујући донаторима Удружење је постало познато и по симболичним цијенама карте од 1.000 динара.

– Свјесни смо да многи људи тешко живе и опредијелили смо се да карте буду што повољније јер најважније је да нас је што више на броју. Ми немамо ни политичку власт ни економску моћ, а једино што можемо да урадимо је да наше људе окупљамо. Трудимо се да у оквиру својих могућности помогнемо најугроженијим – рекао је Дамјановић.

Он каже да Срб данас нема сјајну перспективу, па је тако мјесто које је педесетих година прошлог вијека бројало готово 5.000 становника данас сведено на мање од 500.

» ЗНА РЕЦЕПТ ЗА ДУГОВЈЕЧНОСТ : Милан Дамјановић (97)

Милка Форцан: Извори воде – велика шанса

Милка Форцан годинама слови за једну од најмоћнијих пословних жена на Балкану. Добитник је бројних признања, а међу највреднијим је *Орден Свēтоī Саве*, који је примила лично 2006. године од блаженопочившег патријарха Павла за изузетан допринос завршетку градње Храма Светог Саве.

Милка је дала и пун допринос обнови Храма СПЦ Успења пресвете Богородице у Србу, који је саграђен 1877. године, а спаљен у Другом свјетском рату. Овај храм Србљани су обновили 1970. године, али тешку судбину је доживио и 1995. године када је миниран.

– Рођена сам у Београду, али су моји родитељи Личани и у мени су развили љубав према том крају. Поред одлазака на море, љетовања радо проводим у Лици и трудим се да ту љубав пренесем на цијелу своју породицу – рекла је Милка Форцан за *Срūско коло*. Она је открила да је размишљала и на који начин да се развије неки посао у Лици.

– Лика је по својим особинама најпогоднија за коришћење природних ресурса. То је крај богат изворима веома квалитетне пијаће воде. Међутим, због добро познатих околности тешко је такав пројекат реализовати – рекла је Милка и додала да се нада да ће овај потенцијал једног дана бити искориштен и да ће привреда тог краја оживјети.

– Мислим да је неодрживо на дужи рок да тако велико подручје као што су Лика, па и читава Крајина буду без икакве привреде. Сигурна сам да ће једног дана доћи тренутак када ће привреда на том простору морати да се развија – рекла је Милка Форцан и додала да због бројних обавеза званично није могла да прихвати чланство у Управном одбору Удружења, али да је веома активно учествовала у периоду када су се скупљале донације за обнову православног храма и споменика посвећеном антифашистичкој борби, који је и данас централни споменик посвећен Дану устанка у Хрватској.

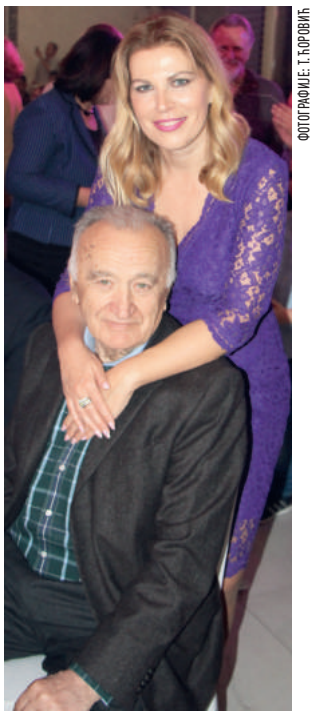

ФОТОГРАФИЈЕ: Т. ЂОРОВИЋ

» ПОНОСНА НА ПОРИЈЕКЛО: Милка Форцан са оцем Јованом Милеуснићем

Милица Бурсаћ: Годишње бар обиђимо завичај!

» Милица Бурсаћ са крајишком групом *Корийени*

Програм ове вечери водила је Милица Бурсаћ, познато лице са малих екрана, ауторка емисије У здравом телу, која се емитује на јавном сервису. Она је у неколико наврата поновила да сваке године посјећује Личку Калдрму и апеловала на све Личане да бар једном годишње обиђу свој завичај.

– Рођена сам у Београду, а дјетињство сам провела у Апатину. Међутим, увијек сам се осјећала као Личанка. Љетовања у дјетињству сам проводила у Личкој Калдрми и најсрећнија сам кад одем на тај камен. За мене је један од најемотивнијих тренутака у животу била прва послијератна посјета завичају. Од тада не пропуштам прилику да Личку Калдрму са својом породицом обиђем кад год ми то вријеме дозвољава – испричала нам је Милица, од које смо сазнали да данас у овом селу током године живи тек нека десетина становника док љети бројне расељене породице дођу и село бар на кратко оживи.

– Важно је да знамо одакле смо. Мислим да су људи који знају своје поријекло стабилнији. Онај ко не зна своје коријене, једноставно је осуђен на лутање – закључила је Милица.

15 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

Завичајни клуб Срб у Београду основан је 16. октобра 2002. године, када је у ресторану *БАСК* одржана оснивачка скупштина. За првог предсједника изабран је генерал Милан Шијан, док је за предсједника УО изабран Данило Жежељ. Поред њих, међу оснивачима удружења су били: Мирко и Стеван Шијан и Милан, Душан, Слободан и Зоран Дамјановић. У садашњем сазиву за предсједника скупштине Удружења изабран је Душан Дамјановић, док је предсједник Управног одбора Ђорђе Кеча. Србљани са поносом истичу да међу члановима УО имају веома успјешне даме: Смиљку Милеуснић, Мирјану Гобељић и Славицу Шијан. Поред њих, у саставу УО су још: Драго Дамјановић, Вељко и Јово Калинић. Секретар клуба је Мићо Грбић, благајник Ђоко Грубјешић, књиговођа Предраг Калинић. Надзорни одбор чине: Илија Грбић, Александар Радић и Драган Војводић.

Удружење учествује редовно у *Личком вишебоју* у Србу, Апатину, Бусијама. У братским су односима са Удружењем Дрварчана у Београду и чланови су Коалиције удружења избјеглица.

ЈОВАН МИЛЕУСНИЋ: У Београду живи најмање 3.500 Србљана

У аустријским архивима остало је забиљежено да је након Бечког рата и протјеривања Турака из Лике косињски кнез Вукашин Милеуснић предводио сеобу 40 српских породица у Широку Кулу код Личког Осика. Један од његових потомака Јован Милеуснић и данас је међу Србљанима најпоштованија личност. Он није крио радост због великог одзива, али је навео да је ту тек 10% од пребројаних 3.500 Србљана који данас живе у српској престоници.

– Има нас по цијелом свијету, од Чикага до Аустралије и свуда смо пустили коријене, а окупља нас љубав према старом крају – рекао је Милеуснић, који је у изјави за *Срūско коло* рекао да то потврђују бројни библиографски подаци. Он каже да веома радо одлази у Лику.

– Годишње проводим најмање три мјесеца у Србу. Током радног вијека помагао сам доста, а трудим се да и данас као пензионер учиним оно што могу – каже Милеуснић, који са сјетом прича о предратном периоду у коме је у Србу живјело 3-4 хиљаде људи, од којих је било око 1.200 запослених.

– Постоје неки ембриони привредног опоравка. Људи се баве пчеларством, сточарством, користе шуму и дрвне ресурсе. Када би држава Хрватска водила мало другачију економску политику, ситуација би била много боља – сматра Милеуснић, који каже да је један од разлога и сам назив мјеста.

– Хтјели су да прекрсте назив мјеста, то није прошло, али зато су промијењени називи улица – рекао је Милеуснић и додао да је веома поносан на Удружење, за које вјерује да ће „мрвицу по мрвицу" помагати старом крају.

– Надам се да ћемо догодине окупити више младих људи. Наша мисија мора да буде да омладини усадимо љубав према коријенима – закључио је Милеуснић, који је дао добар примјер са својим ћеркама Смиљком и Милком, којима је усадио љубав према Србу и Лици.

» Петар Кутић

» Владика Лонгин

» Милинко Шпица

ОБИЉЕЖЕНО 15 ГОДИНА УДРУЖЕЊА КРАЈИШКИХ СРБА У ЧИКАГУ

Крајишко прело чува традицију

Удружење крајишких Срба у Чикагу је под именом *Прело* основано 2002. године, негдје у вријеме када се завршавао велики усељенички талас Срба, који је почео 1990. године, са ратом захваћених подручја у Југославији.

– Главни догађај који организујемо у пролеће је манифестација под називом *Крајишко прело*. Традиција је да на *Прелу* покажемо обичаје са простора са којих потичемо. Тако смо до сада представили обичаје Лике, Далмације, Кордуна, Баније, Босанске Крајине, Славоније и других, објашњава нам предсједник овог Крајишког удружења у Чикагу Петар Кутлић, родом из Костајнице са Баније.

– Крајишници се са посебним емоцијама сјећају свога старог краја и љубоморно чувају наше обичаје који су вијековима разгаљивали душу нашег човјека. Ту нашу емоцију, ту нашу историју не смијемо заборавити, него претворити је у стваралачку енергију и школовање наше дјеце – поручио је епископ новограчаничко-средњозападноамерички Лонгин, који је од 1992. до 1999. био владика далматински.

Јубилеј Удружењу крајишких Срба *Прело* честитао је и вицеконзул Републике Србије у Чикагу Милинко Шпица. Он је изразио увјерење да ће захваљујући оваковим удружењима и хиљадама километара далеко живјети обичаји наших крајева.

– Поред забавне вечери под називом *Крајишко прело*, у току године одржавамо још неколико манифестација, као што су *Чикашка кестенијада* у јесен и *Ловачка забава* крајем године. У августу у сарадњи са нашом црквом одржавамо парастос жртвама ратова. Организовали смо и музејске поставе, као и излете за наше чланове и симпатизере сличним српским удружењима у Канади и другим дијеловима Америке – истиче Кутлић.

КУПОВИНА ИНВАЛИДСКИХ КОЛИЦА

У Чикагу је у суботу 29. априла 2017. године одржана културно-забавна манифестација *Крајишко прело*. И ове године у сали манастира Нова Грачаница код Чикага окупило се више од 600 Крајишника поријеклом са Баније, Кордуна, Далмације, Лике, Славоније, Босанске Крајине, Херцеговине и њихових пријатеља. У програму су учествовали фолклорни ансамбли *Свилен конац* и *Опленац*, који дјелују при српским храмовима у Чикагу. Посјетиоцима су приказали дио српских обичаја из Западне Славоније. На овогодишњем сусретима Крајишника, које се у Чикагу одржавало по 16. пут, прикупљана је помоћ за куповину инвалидских колица и других помагала ратном војном инвалиду Дарку Сантрачу, који је протјеран са Баније (Сиска) и данас живи у Новом Граду у Републици Српској. Он је рањен у мају 1995. године и од када је непокретан. Такође је прикупљана помоћ и за породицу Патрик-Лукач коју је задесила породична трагедија. Лукачи су протјерани са Кордуна, а до прошле године, када су се доселили у Индијану (САД), живјели су у Србији.

Удружење крајишких Срба из Чикага своје хуманитарне активности усмјерило је на крајеве из којих потичу, али и помоћ Србима у Србији, Хрватској, БиХ, као и у Америци. Тако је посредством организације *Срби за Србе* помоћ упућивана породицама са више дјеце, повратницима у Хрватску. Средства су слата за лијечење дјеце и инвалидима рата за куповину инвалидских помагала. Значајна финансијска средства су уплаћена као помоћ страдалим од мајских поплава 2014. године у Србији и Републици Српској. Удружење је помогло обнову Цркава Свете Петке у Сјеничаку на Кордуну и Свиница на Банији, Ваведења пресвете Богородице у Плашком, манастира у Славонији, Комоговина на Банији и Рођења пресвете Богоридице у Индијани (САД) и другима.

Од пројеката из културе и издаваштва Удружење крајишких Срба из Чикага помогло је снимање документарног филма *Кордун – земља без људи*, штампање на енглеском језику монографије о Крајини, уређење друштвених просторија у Косову крај Книна, као и рад културно-умјетничких друштава која његују традицију крајишких Срба, као што је КУД *Ћирило и Методије* у Бусијама код Београда и фолклорне групе које дјелују при српским храмовима у Чикагу.

СВЕТОЗАР ДАНЧУО

КОРДУНАШИ У ЧИКАГУ ПОМАЖУ СВОЈЕ ХРАМОВЕ У ЗАВИЧАЈУ

Сваке године за празник Свете Петке, који је слава Кордунаша у Чикагу, прикупе се и донације за Храм Свете Петке на Кордуну. Недавно је уручено 2.565 долара за завршетак храма у Сјеничаку и 500 долара за поправке на храму у Чемерници, а новац је прикупљен на прошлогодишњој кордунашкој слави у Чикагу.

У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖЕНА ГОДИШЊИЦА СМРТИ СРПСКОГ ПЈЕСНИКА И ДИПЛОМАТЕ

Требињци у Београду положили цвијеће испред Дучићевог споменика

Удружење Требињаца у Београду је четврту годину у низу обиљежило годишњицу смрти Јована Дучића пред његовом бистом на Калемегдану. Пригодним ријечима окупљенима се обратио предсједник Удружења Жарко Ј. Ратковић наводећи да је Дучић рођен у Требињу 5. фебруара 1874. године, „у скромној каменој кући, са дебелим зидовима, малим прозорима и чемпресима испред кућног прага".

– Његов отац Андрија, трговац, погинуо је као устаник у херцеговачкој буни кад је Јован имао само годину дана. У свом Требињу, које је од милоште звао вртом Херцеговине, учио је основну школу. Пецао је рибу у бистрој Требишњици и са вршњацима друговао по Кастелу, старом граду, по парку препуном платана и медитеранског цвијећа – рекао је Ратковић и додао да је живот Дучића најприје одвео у Мостар, потом у Сомбор, а онда у Бијељину, Београд, Женеву, Софију, Рим, Каиро, Мадрид, Букурешт, Будимпешту, опет Рим, Мадрид и коначно у Америку.

– Свој иметак завјештавао је родном граду. Не треба заборавити да је Требињу поклонио бисту Његошеву, споменик „требињским херојима и мученицима" у центру града и бројне умјетничке споменике: мермерне кипове, три камене чесме и двије спомен-плоче – рекао је Ратковић, додајући да је Дучић умро на Благовијести, 7. априла 1943. године, а сахрањен је на дан када је изашла његова посљедња збирка пјесама *Лирика*, 9. априла 1943. године у Гери, у Америци. Касније је пренијет код манастира Светог Саве у Либертвилу. У јесен 2000. године посмртни остаци Јована Дучића, уз све државне почасти, пренијети су у родно Требиње.

» Букет цвијећа положили су глумица Маја Колунџија Зорое и замјеник предс. Удружења Раде Петровић

» Жарко Ј. Ратковић, предсједник Удружења

Он је напоменуо да је ове године, поштујући Дучићеве жеље, Удружење одлучило да финансијским прилогом од 500 КМ и лаптопом помогне Удружење родитеља дјеце и омладине са посебним потребама *Сунце нам је заједничко* у Требињу. У културном програму позната српска глумица Маја Колунџија Зорое казивала је стихове Дучићевих пјесама *Јабланови* и *Повратак*. Посебну пажњу заслужило је 60 ученика београдске Основне школе *Јован Дучић*, који су под диригентском палицом професорке Славице Богић отпјевали химну школе.

Т. ЂОРОВИЋ

ФОТО: М. ШАПИЋ

ФОЧАЦИ У БЕОГРАДУ ЧУВАЈУ УСПОМЕНУ НА РОДНИ ГРАД

Одржано јубиларно 40. Завичајно вече Фочака у Београду

У организацији Удружења Фочака у Београду, 40. пут по реду окупило се око 300 земљака и пријатеља Удружења на традиционалном завичајном дружењу 21. априла 2017. године у ресторану *Casa Bianca* на сплаву *Ада* на Земунском кеју. Програм је отворио потпредсједник Горан Калајџић вјерским поздравом „Христос Воскресе". Затим је отац Милорад Остојић традиционално позвао на заједничку молитву *Оче наш*.

У свом обраћању присутнима, предсједник Удружења Мирослав Стојановић, пожелио је добродошлицу и угодно вече уз музику и дружење свим гостима.

Он каже да „је велика штета за тај крај што је напуштен, што је становништво углавном старо… И захваљујући Удружењу које чува традицију тог краја, ту смо да се једни на друге ослањамо и међусобно помажемо, као што се дрво на дрво ослања, тако треба и човјек на човјека".

Први предсједник Удружења, и један од оснивача, Филип Божовић радо се сјећа те 1977. године када су прва посијела Фочака у Београду почела да се одржавају.

– Тада су била боља времена, посијела су била посјећенија, били смо сложнији – признаје он и додаје да је „идеја остала иста, а то је да се виђамо, дружимо, и да се сјећамо традиције, да је чувамо, иако је економска ситуација данас тежа".

– Данас у Београду има око седам хиљада Фочака, и ми имамо циљ да ниједан наш домаћин не пропадне док је Удружења. Ту смо да једни друге помажемо – нагласио је Божовић, за кога кажу да је легенда фочанског краја.

С обзиром да су гусле српски традиционални инструмент и дио фочанске културне баштине, у официјелном дијелу програма наступио је прво народни гуслар Миланко Гардовић. Затим мушка пјевачка група *Дрина – Фоча*, која је отпјевала пјесму *Романијо, ђе су твоја стада*, традиционалну мелодију романијског краја, тзв. „ојкаче".

Удружење је након посљедњег рата помогло обнову цркви у Фочи, Челебићима и Ријеци, а званично је регистровано 1995. године. На Велику госпојину, 28. августа 2004. године, завршена је највећа акција у историји Удружења. Тада је у Челебићима, поред цркве, подигнут бронзани споменик борцима палим за слободу свог краја од 1912. до 1995. године.

» Мирослав Стојановић

ВЕСНА ВУКОВИЋ

У ХРВАТСКОЈ НЕМА ПОЛИТИЧКЕ ВОЉЕ ДА СЕ ИДЕНТИФИКУЈУ СВИ ЕКСХУМИРАНИ ПОСМРТНИ ОСТАЦИ СРБА

19. 4. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да је било крајње вријеме да су на Новом гробљу у Глини надлежни државни органи Хрватске започели процес ексхумације посмртних остатака Срба који су страдали током и послије злочиначке акције *Олуја*. Овај процес ексхумације је од посебног значаја за породице несталих лица, које више од 20 година покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих. Тиме се наставља процес ексхумација на подручју Баније који је започео 2007. године, када су на Гробљу *Свети Никола* у Петрињи ексхумирани посмртни остаци 160 лица. Ексхумације су затим урађене на гробљима у Двору, Уштици, Горњем Селишту и Шашу. Нажалост, у Хрватској нема довољно политичке воље да се сви ексхумирани посмртни остаци Срба идентифкују у Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу и предају породицама жртава. То најбоље показује поразан податак Комисије за нестала лица Владе Србије да је од 298 ексхумираних посмртних остатака са подручја Баније до сада идентификовано и предато породицама жртава посмртни остаци свега 120 жртава.

Линта посебно истиче трагичну чињеницу да је од 6. до 9. августа у нападима хрватске и бошњачке војске на избјегличку колону између Глине и Двора страдало више стотина српских цивила са подручја Кордуна и Баније. За овај и бројне друге злочине у *Олуји* и другим хрватским злочиначким акцијама и у низу хрватских градова нико од припадника хрватске војске и полиције није још увијек одговарао. То потврђује да Хрватска и даље не извршава своју преузету обавезу откривања наредбодаваца и починилаца ратних злочина над српским цивилима и ратним заробљеницима. Надлежни органи Србије имају обавезу да инстистирају код надлежних органа Хрватске на начелу да процесуирање ратних злочина мора да се спроводи досљедно, без обзира ко је починилац, а ко је жртва, јер злочин не може бити оправдан, као што се не може оправдати ни његово некажњавање.

УЗВИКИВАЊЕ „ЗА ДОМ СПРЕМНИ" У СПЛИТУ НОВИ ДОКАЗ ДА ЈЕ УСТАШТВО ОПШТЕПРИХВАЋЕНА ПОЈАВА У ХРВАТСКОЈ

11. 4. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да узвикивање усташког поздрава „За дом спремни" од стране бивших припадника ХОС-а у Сплиту пред спомеником палим припадницима IX батаљона *Рафаел витез Бобан*, а поводом прославе 26-годишњице оснивања наведене јединице, представља још један у низу доказа да је у Хрватској усташтво постало легална и општеприхваћена појава. Да су припадници ХОС-а вјерни сљедбеници усташке идеологије свједочи и сам назив батаљона по ратном злочинцу Рафаелу Бобану, који је био један од команданата злогласне *Црне легије* у Другом свјетском рату и која је починила стравичне злочине над српским становништвом. Такође, присуство изасланика министра бранитеља, више посланика у Хрватском сабору и Европском парламенту, изасланика Града Сплита и помоћника градоначелника Солина на поменутој прослави још једном потврђује да хрватска власт на државном и локалном нивоу сматра да су усташе били борци за хрватску слободу, а на највеће зло и срамота у историји хрватског народа. Линта подсјећа да је споменик убијеним хосовцима у Сплиту открио прије три године градоначелник из редова СДП-а Иво Балдасан, који је подигнут у Улици Руђера Бошковића, одакле су ти исти хосовци избацивали Србе из њихових станова током деведесетих година.

Линта поставља питање Европској комисији, Европском парламенту, Савјету Европе, ОСЦЕ-у, амбасадорима држава чланица Евроспке уније у Загребу због чега ћуте на овакве и бројне друге манифестације усташтва у Хрватској? Због чега се мирно допушта да централна и локална власт у једној од чланица Европске уније отворено рехабилитује нацифашистичку идеологију? Очигледно је да су нацифашистичке снаге у Хрватској добиле крила јер знају да међународне организације и велике западне силе, осим часних изузетака, не сматрају спорним подизање споменика са усташким поздравом у фабрици смрти Јасеновац и на бројним другим мјестима. Због принципијелних критика рехабилитације усташтва, вјероватно ћемо ускоро поново чути лицемјерне изјаве хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић и других хрватских званичника да у Хрватској тобоже нема усташтва, као и да је Србија та која користи агресивну реторику и измишља фашизам у Хрватској.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Јерej Мићо Ристић, протојереј Милорад Никшић, Миодраг Линта и Младен Заклан

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА ПО ДРУГИ ПУТ ДОНИРАО ЧЕТИРИ ТОНЕ ЦЕМЕНТА БУСИЈАМА

Ниче вртић у Бусијама

Савез Срба из региона на челу да предсједником Миодрагом Линтом 23. априла 2017. године, по други пут у посљедња три мјесеца, донирао је четири тоне цемента за наставак изградње вртића у избјегличком насељу Бусије (општина Земун). Донација је уручена протојерејеу Милораду Никшићу и јерeју Мићи Ристићу, који су покренули изградњу вртића у септембру прошле године у порти Храма Светог Ћирила и Методија, а по благосову владике сремског Василија. Линта је нагласио да су Бусије највеће избјегличко насеље у Србији у којем живи близу 5.000 становника, од тога преко 500 дјеце, и да је неприхватљиво да још увијек немају школу и вртић. Према рјечима протојереја Милорада Никшића план је да се грађевински радови на објекту величине преко 3.000 м^2 буду завршени у што краћем временском року, а да након завршетка изградње владика Василије освети новоизграђени вртић и да коначно почне са радом. Изградњу вртића помажу, између осталих, Град Београд и Општина Земун, као и бројни други донатори.

Један од најзаслужнијих људи за изградњу вртића јесте Младен Заклан, који је истакао да све што се започне, то се и заврши. Према његовим ријечима, за објекат који се гради у порти Цркве Ћирила и Методија може се рећи да је амбициозан, али и да се ближи завршетак прве фазе, односно израда грубих грађевинских радова. Не тако давно, у октобру 2016. године, није се ни наслућивало да би објекат од око 3.000 м2 досад био сграђен, односно спреман за покривање. Великим трудом, знањем и залагањем постигли смо одличан резултат. Заклан истиче да се радови који се изводе ових дана односе на покривање фискултурне сале кровним панелима и покривање лимом преко припремљене дашчане подлоге. Слиједе радови на затварању објекта столаријом, затим израда електроинсталација, израда инсталација водовода и канализације, малтерисање објекта, молерски радови, израда равнајућих слојева, постављање зидних и подних керамичких плочица, постављање свих осталих подних облога, постављање санитарије, израда инсталације гријања, набавка опреме за рад са дјецом. Кад све предходно наведене активности окончамо можемо рећи: све што се започне то се и заврши, казао је Заклан у свом излагању.

Миодаг Линта је у недјељу 23. априла присуствовао јутарњој литургији у Цркви Светог Ћирила и Методија у Бусијама, а затим је заједно са протојерејем Милорадом Никшићем, јерејем Мићом Ристићем и Младеном Закланом обишао горе поменути објекат и упознао се са динамиком радова на њему.

ЗАГРЕБ НА НЕЗАКОНИТ НАЧИН МАСОВНО БРИШЕ СРБЕ ИЗ ЕВИДЕНЦИЈЕ ПРЕБИВАЛИШТА

Хрватска од 1991. избрисала 200.000 Срба

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта подсјећа јавност да је хрватска полиција од доласка Туђмана на власт до данашњег дана на незаконит начин избрисала преко 200.000 Срба из евиденције пребивалишта јер су погрешно примјењивали члан 13 старог Закона о пребивалишту и боравишту, који је био на снази од средине 1991. до краја 2012. године, а затим и нови закон о пребивалишту који је на снази. Наиме, полицијске управе, односно полицијске станице, позивајући се на наведени законски члан 13 масовно су издавале рјешења о брисању Срба из евиденције на основу теренских провјера својих службеника. Провјере су, често, обављане у вечерњим сатима и њоме би на брзину било утврђено да ли именовани пребивају на наведеној адреси. Поред тога, полиција је обилазила грађане српске националности старије животне доби и тражила од њих да поруче својим синовима, кћеркама или рођацима, који живе у Србији или Републици Српској, да у року од десетак дана одјаве пребивалиште, или ће бити кажњени и брисани из евиденције. Под изговором сређивања пописа бирача хрватски службеници су дуги низ година незаконито брисали Србе из евиденције пребивалишта. У том периоду из евиденције пребивалишта нису брисани досељени Хрвати из Босне и Херцеговине. Важно је нагласити да стари Закон о пребивалишту и боравишту није предвиђао могућност одјаве пребивалишта лица, без његовог личног захтјева.

Хрватски службеници су од краја 2012. године, када је ступио на снагу нови Закон о пребивалишту, почели да врше притисак на Србе у полицијским управама и станицама у Хрватској и у конзулатима у Београду и Суботици да сами одјаве пребивалиште и пониште хрватске личне карте или су чак самовољно поништавали хрватске личне карте у присуству Срба. По новом Закону о пребивалишту хрватски службеници нису имали право да бришу грађане из евиденције пребивалишта до истека рока за пријаву привременог одласка изван Хрватске, који је важио до краја 2014. године. На тај начин су спречавали протјеране Србе да пријаве тзв. привремени одлазак изван Републике Хрватске на 5 година и на легалан начин задрже хрватску личну карту, што је представљало директно кршење новог Закона о пребивалишту. Хрватска полиција је и послије 2014. године наставила са брисањем Срба из евиденције пребивалишта са очигледним циљем цементирања етничког чишћења Срба.

Линта тражи да Влада Републике Хрватске хитно усвоји одлуку, којом ће омогућити свим Србима који су на незаконит начин избрисани из евиденције хрватског пребивалишта од 1991. године до данас да поново пријаве пребивалиште и изваде хрватске личне карте о трошку Хрватске. Такође, Линта тражи да протјерани Срби који живе у Србији, Српској и трећим земљама добију право да, у складу са Законом о пребивалишту, могу и даље пријавити привремени одлазак изван Републике Хрватске на пет година и на тај начин задржати хрватску личну карту, као што то право масовно користе Хрвати који живе у иностранству. У хрватском Закону о пребивалишту нигдје не пише да посједовање српске или босанске или неке треће личне карте спречава хрватске држављане да легално посједују и хрватску личну карту.

САСТАНАК У ЧАЧКУ ПОВОДОМ ПОКУШАЈА ИЗБАЦИВАЊА ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ ИЗ СИРП-ОВОГ СТАНА

Линта: Породицама се мора омогућити право откупа!

Предсједник *Савеза Срба из регіона* и народни посланик Миодраг Линта дошао је у насеље Кошутњак у Чачку 27. априла 2017. године поводом намјере Градске стамбене агенције да се из СИРП-овог стана насилно иселе избјеглице Јелену Матрак и њеног брата Риста јер нису у финансијској могућности да плаћају високу киријe. Покушај избацивања наведене избјегличке породице из њиховог стана није се десио из процедуралних разлога и из настојања Линте, који је више пута звао Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и челнике града Чачка да се спријечи наведени срамни чин. Слична судбина насилног избацивања пријети и још неким избјегличким породицама у Чачку, али и у другим градовима. Линта је у насељу Кошутњак у Чачку одржао састанак са избјегличким породицама и породицама из реда домаћег становништва које, заједно са породицама из још шест локалних самоуправа (Ниш, Крагујевац, Краљево, Панчево, Ваљево и Стара Пазова), пуних девет година не могу да ријеше кључно питање интеграције тј. да добију право откупа и постану власници станова у складу са одредбама Закона о избјеглицама, као и да им се смањи висина киријe.

ФОТО: М. ШАЛИЋ

» Миодраг Линта са корисницима СИРП-ових станова у Чачку

Присутни на састанку у Чачку су изнијели приједлог да се до краја маја у Београду организује мирни протест, на који би дошло што више корисника СИРП-ових станова из свих седам локалних самоуправа. На протесту би још једном упознали јавност о свом проблему и затражили од Владе његово рјешавање.

Линта више година активно и посвећено, кроз састанке са надлежним министрима и државним секретарима, посланичка питања у Скупштини и јавне иступе, настоји да се ријеше проблем наведених 530 избјегличких породица и породица домаћег становништва и то на начин да им се омогући право куповине добијених стамбених јединица, како је то предвиђено Меморандумом о разумијевању из 2004. године. Линта је више пута апеловао на Владу Србије да донесе закључак, којим би се омогућила примјена Закона о избјеглицама из маја 2010. године на избјегличке породице из СИРП програма са осталим избјегличким породицама које имају право куповине стамбених јединица према наведеном закону.

На овај начин би била исправљена вишегодишња неправда према наведеним избјегличким породица које живе у сталној неизвјесности јер нису трајно ријешиле главни проблем интеграције, а то је питање становања. Одговор надлежних министара Александра Вулина и Зоране Михајловић јесте да италијанска Влада не дозвољава да избјегличке и друге породице откупе станове, што дјелује нелогично. Ако је италијанска Влада дала средства за изградњу станова за избјеглице у оквиру Програма трајне интеграције, онда је сасвим јасно да то претпоставља право власништва, а не закупа над наведеним становима.

ПРОБЛЕМАТИЧНО 580 СТАМБЕНИХ ЈЕДИНИЦА

Као што је познато, Влада Републике Србије и Влада Републике Италије закључиле су 2004. године Меморандум о разумијевању, којим је предвиђена изградња 670 стамбених рјешења за избјеглице са ниским примањима и друге рањиве категорије становништва. Програм трајне интеграције избјеглица (тзв. СИРП програм) реализовао је УН Хабитат у сарадњи са тадашњим Министарством за капиталне инвестиције у сљедећим градовима: Ниш, Крагујевац, Краљево, Чачак, Панчево, Ваљево и општини Стара Пазова. Том приликом 530 стамбених јединица, које су изграђене средствима италијанске Владе, додијељено је 2008. године на коришћење избјегличким породицама (80%) и домаћем становништву (20%). Наведене избјегличке породице сматрају да су у процесу трајне интеграције дискриминисане у односу на остале избјеглице, с обзиром да им није пружена могућност куповине добијених станова. Наиме, око 3.000 избјегличких породица чије су стамбене јединице изграђене средствима других међународних организација или влада других држава имају право куповине.

Скандалозна одлука Загреба да неофашисти Јакову Седлару уручи награду за филм и позориште

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта оцјењује скандалозном и срамном одлуку Скупштине Града Загреба, која је већином гласова одлучила да награду Града Загреба за филм и позориште за ову годину уручи Јакову Седлару, аутору профашистичког документарног филма *Јасеновац – истина*. Јаков Седлар у поменутом филму пориче геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима, који се десио у Другом свјетском рату, шири отворену мржњу и позива на насиље према Србима јер су тобоже стварали мит о усташком Јасеновцу због чега су Хрвати постали у Хрватској грађани другог реда. Седлар јасеновачки логор смрти и истребљења назива сабирним и радним и истиче бесрамну лаж да је Јасеновац прави логор смрти постао тек након Другог свјетског рата. Иако је Седлар отворeним позивањем на мржњу и насиље према Србима прекршио члан 325. став 4 Кривичног закона, којим се прописује казна до 3 године затвора, Државно тужилаштво још увијек није подигло оптужницу против њега, а узимајући у обзир чињеницу да је хрватско правосуђе етнички мотивисано то није реално ни очекивати.

Линта позива хрватску предсједницу Колинду Грабар Китаровић, Владу Хрватске, Делегацију Европске уније у Загребу и амбасаде САД и држава чланица Европске уније у Загребу да јавно осуде додјелу награде фашисти Јакову Седлару и затраже од одборника Скупштине Града Загреба да преиспитају своју срамну и скандалозну одлуку. За одлуку о додјели награде фашисти Јакову Седлару гласали су одборници Хрватске демократске заједнице и странке градоначелника Милана Бандића. Ово је још један доказ да највећа политичка странка у Хрватској – Хрватска демократска заједница негира геноцид над Србима, Ромима и Јеврејима, који се десио у злогласној НДХ и да усташе сматра истинским борцима за хрватску слободу, а не злочинима и највећим злом у историји хрватског народа. У случају да предсједник ХДЗ-а и предсједник Владе Хрватске Андреј Пленковић јавно не осуди одлуку о додјели награде фашисти Јакову Седлару и не затражи њено укидање, то ће бити још једно вријеђање и понижавање српских, јеврејских и ромских жртава, не само од стране Града Загреба, већ од читаве хрватске државе.

СКАНДАЛОЗНА ОДЛУКА СКУПШТИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ: ЗАШТО НИЈЕ РАСПИСАН РЕФЕРЕНДУМ О УЛАСКУ У НАТО?

19. 4. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта осуђује одлуку Скупштине Црне Горе да изгласа одлуку о уласку Црне Горе у НАТО, који је извршио агресију на Савезну Републику Југославију 1999. године и помогао Албанцима да створе лажну државу Косово на територији Србије. Одлука режима Мила Ђукановића да донесе одлуку о уласку у НАТО у Скупштини је погрешна и тиме је погажено право грађана Црне Горе да се на референдуму изјасне о овом кључном политичком питању. Линта сматра да би већина грађана Црне Горе на фер и поштеном референдуму јасно рекла „не" чланству у НАТО и изјаснила се за позицију војне неутралности јер не желе да буду у војној алијанси која их је бомбардовала без дозволе Савјета безбједности УН, јер не признају лажну државу Косово и увођење санкција Русији и јер желе да Црна Гора развија историјско савезништво са Русијом и Србијом. Линта подржава борбу црногорске опозиције предвођене Демократским фронтом да се одлуке о најважнијим државним питањима, као што је питања чланства у НАТО, односа према лажној држави Косово, односа према Русији, идентитетска питања (језик, писмо, химна, државна застава) доносе најширим политичким договором и консезусом умјесто да се једностраним одлукама режима Мила Ђукановића продубљују подјеле у Црној Гори.

УНИШТАВАЊЕ САОБРАЋАЈНИХ ЗНАКОВА СА ЋИРИЛИЧНИМ НАТПИСИМА У ЗАПАДНОЈ ХЕРЦЕГОВИНИ УОБИЧАЈЕНА ПОЈАВА

14. 4. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да недавно уништавање саобраћаних знакова са ћириличним натписима на путевима у западној Херцеговини представља уобичајну појаву у посљедњих 10 година и још један доказ мржње и нетрпељивости према свему што је српско. Према Правилнику о саобраћајним знаковима у БиХ, који је ступио на снагу 2007. године натписи на свим саобраћајним знаковима треба да буду исписани латиницом и ћирилицом. Чим је Дирекција за цесте Федерације БиХ поставила табле са путоказима и именима мјеста на латиници и ћирилици, одмах је почело уништавање и шарање више стотина саобраћајних знакова и то траје до данашњег дана. Федерална полиција је више пута подносила кривичне пријаве против НН лица, али досад није пронашла и казнила наредбодавце и починиоце ових уобичајних антисрпских чинова. Линта истиче да је у питању добро организована група која има прећутну подршку хрватских политичара у низу хрватских општина у западној Херцеговини. То је разлог због чега полиција готово 10 година безуспјешно трага за члановима наведене групе. Линта позива хрватског члана Предсједништва БиХ и предсједника Хрватског народног сабора Драгана Човића, као и Предсједништво Хрватског народног сабора да јасно и недвосмислено осуде вишегодишње уништавање и шарање саобраћајних знакова због ћириличних натписа и затраже да надлежни државни органи у што краћем року пронађу и оштро казне налогодавце и починиоце наведених србомрзачких чинова.

ИЗЈАВА ИЗЕТБЕГОВИЋА ДА НЕЋЕ ОСПОРАВАТИ ИМЕ СРПСКЕ НИЈЕ ИСКРЕНА

15. 4. 2017. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да изјава бошњачког члана Предсједништва БиХ Бакира Изетбеговића да његова Странка демократске акције неће оспоравати име Републике Српске пред Уставним судом БиХ није искрена. Бројне чињенице јасно показују да се Бакир Изетбеговић и његова СДА нису суштински одрекли политике укидања Републике Српске, коју сматрају геноцидном творевином, и стварања унитарне БиХ. То потврђује политика СДА, која је подносила више апелација пред Уставним судом БиХ, када су укинути застава, грб и химна Републике Српске и 9. јануар као Дан Републике. Добра је ствар што је Скупштина Републике Српске усвојила измјене закона које предвиђају да 9. јануар и даље буде обиљежаван као Дан Републике и да се празнује као секуларни празник. Такође, Линта подсјећа да Бакир Изетбеговић и његова СДА и даље сматрају да је Србија извршила агресију на БиХ, а заједно са Републиком Српском починила тобожњи геноцид над бошњачким народом, не само у Сребреници, већ и на другим мјестима. Поред тога, Бакир Изетбеговић само говори о тобожњој дискриминацији Бошњака у Републици Српској, а игнорише чињеницу да су преостали Срби у Федерацији суштински дискриминисани, да апсолутно нису равноправни и једнаки са Бошњацима и Хрватима и да им практично пријети нестанак ако се хитно не промијени однос федералне и кантоналних власти према њима.

НОВА АКЦИЈА ЗАВИЧАЈНОГ УДРУЖЕЊА САЊАНА *ГРМЕЧ* ИЗ БАЊАЛУКЕ

Нове странице историје: Одржане 1. *Дабарске спортске игре*

У цвијетну недјељу, 9. априла 2017. године, у селу Дабар, које се налази на територији општине Сански Мост (Федерација БиХ), у коме живи мали број повратника српске националности, након 26 година вратила се младост и живот.

Наиме у организацији Завичајног удружења Сањана *Грмеч* покренут је турнир у малом фудбалу, као и други спортови (трчање у врећи, надвлачење конопца и друге дисциплине). Биле су то 1. *Дабарске спортске игре*, које ће се од ове године одржавати сваке године, са циљем оживљавања овог села, као и окупљања што већег броја омладине на овом простору за вријеме одржавања игара.

Највећу подршку одржавања ових игара пружили су земљаци који живе и раде у Србији, Старој Пазови и околини, а који су на овогодишњем такмичењу освојили највећа признања. **Д. СРДИЋ**

ОДРЖАНА 7. СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА *ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА*

Николи Петровићу још један мандат

У суботу 11. марта у сали СО Звездара одржана је 7. Сједница Скупштине Удружења *Отњена Марија Ливањска*. Скуп су благословили: отац Мирко Јамеција, отац Жељко Ђурица и отац Немања Бошковић.

Након усвајања Дневног реда и избора чланова радних тијела, Скупштина је верификовала пријем у чланство нових 16 чланова, усвојила Годишњи извештај о раду са финансијским извештајем за 2016. годину, као и План рада за 2017. годину. Једногласном одлуком свих присутних чланова Удружења, Никола Петровић је изабран за предсједника Удружења у још једном мандату у трајању од четири године, на чему су му присутни чланови Удружења и Управе честитали.

Изложба о Ливањским Србима у Бијељини

У Галерији Центра за културу у Бијељини 16. априла 2017. године свечано је отворена изложба, која носи назив: *Срби Ливањског поља – трајање кроз вијекове* аутора проф. др Вељка Ђурића Мишине и Радована Пилиповића.

Колико је било стравично српско страдање у Ливну, говори податак да је у претходним есхумацијама крашких јама извађено око 1.620 лобања српских жртава. Упркос стравичним подацима и данас хрватска јавност врло тендециозно скрива злочине из прошлости, с намјером да прикаже неку другу истину. Скоро 90% изложбене поставке по први пут је доступно очима јавности. Поставку чине остаци прошлости ливањских породица, процес есхумације посмртних остатака и свједочанство да је на територији Ливна био јако изражен и развијен културно-политички живот Срба, који је насилно прекинут.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Никола Малешевић, Невен Клеут, Миодраг Линта , Вукојица Сандић, Димитрије Анђелић, Гојко Томасовић, Милан Иванишевић и Мирољуб Петровић

ОДРЖАН 3. ЗИМСКИ САБОР МОРПОЛАЧАНА У НОВИМ БАНОВЦИМА

Морполачу чува крст и будућа црква Светог Василија Острошког

Завичајно удружење Морполача окупило је своје земљаке који живе у Београду и околини на трећем зимском сабору у Новим Бановцима, 22. априла 2017. године у ресторану *Novella uno* у Новим Бановцима (општина Стара Пазова).

На почетку скупа јереји Александар Класнетић и Бранислав Џомбић благословили су скуп и одржали молитву за почетак доброг дјела. Затим су се помолили за здравље свих присутних и одржали помен за све страдале Морполачане, који су свој живот положили за крст часни и слободу златну у Другом свјетском рату и током грађанског рата деведесетих година прошлог вијека.

У програмском дијелу сабора учествовали су гуслар Вукојица Сандић и млади гуслари Никола Малешевић и Димитрије Анђелић, свирале су се цинтаре (традиционални инстумент познат као усна хармоника), играло се *Ужичко коло* и *Шија* (карактеристична игра из Далмације, насљеђена из Италије).

Окупљенима се обратио Миодраг Линта, посланик и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије. Он је дао пуну подршку идеји Удружења да сагради цркву у селу Морполача, посвећену Василију Острошком.

– Ово је јединствен примјер у Крајини да су Срби подигли величанствени крст висок 6,5 метара, чиме је послата јасна порука да се не одричемо свог завичаја и да његујемо љубав према својим крајевима, без обзира на све што смо преживјели деведесетих година прошлог вијека – истакао је он.

– Удружење постоји три године с циљем оживљавања нашег краја и враћања православног духа народу, који је изгубљен још од времена комунизма. Ми смо без вјере као мозак без главе – каже предсједник Удружења Морполачана Невен Клеут. Он је нагласио да „ми Срби имамо оружје којим се бранимо од непријатеља, а то су крштење, пост, причешће, литургија и молитва". Када је градња цркве у селу у питању, Клеут каже да се до идеје дошло прије 8 година.

– Још 1985. године један пророк из Морполаче, легендарни Миленко Ћатић, прорекао судбину села и предвидио ратна дешавања деведесетих година, као и да ће село остати празно, а његов гроб најближи цркви. Тако је и било – прича Невен, и додаје да имају план да подигну двије капеле као под Острогом.

Милан Иванишевић, истакнути члан Удружења, каже да овај пројекат финансирају из донација својих земљака који живе у Србији и иностранству.

– Наше село је мало, сиромашно, има укупно 170 кућа – навео је он.

Један од чланова, Гојко Томасовић, свирајући цинтаре подигао је у коло и младе и старе на дружењу.

– Цинтаре су наш традиционални и од старина главни музички инструмент, познате и као усна хармоника. На њима се могу свирати разна далматинска кола, од тзв. *Кукулеше кола, Ципанчице, Ужичког, Моравца* и других. Ја сам свирао и прије рата у цинтаре на нашим сајмовима и вашарима – присјећа се Гојко, који каже да су његове цинтаре старе 40 година.

За будућност Морполаче брине дједа Бранко Мандић. Овај осамдесетогодишњак каже да је у селу глуво.

– Нема дјеце, нема посла за младе. Село је напустило 90% становништва током деведесетих, које се није вратило. Школа је затворена. Власт контролише становништво. Уколико неко од повратника физички није присутан у обновљеним кућама током неколико провјера, дешава се да их скидају са бирачких спискова, што може проузроковати и друге проблеме, као што је одузимање права на пензију, социјалну помоћ итд. То је репресија на српско становништво тамо – сматра Мандић.

Сабору се придружио и свештеник Дарко Кончаревић из Батајнице заједно са чланом Удружења и *Чувари Христова гроба* Слободаном Четником. Присутне су забављали крајишки пјевачи Дивномир Кукобат и Миле Делија, као и група *Коријени*.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

КРСТ ВИСОК 6,5 МЕТАРА

Село Морполача налази се око 7 км источно од Станковаца, а од Бенковца око 19 км југоисточно. Поред Морполаче пролази ауто-пут. Насеље се до распада Југославије 1991. године налазило у некадашњој великој општини Бенковац а сада је дио општине Станковци. Уочи Светог Илије 2015. године, владика далматински Фотије освештао је крст висок 6,5 метара, који је постављен на сеоском гробљу. Крст су подигли протјерани Срби и српски повратници уз помоћ цркве. Освештано је и земљиште за изградњу нове цркве Светог Василија Острошког.

У Врбасу одржано 6. Крајишко вече

Удружење Крајишника *Крајина* из Врбаса организовало је 6. Крајишко вече. Уз занимљив културни садржај око 200 окупљених гостију присјетили су се крајишких обичаја и на тренутак се вратили својој постојбини и коријенима.

– Наше удружење његује традицију, културу и обичаје народа Крајине. Зато се и окупљамо сваке године, да се подсјетимо одакле смо и ко смо. Срећни смо што су са нама представници завичајних удружења из Војводине и РС, а посебно браћа удружења: КУД *Грмеч* и *Житишта* – рекао је домаћин скупа Горан Николаш.

» Горан Николаш

Да ова дружења прерастају и у добру сарадњу између Крајине и Бачке, потврдили су гости из Туристичке организације Бањалуке.

– Удружење крајишника у Врбасу има одличну сарадњу са Туристичком организацијом Бањалуке. Међусобно се посјећујемо на различитим догађајима. Имамо заједничку културу, исходиште, традицију. Различити крајеви нашег поријекла додатно нас обогаћују – рекао је Остоја Барашанин, директор Туристичке организације града Бањалука.

Крајишници су играли и пјевали до ситних сати уз *Гоци бенд* и Брану Пајића.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНО ПЕТО ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ УДРУЖЕЊА *СЛАВОНИЈА У СРЦУ*

Славонијо, нек ти име траје...

– *Славонијо нек ти име траје, ми чувамо твоје обичаје* – писало је на улазу у салу ресторана *Интер холивуд* на Лединама, у суботу, 8. априла 2017. године на Новом Београду. Ту се по пети пут одржало завичајно вече у организацији Завичајног удружења *Славонија у срцу*. У програмском дијелу вечери наступила је мушка и женска пјевачка изворна група *Славонија у срцу*. Водитељ вечери је била Данијела Јовановић.

» Миодраг Жарковић

» Др Саво Лазић

На самом почетку програма присутнима се обратио предсједник Извршног одбора Удружења Миодраг Жарковић, који је поздравио око 700 окупљених Славонаца и њихових пријатеља, али и све Славонце који живе у Републици Српској, Србији, Пожеги, Славном Бучју, Окучанима, Пакрацу, Дерези, Граовљанима, Кореничанима, Батињанима, у Слатини, Мељанима, као и онима који живе у Канади, Америци, Аустралији и Европи и многим другим мјестима широм свијета. Он је окупљене подсјетио на циљ удружења, а то је његовање културе, умјетности, духовности, обичаја, традиције, сакупљање умотворина, рукотворина и историјске грађе. За *Српско коло* предсједник Жарковић је споменуо и друге манифестације на којима као удружење учествује, а посебно је издвојио *Крајишке сусрете* у Крагујевцу, Смедереву, на Крушедолским звонима, а од ове године и на *Крајишким сусретима* на Палилули.

Др Саво Лазић, предсједник Скупштине Удружења *Славонија у срцу*, каже да у овој тешкој, очајничкој сеоби деведесетих славонски Срби нису понијели ништа, осим живота, културе и обичаја.

– Удружење *Славонија у срцу* формирано је управо са циљем да се сачува културно нематеријално насљеђе колико је то могуће. Бројне су препреке, од неразумијевања нове државе до директног ометања старе, чији је сљедбеник Република Хрватска – објашњава доктор Лазић, који је један од оснивача Удружења и додаје да ту и тамо се наиђе на разумијевање наше државе Србије, чак и међународне заједнице, али никако да се врате вијековима стечена имовина и политичка права.

Када је ријеч о самом историјату, он каже да је Удружење основано и регистровано 2014. године.

– Данашњом годишњом забавом испуњавамо један од циљева због којих је удружење основано. Заједничко окупљање је прилика да покажемо нашу народну ношњу, да се подсјетимо како су наши пјевали и играли на светковинама и у сватовима. Наша јединствена, а у стручним етнолошким круговима, препознатљива народна ношња настала је у 18. вијеку развојем домаће традиције, а под утицајем барока западне Европе, првенствено Беча – прича др Саво Лазић.

ФОТОГРАФИЈЕ: М. ШАПИЋ

» Миодраг Линта и Милан Милаковић са чланицама удружења *Славонија у срцу*

Он објашњава да се музика у форми поскочица и тарабанских пјесама уз скромни жичани инструмент – тамбурицу обликовала кроз вријеме, уз сусрете са осталим народима, Хрватима, Мађарима и Словенцима.

– Наше игре, *Криво коло, Тарабан, Логовац* и *Коленике* настале су заједно са музиком. Једино *Криво коло* је директни насљедник епско-косовске традиције, тврди доктор Лазић. Како он каже, Удружење је покушало код Унеска да заштити и тако сачува њихове славонске ношње и игре, али без подршке Министарства културе то није могуће.

Присутне је поздравио Миодраг Линта, народни посланик и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије.

Колико је тешко сачувати идентитет Срба у самој Славонији, за *Српско коло* повјерио се Милан Зец, који је овом приликом дошао из Славонске Пожеге на завичајно дружење земљака у Београд.

– Врло тешко, можда теже него овдје. У мом крају има 22 Србина, углавном старачког становништва, младих нема – прича Милан, који редовно долази на дружења у Београд, гдје користи прилику да се види са пријатељима које по 15-20 година није срео.

– Ми у Славонији имамо једну изворну пјевачку групу која се зове *Јеленче и снаше*, и тако се повремено окупљамо, пјевамо старе традиционалне пјесме и на тај начин његујемо то мало обичаја што нам је остало – са сјетом у гласу додао је Милан.

У наставку вечери госте је забављао оркестар *Црни бисери*, а на томболи срећни добитници добили су вриједне награде. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

СЛАВОНЦИ ИЗ БАЊАЛУКЕ

Међу истакнутим гостима на дружењу, присуствовао је и предсједник Удружења Срба протјераних из Западне Славоније и РС Крајине, Крсто Жарковић из Бањалуке, који је за Српско коло рекао да му је драго да су „Славонци остали примјеран, одважан и весео народ, и као такав су примјер осталим грађанима Србије".

– Удружење Срба протјераних из Западне Славоније у Бањалуци постоји од 1996. године и бави се статусним проблемима грађана Републике Српске Крајине настањених у Републици Српској, односно у БиХ. Основна област дјеловања јесте све у вези законских прописа и правне регулативе и самог начина живљења на простору БиХ и РС. 17.860 је број регистрованих људи из Крајине, који су се населили у РС са држављанством БИХ – нагласио је Жарковић.

УДРУЖЕЊЕ СРБА ИЗ ОПШТИНА БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Подржавамо акцију обнове и реновирања Ресановачких пећина

Скупштина општине Босанско Грахово 2016. године, уз залагање начелника општине Душка Радуна, покренула је акцију враћања у функцију природних драгуља Ресановачких пећина. Општина је затражила да буде власник територије на којој се налази пет пећина, како би могла да експлоатише њихово богатство. Обновљене су оскрнављена метална капија и метална ограда степеништа до улаза у пећину Леденицу и рашчишћени су пут и паркинг простор испред Леденице. Остало је да се обнови електрична расвјета.

Удружење ронилаца из Бањалуке 2011. године вршило је испитивање извора ријеке Басташице у Бастасима, општина Дрвар. Доспјели су до језера испод села Каменице у дужини од 800 метара и ту се стало. Потребно је још мало да се каналима дође до канала вода из Ресановаца, које је др Лазаревић истражио 1970. године.

Удружење Срба из општина Босанске Крајине (Федерацији БиХ) у Београду подржава напор општина Грахова и Дрвара да се ови природни драгуљи врате у функцију, те је због тога и обновило плочу донатора из читаве бивше Југославије за уређење пећине Леденице, која је уништена и продата у „старо гвожђе" у рату 1992–1995. Удружење је, такође, урадило спомен-плочу племенитој Мис Ирби, која је у овим пећинама обилазила и помагала избјеглице у рату 1875–1878. године. Мис Ирби има своје улице у Сарајеву и Београду, а сматрамо да је потребно и обиљежје њеног присуства и у Ресановачким пећинама. **УРОШ ВУКОБРАТ**

СЛОБОДАН БОБАН ДРАШКОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА ГУСЛАРА СРБИЈЕ, ПРИЧА О ЗНАЧАЈУ ОЧУВАЊА НАШЕ НАЦИОНАЛНЕ БАШТИНЕ

Гусле су српство вијековима чувале, вријеме је да им бар нешто вратимо!

Прави шок прошле јесени настао је након вијести да Албанци покушавају да гусле упишу као своје нематеријално културно добро на листи Унеска. Зна се да је у нашем народу одвајкада обичај био да се поред иконе чувају гусле, као симбол „прађедовске" вјере и непокореног слободарског духа. Па зар је могуће да неко уопште може да постави питање – чије су гусле.

Страшна је чињеница да се заштитом овог инструмента није бавила ниједна претходна политичка елита, па је и питање заштите једног од националних српских симбола у тренутку постало упитно.

Да би предухитрили Албанце у својој намјери, огласио се Савез гуслара Србије, (СГС) на челу са предсједником Слободаном Бобаном Драшковићем са молбом, заправо вапајем, да Србија поднесе предлог да се гусле заштите на листи Унеска. Драшковић у разговору за *Српско коло* наводи да је иницијатива Савеза гуслара Србије наишла на опште одобравање.

– Подржани смо од стране САНУ и Министарства културе, које је показало велико разумијевање. Реаговали су на прави начин, и без обзира што су намјеравали да номинују други елемент са Националне листе, прихватили су нашу иницијативу и српско епско пјевање уз гусле је послије славе и кола трећи елемент, који покушавамо да упишемо на листу репрезентативних елемената нематеријалне културе Унеска. Са своје стране Савез гуслара Србије урадио је све што се од нас очекивало. Учествовали смо у припреми и достављању документације, видео и фото материјала, итд. Дугујемо захвалност министру културе Владану Вукосављевићу, који је показао да разумије и подржава значај гусала, Центру за културно нематеријално насљеђе Србије и посебно др Данки Лајић Михајловић, која је и овај пут изнијела највећи терет у припреми пројекта за номинацију.

Покушавамо да укажемо на важност гусларских фестивала, који су почели да се одржавају још у доба Краљевине Југославије 1925. Године. Нажалост, разумијевања нема, али нећемо одустати.

- **Да ли то значи да је држава одлучна у намјери да подржи очување народне традиције?**

– Позитивне промјене постоје, што на најбољи начин потврђује и прихваћена иницијатива за упис на листу Унеска. Међутим, ниједан пројекат Савеза гуслара Србије није подржан ове године. Јубиларни 25. Фестивал, који ће се одржати у Београду, као и 7. Савезни фестивал младих, нису добили финансијску подршку. То није случај само сада, већ годинама уназад. Покушавамо да укажемо на важност гусларских фестивала, који су почели да се одржавају још у вријеме Краљевине Југославије 1925. године. Нажалост, разумијевања нема, али свакако да нећемо одустати од наших захтјева. Без помоћи државе, тешко је организовати манифестације на високом нивоу. Разумијемо тешку економску ситуацију у држави, знамо да је буџет намијењен култури мизеран, али сматрамо да наши пројекти заслужују и пажњу и помоћ.

- **Колико је тешко бити члан жирија на гусларским фестивалима? Да ли публика и учесници буду задовољни након проглашења побједника?**

– Чини ми се да се мало тога промијенило за све ове године. Проблеми су исти јер је тешко промијенити свијест такмичара. Сви мисле да су оштећени, да су бољи од других, мада они јако добро знају гдје је чије мјесто. Могу да кажем да смо се посљедњих година држали Пропозиција, које смо често мијењали, али највећи проблем је у често нереалним амбицијама гуслара. Фестивали би требали да буду празници, догађаји на којима се славе гусле, гдје је дружење на првом мјесту, гдје млади нараштаји од старијих колега могу да науче много тога и гдје би појединачни пласмани требали ипак да буду у другом плану.

- **Једина заједничка институција која јединствено функционише између Србије, Црне Горе и Републике Српске је Гусларски савез. Да ли због његовог опстанка имате одређене политичке притиске?**

– Савез српских гуслара је јединствена организација, која окупља српске гусларе из три државе. Највеће проблеме имају наша браћа у Црној Гори, али изборили су се да сачувају српски предзнак гусала. Стабилан су Савез, ослоњен на СПЦ. Сви који признају и поштују Статут и нормативне акте Савеза српских гуслара, добродошли су под српску капу. Промјене имена и трулих компромиса на ту тему нема и не смије бити.

- **Гуслари на свом репертоару имају врло озбиљне епске теме, али свједоци смо разних дневно-политичких тема које освану на ЦД-овима. Постоји ли нека комисија која се бави садржајем гусларских пјесама?**

– На фестивалима инсистирамо на квалитетним пјесмама. Наиме, према *Пропозицијама* постоји правило да једна од двије пјесме, било у финалу или полуфиналу, буде неримована. Тиме штитимо народну епику и не дозвољавамо да највеће благо српског народа падне у заборав. Што се римованог десетерца тиче, и ту постоји велики број квалитетних пјесама, прије свега Радована Бећировића или Момира Војводића. Наши гуслари често бирају оне којима желе да се допадну публици. То су врло често пјесме лошег квалитета, паролашке, дневно-политичке, али оне врло брзо и падну у заборав. Оне праве, пјесме Вукових пјевача, непревазиђене су, имају посебну љепоту и свака од њих носи поуку и поруку, славе највише моралне и витешке подвиге, који им гарантују трајност. Зато су гусле српска чаролија.

- **Да би неко уопште покушао да постане гуслар, које особине би требао да има да би се могао сврстати међу таленте?**

– Један од највећих ауторитета у гусларству, покојни Душан Добричанин говорио је да сваки гуслар мора да буде прије свега добар човјек. Свакако би и по мени то требало да буде најважнија особина сваког гуслара. Како ће неко уз гусле пјевати о чојству, племинитости, правдољубљу, витештву и јунаштву, ако сам не посједује те особине? Но, је ли то баш тако, најбоље могу одговорити сами гуслари. Мислим да се гуслар рађа, али сам се више пута увјерио да великим и упорним радом може пуно да се постигне, да и од просјечног талента можете добити велико гусларско име.

- **Постоји ли шанса да гусле постану дио редовне наставе у свим музичким школама?**

– Предмет *Гусле* постоји у двије званичне музичке школе: *Мокрањац* у Београду и *Мокрањац* у Краљеву. Омладина се, нажалост, врло мало интересује за гусле. У Србији су то углавном дјеца истакнутих гуслара, која су, као дио породичног насљеђа, прихватила пјевање уз гусле. Добри примјери су Тановић, Лакетић и Јекнић. Највећа заинтересованост младих је у Црној Гори. Подгоричка Школа гусала *Мина Радовић* постиже изванредне резултате и по квантитету и по квалитету. Преко сто младих гуслара изњедрила је за неколико година. Када размишљамо о будућности српских гусала, дилеме нема, млади нараштаји буде наду, не дају нам да клонемо и покоримо се утицајима са стране. Нема веће почасти за Србина него уз гусле пјевати и јунаке и бојеве српске опјевати. Када би наше школе и универзитети младима предочавали величину и значај српске епике и гусала, засигурно би и наша будућност била ведрија и испуњена оптимизмом и надом. Без прошлости, нема будућности!

- **Послије дуже времена примјетно је да лист *Гусле* редовно излази.**

– Лист *Гусле* је сигурно нешто чиме се као Савез можемо поносити. Издати пет бројева, без икакве подршке, за петнаест мјесеци је подухват у садашњем времену. Они малодушни траже себе и своју фотографију, не схватајући величину и важност једног оваквог подухвата. Надам се да велики број искрених љубитеља пјевања уз гусле разумије снагу српских гусала на прави начин, онако како је разумио Никола Тесла: као највећу силу која осваја душу Србинову; или попут Алексе Шантића, који је гусле доживљавао као: сјајни, свети храм. Лист *Гусле* је у времену тоталне медијске изолације наш прозор у свијет, прилика да се представимо у најбољем свјетлу, да информишемо јавност о нашим наступима, акцијама, манифестацијама, али и да поучним текстовима едукујемо младе генерације. Гусле су српски буквар, коме се стално враћамо и из кога увијек можемо нешто ново научити.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

И ОВЕ ГОДИНЕ НАЈБОЉИ НА *КОЛАРЦУ*

Јубиларни 25. Фестивал гуслара Србије одржаће се 27. и 28. маја. Пријављено је 86 такмичара, од који ће 40 учествовати у полуфиналној вечери, а 20 најбољих 28. маја на Коларцу показаће своје умијеће.

СГС – КРОВНА ОРГАНИЗАЦИЈА 37 ДРУШТАВА

Савез гуслара Србије је организација која окупља 35 друштава широм Србије и два друштва из дијаспоре (Канада). СГС је стожер око кога се окупљају гуслари – чланови удружења, од Суботице и Врбаса до Косовске Митровице и Приштине. Као добровољном, невладином и непрофитном удружењу основни нам је циљ да својим дјеловањем заштитимо српско традиционално пјевање уз гусле и епско стваралаштво и да чувамо традицију историјских, културних и духовних вриједности из ових области. Савез повезује друштва и својим дјеловањем одређује смјернице и приоритете у раду. Својим дјеловањем покушавамо да повратимо углед гусала, најстаријег српског традиционалног инструмента.

КРАЉ АЛЕКСАНДАР БИО НА ЧЕЛУ ЖИРИЈА

- **Да ли се за Коларац може рећи да је храм гусала?**

– Прије тачно 90 година баш на *Коларцу* одржана је *Друга утакмица гуслара* Краљевине Југославије, а само неколико година касније, 1933. године, *Четврта утакмица*, на којој је краљ Александар био покровитељ и предсједник жирија. Наставили смо традицију својих предака, али у измијењеним условима одржавамо републичке и савезне фестивале. У периоду од када смо обновили фестивале, од 1971. године, одржан је 41 савезни фестивал и 24 републичка фестивала. То је заиста велики успјех и нешто што што нам служи на понос.

У ЧЕСТЕРЕГУ ОДРЖАНА ДРУГА *ШТРАПАРИЈАДА*

Крајишки дух у срцу Баната

Жарко Николић из Лознице и Брацо Боројевић из Жарковца код Руме имају најмоћније вучне коње у Србији. То су показали на *Штрапаријади*, која је у Честерегу одржана по други пут. Приближно 3.000 људи који су се окупили у овом селу житиштанске општине, уживало је у упорности и снази коју је показало скоро 30 коња, одгајених и обучених да на теренима недоступним возилима вуку тешка, тек посјечена, стабла. Ништа мање није био занимљив ни дух људи који су их водили, „цијеђећи" из коња посљедње атоме снаге, али у сваком тренутку спремних да шумским „помоћницима" не замјере што не могу да повуку терет који су им повјерили.

Организатори честерешке манифестације, удружења *Штрапари*, *Подгрмеч* и *Мој Честерег* желе да и на овај начин спасу од заборава обичаје крајева из којих су дошли у Банат. То није само такмичење снажних коња, већ и фолклорни детаљи који су и овог пута дошли до изражаја у пратећем културно-умјетничком програму *Штрапаријаде*.

Штрапање је иначе најзаступљеније у брдско планинским предјелима. Прије свега у Босни, гдје управо ове моћне животиње прилазе неприступачним теренима, тамо гдје ни чак најсавременије машине не могу, и помажу својим власницима.

Гдје год да се такмичење одржава, правила су јединствена и прецизно дефинисана.

У зависности од категорије у коју су сврстани, коњи вуку сразмјеран терет, заправо балване. Вријеме је 5 минута, а максимална дужина коју треба извући је 100 метара.

Власници коња тврде да је због равног терена много лакше.

– Овај дио Баната населили су људи поријеклом из општина Сански Мост, Кључ, Босански Круп, Босански Петровац, Дрвар. У поменутим општинама штрапа је препознатљиво надметање. Оваквом манифестацијом имали смо намјеру да пробудимо крајишки дух у нашим суграђанима – рекао нам је један од организатора Душко Кочалка из Удружења *Погрмеч*, наглашавајући да је дио новца од улазница за *Штрапаријаду* одвојен за операцију очију Ивана Петровића из Честерега.

НАГРАДНИ ФОНД 350.000 ДИНАРА

Ове године четрдесет грла било је распоређено је у пет категорија. Организатори кажу да су задовољни одзивом, посебно јер је манифестација имала и хуманитарни карактер. Овогодишњи наградни фонд износио је око 350.000 динара.

УДРУЖЕЊЕ *БИРАЧ –ДРИНА* ОРГЗАНИЗОВАЛО ТРИБИНУ НА НОВОМ БЕОГРАДУ

Породица у Србији у 21. вијеку

Трибина под називом *Породица у Србији у 21. вијеку* одржана је у четвртак, 27. априла 2017. г. у Сали 1 Општине Нови Београд. Организатор трибине било је Завичајно удружење *Бирач – Дрина*, уз подршку Градске општине Нови Београд.

» Снежана Дашић, Ирина Батинић и Марина Младенов

Порука трибине је да као народ морамо сачувати породицу као институцију из које настаје здраво друштво, а за то су кључни љубав, толеранција, посвећеност и разумијевање.

– Знајући да је породица основна ћелија здравог друштва, као такву морамо је чувати, његовати, борити се за њено очување и као друштво и као појединци – рекла је секретар Удружења Весна Вуковић, која је уједно била и модератор трибине. Она је истакла да Удружење *Бирач – Дрина* придаје огроман значај јачању бриге за породицу и да се залаже за даље изграђивање и подизање на виши ниво моралне норме.

– Наша култура и друштво су посљедњих година доживјели многа разарања и деградације. Породица, њена вриједност и значај су обезвријеђени – објаснила је она на почетку и захвалила се општини Нови Београд што подржава овакве активности.

На трибини су говориле: Снежана Дашић, социјални радник, Ирина Батинић и Марина Младенов, специјални педагози.

Говорећи о породици некад и сад, Снежана Дашић је „појаснила значај породице као друштвеног оквира у коме се обављају четири важне функције: биолошка, репродуктивна, заштитна и функција социјализације".

– За опстанак породице од великог значаја је комуникација и сарадња, односно повјерење између родитеља и дјеце – тврди Ирина Батинић.

Она сматра да је данас, у 21. вијеку, могуће имати здрав и срећан брак и породицу.

Када је васпитање у питању, она је навела да је најбољи васпитни стил тзв. ауторитативни.

– Њега одликује блискост између родитеља и дјеце. Родитељи постављају разумна ограничења, дају дјетету сугестију и упутство како треба да се понаша – рекла је она и додала да „родитељи треба да имају отворену комуникацију са дјецом, да им образлажу своје ставове, да имају слуха за потребе дјетета, што доприноси стварању зреле, самосталне и друштвено-корисне личности".

Дајући савјете за одрживост и здравље породице, Марина Младенов је рекла да је „у данашњем времену изазов сачувати све оно добро, квалитетно и вриједно, карактеристично за традиционалну породицу. Изазов је сачувати све оне добре и опробане рецепте наших предака, чијом смо се заслугом, прије свега, одржали као народ на овим просторима".

Она сматра да „упоредо с тим треба пратити трендове који нам се намећу и опет, узимати оно најбоље из њих како бисмо ишли у корак с временом и својој дјеци обезбиједили бољу будућност и боље услове за живот него што ми данас имамо".

Трибини су присуствовали представници Градске општине Нови Београд; Миодраг Линта, народни посланик у Скупштини Србије; представници Представништва Републике Српске у Србији; бројни гости и пријатељи Удружења, као и заинтересовани грађани за ову тему. Након трибине приређен је коктел за учеснике и госте. **В. ВУКОВИЋ**

ОДРЖАН ТРАДИЦИОНАЛНИ ТУРНИР У МАЛОМ ФУДБАЛУ

Карловчани најбољи у Славском пољу

У Славском пољу, општина Вргинмост, на Кордуну 29. априла 2017. године одигран је традиционални турнир у малом фудбалу. Ове године наступило је десет екипа: *Завичај* – Славско Поље, *Јасенак*, кафе бар *Нина* – Гомирје, *Шумарство Марјановић*, *Спорт кафе*, *Делије* – Двор, *Сјеничак*, *Паша и Керамонт* – Велика Кладуша, *МГ Топуско* и *кафе бар Фора*.

Прво мјесто освојила је екипа из Карловца – *Шумарство Марјановић*, друга је била екипа *Јасенак*, а треће мјесто заузела је екипа кафе бара *Фора* из Војнића. Најбољи играч је Стјепан Шалић из побједничке екипе, док је за најбољег голмана проглашен Жељко Узелац из екипе *Јасенак*.

У вечерњим сатима пред више од 900 посјетилаца уприличено је славље на коме су наступили популарни пјевачи Гоци и Лазо, као и *Бојан бенд* из Гомирја. Наредни турниру Славском пољу биће одржан 29. јула.

НИКОЛА ВУЧИНИЋ

ФОТО: МИЉКО РАДАНОВИЋ / БАНИЈА ОНЛАЈН

СНАГА ПОЕТСКЕ И ПРОЗНЕ РИЈЕЧИ МИЛОША КОРДИЋА

Ми Банијци, ваљда, и не можемо да будемо друго, него пјесници

– Милош Кордић је један из редова врсних пјесника, који се с великим успјехом окушао и у прози. Његове приповијетке, новеле и на крају изузетан роман Даждевњак доказ су да је ријеч о аутору велике умјетничке снаге, врсном приповједачу, чија се поетска линија лако препознаје унутар прозног дјела.

Ово је, уз остало, говорећи о дјелу писца Милоша Кордића, рекао проф. др Душан Иванић, у Удружењу књижевника Србије, на веома посјећеној вечери посвећеној Кордићевом стваралаштву. Иванић сматра да наша јавност није довољно упозната са оним што је Кордић створио.

Сличну оцјену дао је и проф. Душан Ђаковић. Он сматра да је цјелокупни Кордићев опус импресиван, с обзиром на то да је иза аутора 30 књига поезије, приповједака, остварења за дјецу, а на крају и роман.

У обраћању окупљенима, сам писац покушао је да одговори на питање гдје су се и када сусрели он и поезија и ко је ту кога први ухватио за руку.

– Ми рођени на Банији, ваљда, и не можемо да будемо друго него пјесници, с тим што једни то искажу и кроз књиге. Тамо је и небо јединствено. Само на још два мјеста у свијету видио сам тако нешто, и можда је то оно што нас одређује да пишемо – казао је Кордић, који је сам читао своје пјесме и дијелове из прозних остварења. Уредник и водитељ Трибине у Француској 7 био је књижевник Миљурко Вукадиновић, који је у свом уводу представио Милоша Кордића. **БАНИЈА ОНЛАЈН**

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола" на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/ 66 13 600**
Радно вријеме: Понедјељак, сриједа и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ОВО СИГУРНО НИСТЕ ЗНАЛИ О ЕВРОПСКОЈ ШАМПИОНКИ У СКОКУ У ДАЉ ИВАНИ ШПАНОВИЋ

WWW.PINTEREST.COM

Шампионка крајишке крви

ПИШЕ: ПЕТАР КАРАНОВИЋ

Српска атлетичарка Ивана Шпановић задивила је Европу и свијет небеским скоковима у даљ. Мало људи зна да у Иваниним венама тече крајишка крв. Њено презиме је ријетко и има га врло мало у Србији.

Једном приликом Ивана, која не воли много да говори о свом животу, открила је своје поријекло, односно да су јој коријени из Босанске Крајине.

– Поријекло мог презимена води из Босне, тачније из мјеста Градина, код Козарске Дубице. Племе Шпановић потиче из засеока код Скадарског језера, односно из Црне Горе и сви смо српског поријекла – објаснила је Ивана Шпановић, а потом наставила:

– Крсна слава свих Шпановића је Свети Никола.

Иако ова прелијепа дјевојка не воли превише у јавности да прича о свом приватном животу, као ни о својој породици, поносна је на своје крајишке коријене. Често воли да нагласи да у њој тече крв предака који су имали звијезду водиљу да се боре за оно што им је свето.

РОДИТЕЉИ СПОРТИСТИ

Сјајна атлетичарка рођена је у Зрењанину 10. маја прије 27 година. Њен највећи успјех је освајање бронзане медаље на *Олимпијским играма* у Риу прошле године, а исто одличје освајала је два пута на свјетским првенствима, у Москви (2013) и Пекингу (2015). Ивана је и европска шампионка из Амстердама (2016), али и бронзана из Цириха (2014). Има два злата на СП у дворани, овог прољећа у Београду и прије двије године у Прагу. На свјетским смотрама у затвореном једном је била сребрна, у Портланду (2016), а једном бронзана, у Сопоту (2014). Уз обиље медаља са мањих такмичења, у сениорској, јуниорској и кадетској категорији, поносна је на једну награду – Орден *Карађорђеве звијезде* III реда. Лични рекорд на отвореном износи 7,08 метара, а у дворани 7,24 метра. Њен тренер је Горан Обрадовић, а већ неколико година уназад такмичи се за *Војводину* из Новог Сада. Побједница је и *Дијамантске лиге* за 2016. годину, чиме је иза себе оставила све ривалке из свијета.

Лијепа атлетичарка води поријекло из околине Козарске Дубице, а њена крсна слава је Свети Никола

Ивана потиче из спортске породице. Њени родитељи, Љубиша и Весна Шпановић, такође су се бавили спортом, па је љубав према физичкој култури од малих ногу насљедила од мајке и оца. Управо због великих успјеха посљедњих година, Ивана Шпановић је чврсто на земљи и доста пута воли да подсјети себе и своје ближње колико је битно бити здрав.

– Најтежи тренуци у мојој каријери били су они када сам била повријеђена. На срећу није их било много, али су увијек били болни. Највећи спортски неуспјех доживјела сам на Првенству свијета када сам имала 15 година. Због неискуства нисам прошла у финале, а на том такмичењу славила је дјевојчица која је скочила 6,40 метара. Двије недјеље касније на Првенству Балкана скочила сам 6,43 метра што је трећи резултат свих времена у том узрасту и данас. Тада сам била много разочарана.

СПОРТ НИЈЕ ПОСАО

Ивана сматра да би велики број младих људи, прије свега дјеце у предшколским и школским установама, требало да се бави спортом, посебно оним базичним, атлетиком, гимнастиком и пливањем.

– Млади људи спорт не би требало да доживљавају као посао. За мене је спорт начин и стил живота. Није све у тренингу, већ и у здравој исхрани, довољном сну и посвећености. Све што радим, не радим због тренутног, већ дугорочног задовољства. Није све у медаљама и успјесима. Када будем завршила каријеру, своју посвећеност, рад и жељу усмјерићу ка другим стварима и покушати да будем још боља.

Кључ за успјех и врхунски резултат лежи у подршци најмилијих. Мајка Весна, отац Љубиша, брат Немања и дечко Владимир Кумрић главни су ослонац за Ивану.

– Моја породица ми је најважнија на свијету. Они су ме усмјерили ка спорту. Мама Весна је са 17 година била првакиња у спринту и она је та која ми је пренијела љубав ка атлетици. Тата је играо кошарку и рукомет, док је брат Немања бивши фудбалер. Одрастање у Зрењанину памтим као најљепши период свог живота. Отац је у дворишту направио теретану на отвореном. Имали смо разне справе за вјежбање, гол за фудбал, сто за стони тенис, импровизовану мрежу за одбојку, а брат и ја смо као мали стално возили бицикл и ролере. И зато кад год сам у иностранству, породица, мој вјереник и кућни љубимци ми највише недостају.

Оно чега се ова лијепа и успјешна спортисткиња највише грози јесте допинг, односно коришћење недозвољених стимулативних средстава, што је све чешћа појава у свијету.

– Борим се за равноправност и фер такмичења. Свјесна својих могућности, али и болесно велике амбиције да свакодневно превазилазим сопствене могућности и будем најбоља на свијету, постоји ипак нешто што је изнад свих резултата и медаља. То је самопоштовање. Чист образ пред самим собом. То нема цијену и докле год сам у спорту, моје прво добро јутро са осмјехом биће упућено допинг контролорима – закључила је Ивана.

ЗРЕЊАНИН РАЂА ШАМПИОНЕ

Град Зрењанин и његова околина слободно се може рећи да рађају шампионе. Поред Иване Шпановић из ових крајева су чувени кошаркаш Дејан Бодирога и одбојкаши Владимир и Никола Грбић. Њих тројица рођени су у Клеку, мјесту где већина становника поријекло води из Херцеговине. Из Зрењанина су и фудбалери Дарко Ковачевић, Дејан Говедарица, Душко Тошић, браћа Илија и Владимир Ивић, рукометаш Момир Рнић, одбојкашице Маја Огњеновић и Јована Бракочевић. Готово сви имају крајишке коријене.

МАНЕКЕНКА КОЈА ВОЛИ ДА ПЕЦА

Ивана Шпановић позната је као свестрана особа која воли да проба нове изазове. Није тајна да јој је тијело украшено бројним тетоважама, а једно вријеме носила је дугачке нокте необичног дизајна. Обожава и екстремне спортове, од скијања на води до параглајдинга. Опробала се и као манекенка на бројним модним ревијама у Србији, а у слободно вријеме воли да иде на пецање. Каже да мир проналази уз ријеку и језера, гдје у тишини лови рибу.